

ТзОВ «Еко Центр Проект»

79008, м. Львів, вул. П. Беринди, 3/4

ЗВІТ

про стратегічну екологічну оцінку
Документа державного планування

**Стратегія розвитку
Херсонської міської територіальної громади до 2027 року (з
перспективою дії до 2034 року)**

Директор

Костирка В.І.

Львів 2026

ЗМІСТ

	Вступ	
1.	Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	5
2.	Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностичні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	17
3.	Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	58
4.	Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо території з природоохоронним статусом	63
5.	Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	71
6.	Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо-, та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	76
7.	Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	83
8.	Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	86
9.	Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	91
10.	Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	94
11.	Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію.	95

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» (ухвалено Верховною Радою України 28 лютого 2019 року). В цьому законі СЕО згадується в основних засадах державної екологічної політики, інструментах реалізації державної екологічної політики та показниках оцінки реалізації державної екологічної політики.

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище».

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був прийнятий Верховною Радою України 4 жовтня 2016 р., а 1 листопада Президент України надав пропозиції до законопроекту. 17 січня 2017 р. Верховна Рада України не підтримала доопрацювання законопроекту.

21 лютого 2017 р. у Верховній Раді України було повторно зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (реєстраційний № 6106). Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року.

Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, повинні, у першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						4
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», документи державного планування – стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Проведення процедури стратегічної екологічної оцінки здійснюється на підставі нижче наведених нормативно-правових актів:

- Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Закон України «Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті»;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища».
- наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 №296 «Про затвердження Методичних рекомендацій до здійснення стратегічної екологічної оцінки»;
- наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів від 18.10.2023 № 705 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо здійснення стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації».

Стратегія розвитку Херсонської міської територіальної громади до 2027 року з перспективою дії до 2034 року (далі – Стратегія розвитку) є ключовою дорожньою картою відновлення, стійкості та всеохопної трансформації громади в умовах триваючої воєнної агресії та у поствоєнний період. Стратегія розвитку визначає чіткі операційні пріоритети, що дозволить підійти до етапу глобальної відбудови максимально підготовленою, з чітким розумінням власного потенціалу, внутрішніх ресурсів та критичних вразливостей.

Стратегія розвитку є фундаментальним документом прямої дії. Її розроблено у відповідності до чинного законодавства України, архітектури державних стратегічних документів та екологічних стандартів.

Документ розроблено відповідно до вимог законодавства України, насамперед, Законів України «Про засади державної регіональної політики», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про стимулювання розвитку регіонів».

Документ інтегровано та узгоджено з Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки (зі змінами), цілями сталого розвитку ООН-2030 та Програмою комплексного відновлення Херсонської міської території громади на період до 2027 року.

Місія громади полягає у створенні умов для безпечного повернення та інтеграції населення, забезпеченні сталого функціонування критичної інфраструктури, наданні якісних публічних послуг та стимулюванні модернізації місцевої економіки на засадах партнерства.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						5
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Реалізація місії спрямована на формування безпечного та комфортного життєвого середовища для населення шляхом відновлення житлової, соціальної та інженерної інфраструктури, створення нових робочих місць, забезпечення інклюзивності громадського простору та підвищення якості життя мешканців.

Одним із пріоритетів є створення сприятливих умов для розвитку підприємництва через забезпечення прозорих механізмів взаємодії між органами місцевого самоврядування та бізнесом, розвиток сучасної мультимодальної логістичної інфраструктури, підготовку територій для розміщення інноваційних виробництв та залучення інвестицій.

Важливою складовою місії є забезпечення екологічно збалансованого розвитку громади, що передбачає здійснення заходів з екологічної санації територій дельти Дніпра, раціональне використання природних ресурсів, підвищення рівня екологічної безпеки, розвиток відновлюваної енергетики та формування енергонезалежного муніципалітету, що відповідає принципам сталого розвитку.

Структура стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегії розвитку громади представлена в табл. 1.1.

Табл. 1.1.

Структура стратегічних та оперативних цілей і завдань Стратегії розвитку Херсонської міської територіальної громади

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Завдання
1. Формування згуртованої громади в соціальному, гуманітарному, економічному, кліматичному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	1.1. Забезпечення інтегрованого розвитку територій громади з урахуванням інтересів майбутніх поколінь	– Здійснення першочергових заходів щодо безпеки життєдіяльності, відновлення та стимулювання економічної активності в територіальній громаді, яка віднесена до території відновлення. – Визначення пріоритетів та механізмів використання потенціалу полюсів зростання громади, зокрема стимулювання реновацій та ефективного використання залишених територій і виробничих об'єктів у полюсах зростання. – Відновлення базових муніципальних та адміністративних послуг на деокупованих територіях. – Створення умов для інтеграції Херсонської МТГ в єдиний український інформаційний простір, блокування інформаційного впливу російської федерації. – Запровадження системи ментальної реінтеграції та психологічної підтримки жителів Херсонської МТГ. – Здійснення першочергових заходів щодо економічної та соціальної адаптації та реабілітації громадян на деокупованій

		території. – Розроблення системи комплексного моніторингу територій техногенних та екологічних катастроф, визначення умов проживання населення на таких територіях, провадження на них господарської діяльності. – Запровадження спеціальних механізмів відновлення та розвитку територій, які постраждали внаслідок руйнування греблі Каховської гідроелектростанції.
	1.2. Задоволення потреби населення у якісних адміністративних і публічних послугах	– Покращення матеріально-технічної бази закладів освіти, забезпечення якості освітніх послуг, зокрема у сільській місцевості. – Сприяння розвитку мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до потреб на місцевому ринку праці. – Забезпечення функціонування оптимальної мережі різних типів надавачів освітніх послуг для дітей раннього і дошкільного віку у безпечних умовах. – Сприяння розвитку позашкільної освіти відповідно до вільного, різнобічного розвитку особистості, інтелектуальних і творчих здібностей, фізичних якостей вихованців, учнів і слухачів та принципу гендерної рівності. – Формування системи надання соціальних послуг відповідно до потреб населення шляхом модернізації наявних і запровадження нових видів соціальних послуг з урахуванням гендерних особливостей, зокрема забезпечення розвитку якісних і доступних послуг з догляду, насамперед на основі діючої мережі. – Створення безбар'єрного середовища для всіх груп населення в регіонах та територіальних громадах за всіма напрямками безбар'єрності шляхом досягнення цілей та виконання завдань Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. – Реалізація на місцевому рівні державної політики у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми, домашньому насильству,

наси́льству за ознакою статі, зокрема щодо надання допомоги особам, які постраждали від сексуального насильства, пов'язаного із збройним конфліктом, та забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

– Забезпечення розвитку фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади, зокрема інклюзивної спортивної інфраструктури, зокрема на базі діючої мережі та в межах наявних фінансових ресурсів.

– Створення умов для залучення осіб та дітей з інвалідністю, зокрема тих, що отримали її внаслідок збройної агресії Російської Федерації, до занять фізичною культурою, спортом та фізкультурно-спортивною реабілітацією.

– Створення умов для розвитку та успішної самореалізації молоді, зокрема шляхом реалізації в регіонах та територіальних громадах Національної молодіжної стратегії до 2030 року.

– Сприяння розвитку громадянської освіти та підвищення рівня соціальної інтеграції молоді.

– Сприяння розвитку молодіжних центрів та забезпечення якості послуг, що ними надаються, зокрема на базі діючої мережі та в межах наявних фінансових ресурсів.

– Створення функціонально та організаційно нових моделей закладів культури (центрів культурних послуг, центрів творчості, креативних хабів) для забезпечення діяльності митців, театральних-видовищних закладів культури, незалежних театрів, музичних та художніх колективів, ансамблів.

– Модернізація та інформатизація бібліотек, запровадження нових інформаційно-бібліотечних послуг на основі інформаційно-комунікаційних технологій, а також забезпечення цифровізації надання культурних послуг з урахуванням потреб та прав у сфері культури усіх категорій населення.

– Формування оптимальної та інклюзивної мережі закладів культури і публічних бібліотек, яка задовольнятиме потреби різних груп населення.

– Реалізація на місцевому рівні державної

		політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, створення умов для національно-патріотичного, військово-патріотичного виховання та громадянської освіти населення на рівні територіальних громад, зокрема із залученням ветеранів війни до розроблення та реалізації відповідних програм, утворення координаційних рад з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності. – Здійснення заходів з охорони та збереження культурної спадщини. – Здійснення заходів з меморіалізації подій, пов'язаних із збройною агресією російської федерації. – Забезпечення функціонування спроможної системи громадського здоров'я в громаді. – Створення умов для профілактики інфекційних та неінфекційних хвороб, забезпечення імунізації населення в територіальній громаді відповідно до Календаря профілактичних щеплень. – Забезпечення доступу до необхідних медичних послуг, лікарських засобів та медичних виробів за програмою медичних гарантій. – Організація спроможної мережі кластерних та надкластерних закладів охорони здоров'я, зокрема із створенням реабілітаційних відділень. – Проведення реінжинірингу адміністративних та інших публічних послуг. – Сприяння розбудові мережі центрів надання адміністративних послуг та забезпечення якісного надання послуг суб'єктам звернення.
	1.3. Соціальний захист ветеранів війни та їх сімей, внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих груп населення	– Зменшення впливу негативних наслідків та здійснення заходів для розв'язання проблем, зумовлених внутрішнім переміщенням осіб, що пов'язане із збройною агресією російської федерації, шляхом виконання на рівні завдань, визначених Стратегією державної політики щодо внутрішнього переміщення.

		– Розроблення заходів щодо повернення населення громади, а також його швидкої інтеграції в освітній, медичний, соціальний простір, місцевий ринок праці. – Створення на місцевому рівні умов для ефективної реадaptaції та соціально-економічної реінтеграції ветеранів війни. – Забезпечення доступності психологічної допомоги та реабілітації осіб, які звільняються або звільнені з військової служби, з числа ветеранів війни, осіб, постраждалих від бойових дій, а також осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України.
2. Підвищення рівня конкурентоспроможності громади	2.1. Інфраструктура, стійка до безпекових, соціальних та економічних викликів	– Відновлення та розбудова мережі якісних автомобільних доріг загального користування місцевого значення. – Розвиток інфраструктури громадського транспорту та велосипедної інфраструктури в територіальній громаді. – Відновлення та розвиток системи експортної логістики. – Впровадження сучасних практик містопланування та містобудування з урахуванням принципів інклюзивності. – Модернізація, адаптивність та декарбонізація систем централізованого теплопостачання. – Впровадження нових підходів до забезпечення осіб житлом з урахуванням кращих практик та досвіду держав - членів ЄС. – Реалізація проектів із збільшення енергетичної ефективності будівель житлового фонду державної та комунальної форми власності. – Розвиток інструментів енергосервісу у модернізації об'єктів житлово-комунального господарства. – Доступність якісних послуг централізованого водопостачання та водовідведення для різних груп громадян з урахуванням новітніх технологій та потреб громади. – Розвиток розподіленої генерації електричної енергії в територіальній громаді. – Розвиток генерації електричної енергії з відновлюваних джерел та застосування

		установок зберігання енергії в територіальній громаді. – Впровадження систем енергетичного менеджменту в органах місцевого самоврядування, комунальних підприємствах та систем енергомоніторингу громадських і житлових будівель. – Сприяння збільшенню фонду захисних споруд цивільного захисту з урахуванням принципів інклюзивності та безбар'єрності. – Сприяння розвитку систем оповіщення та інформування населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій. – Сприяння утворенню у територіальній громаді центрів безпеки як інтегрованих структур з єдиною комунікацією відповідно до актів законодавства з урахуванням принципу територіальної доступності у сфері захисту населення і територій від пожеж та надзвичайних ситуацій, забезпечення громадського порядку, охорони здоров'я населення (з пожежно-рятувальними підрозділами, поліцейськими станціями та бригадами екстреної (швидкої) медичної допомоги). – Сприяння створенню (відновленню) безпечових умов в Херсонській міській територіальній громаді шляхом впровадження та реалізації проекту “Поліцейський офіцер громади”. – Запровадження та функціонування національної системи стійкості.
	2.2. Сильна, спроможна та конкурентоспроможна економіка	– Стимулювання підприємницької активності в громаді шляхом стимулювання внутрішньо переміщених осіб працездатного віку, ветеранів війни та членів їх сімей, безробітних осіб до працевлаштування, заснування власного бізнесу. – Створення умов для управління відходами, що утворилися у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків, за підходами циркулярної економіки.

		– Підвищення інвестиційної привабливості території громади, підтримка залучення інвестицій, популяризація інвестиційних можливостей. – Стимулювання створення та діяльності індустріальних парків та підприємств оборонного-промислового комплексу з урахуванням стратегічних пріоритетів його розвитку. – Підтримка реалізації економічних проєктів у таких ключових секторах, як енергетика, переробка аграрної продукції, транспорт та експортна логістика, виробництво критичних матеріалів. – Сприяння реалізації інноваційних проєктів з метою відновлення та розбудови промислового потенціалу з урахуванням фактора безпеки. – Сприяння розвитку місцевої системи інноваційної інфраструктури (наукові парки та технопарки, хаби цифрових інновацій тощо). – Створення умов для розвитку рекреаційно-туристичного потенціалу територій з урахуванням наявності природних та безпекових обмежень. – Сприяння належному облаштуванню туристичних маршрутів та об'єктів туристичних відвідувань, їх цифровізації, створенню комфортних і безпечних умов для туристів (відпочивальників). – Сприяння формуванню локальних туристичних брендів та популяризації туристичного потенціалу територіальної громади, зокрема з використанням цифрових технологій. – Сприяння відновленню об'єктів культурної спадщини в територіальній громаді, знищених чи пошкоджених внаслідок збройної агресії російської федерації.
--	--	--

3. Розбудова ефективного багаторівневого врядування

3.1. Розвиток інституційної спроможності з урахування кращих практик ЄС

- Створення умов для підвищення рівня підзвітності та прозорості органів місцевого самоврядування усіх рівнів, залучення жителів, зокрема внутрішньо переміщених осіб, до прийняття рішень, поширення кращих практик створення органів самоорганізації населення, впровадження механізмів електронних публічних консультацій.
- Запровадження єдиної геоінформаційної системи здійснення моніторингу та оцінювання розвитку територіальної громади як складової Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури (екосистема DREAM).
- Створення скоординованої системи стратегічного, просторового та бюджетного планування регіонального розвитку на національному, регіональному та місцевому рівні.
- Сприяння удосконаленню професійних знань, умінь, навичок посадових осіб місцевого самоврядування, зокрема у сфері стратегічного планування, надання публічних послуг, бюджетування, в тому числі гендерно орієнтованого, та залучення інвестицій.
- Сприяння розвитку міжнародного територіального співробітництва, зокрема шляхом розбудови міжнародного партнерства на регіональному та місцевому рівні.
- Впровадження системного підходу до підготовки, скринінгу, пріоритезації, відбору, виявлення ризиків, реалізації, моніторингу та оцінки ефективності публічних інвестиційних проєктів на місцевому рівні для подальшого фінансування з бюджету та з наданням державної підтримки.

Звіт сформовано на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжнародного екологічного співробітництва та відповідно до:

- Земельного, Водного та Лісового кодексів України;
- Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»;

- Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Закону України «Про основи містобудування»;
- Закону України «Про управління відходами»;
- Закону України «Про охорону атмосферного повітря»;
- Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»;
- Закону України «Про екологічну мережу України»;
- Закону України «Про охорону земель»;
- Закону України «Про рослинний світ»;
- Закону України «Про тваринний світ»;
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
- Національного плану управління відходами до 2033 року.

Під час розроблення Стратегії враховано основні положення:

Під час розроблення Стратегії розвитку Херсонської міської територіальної громади враховано основні положення державних стратегічних документів, зокрема:

– **Національної економічної стратегії на період до 2030 року**, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179. Її положення враховані у стратегічній цілі 2 «Підвищення рівня конкурентоспроможності громади» через розвиток підприємництва, залучення інвестицій, підтримку інноваційної діяльності, створення індустріальних парків, розвиток транспортної та логістичної інфраструктури, відновлення промислового потенціалу, а також стимулювання розвитку туристичної галузі.

– **Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року**, затверджених Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII. Їх положення враховано під час формування стратегічної цілі 1 «Формування згуртованої громади в соціальному, гуманітарному, економічному, кліматичному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах», зокрема в частині розроблення системи комплексного екологічного моніторингу, відновлення територій, що постраждали внаслідок бойових дій та руйнування Каховської ГЕС, розвитку безпечного життєвого середовища, а також забезпечення інтеграції екологічних вимог у процеси планування розвитку громади.

– **Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року**, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 443-р. Його положення враховані під час визначення завдань щодо охорони довкілля, відновлення порушених територій, розвитку систем екологічного моніторингу, покращення стану водних ресурсів, підвищення екологічної безпеки та впровадження сучасних природоохоронних підходів.

– **Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року**, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р, та **Національного плану управління відходами до 2033 року**, затвердженого

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						14
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1353-р. Їх положення враховані у стратегічній цілі 2, зокрема у завданнях щодо створення сучасної системи управління відходами, включаючи відходи руйнувань, розвитку циркулярної економіки та впровадження сучасних підходів до управління відходами.

– **Регіонального плану управління відходами в Херсонській області до 2034 року**, затвердженого розпорядженням начальника Херсонської обласної військової адміністрації від 19.05.2025 № 252. Його положення враховано під час формування стратегічної цілі 2 «Підвищення рівня конкурентоспроможності громади», зокрема оперативної цілі 2.2 «Сильна, спроможна та конкурентоспроможна економіка», яка передбачає створення умов для управління відходами, що утворилися внаслідок бойових дій, впровадження принципів циркулярної економіки та мінімізацію негативного впливу відходів на довкілля і здоров'я населення.

– **Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року**, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.05.2024 № 483-р. Її положення враховані під час визначення заходів із розвитку відновлюваної енергетики, підвищення енергоефективності будівель, модернізації систем тепlopостачання, розвитку енергоменеджменту, декарбонізації муніципальної інфраструктури та підвищення кліматичної стійкості території громади.

– **Національного плану дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням**, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р. Положення документа враховані під час визначення заходів з екологічного відновлення територій, рекультивації порушених земель, ліквідації наслідків бойових дій та забезпечення раціонального використання земельних ресурсів.

– **Національної транспортної стратегії України до 2030 року**, схваленої постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1550. Її положення враховані у стратегічній цілі 2 через розвиток транспортної інфраструктури громади, модернізацію дорожньої мережі, розвиток громадського транспорту, велосипедної інфраструктури, мультимодальної логістики та підвищення безпеки дорожнього руху.

– **Водної стратегії України на період до 2050 року**, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134-р. Її положення враховані під час формування завдань щодо відновлення водної інфраструктури, забезпечення населення якісною питною водою, модернізації систем водопостачання та водовідведення, охорони водних ресурсів і підвищення екологічної безпеки водних екосистем.

– **Плану управління річковим басейном Дніпра на 2025-2030 роки**, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.11.2024 № 1077-р. Основні положення документа враховано під час формування стратегічних цілей, що передбачають відновлення та модернізацію систем

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						15
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

водопостачання і водовідведення, забезпечення раціонального використання та охорони водних ресурсів.

– **Стратегії розвитку Херсонської області на період до 2027 року**, що є базовим документом регіонального стратегічного планування, положення якого враховано під час розроблення Стратегії розвитку Херсонської міської територіальної громади. Документ визначає стратегічні та оперативні цілі безпечного відновлення, підвищення стійкості, соціально-економічного розвитку та модернізації регіону в умовах воєнних викликів і післявоєнної відбудови.

Під час проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки Проекту ДДП, відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку, розроблено, оприлюднено на офіційному веб-сайті та внесено в Єдиний реєстр стратегічної екологічної оцінки Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки з метою отримання та врахування зауважень та пропозицій громадськості та для визначення обсягу досліджень, методів екологічної оцінки, рівня деталізації інформації, що має бути включена до звіту про СЕО.

Протягом громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (10 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						16
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Херсонська міська територіальна громада – територіальна громада в Україні, у Херсонському районі Херсонської області з адміністративним центром у місті Херсон.

Площа території – 452,6 км², населення громади – 322 557 осіб (2020 рік).

До складу громади увійшли м. Херсон, селища міського типу Антонівка, Зеленівка, Комишани, Наддніпрянське, села Богданівка, Петрівка, Садове, Степанівка та селища Благовіщенське, Зимівник, Інженерне, Молодіжне, Придніпровське, Приозерне, Сонячне.

Створена у 2020 році відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 726-р від 12 червня 2020 року «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Херсонської області», шляхом об'єднання територій та населених пунктів Херсонської міської ради (в складі Антонівської, Зеленівської, Комишанської, Наддніпрянської селищних, Степанівської сільської рад міста Херсон) та Садівської сільської ради Білозерського району Херсонської області. (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Територія Херсонської МТГ

Станом на час підготовки Стратегії та Звіту про СЕО значна частина області (72%) знаходиться в тимчасовій окупації, сюди входить вся лівобережна частина області, що схематично зображено на карті на рисунку 2.2.

Рис. 2.2. Окуповані території Херсонської області (за даними ресурсу DeepState)

З перших днів початку повномасштабної війни майже вся територія області була захоплена окупантами. У жовтні 2022 року від окупації звільнено значну частину території на правобережжі Херсонщини, а у листопаді 2022 року повернуто під контроль України місто Херсон.

Межа тимчасово окупованих територій проходить по річці Дніпро. Звільненими від тимчасової окупації є правобережна частина Херсонського району, Бериславський район, 2 населені пункти Каховського району (с. Веселе та с. Козацьке). Тимчасово окупованими залишаються Каховський (крім с. Веселе та с. Козацьке), Скадовський, Генічеський райони та лівобережна частина Херсонського району (4 територіальних громади).

Кліматичні умови та зміна клімату.

Клімат Херсонської області помірно-континентальний з порівняно м'якою зимою та спекотним і довгим літом. Середні температури зимових місяців становлять $-1 - -3\text{ }^{\circ}\text{C}$. Літні місяці спекотні із середніми температурами $+22 - +23\text{ }^{\circ}\text{C}$. Максимальні температури влітку становлять більше $40\text{ }^{\circ}\text{C}$. Середньорічна температура дорівнює $9,3\text{ }^{\circ}\text{C} - 9,8\text{ }^{\circ}\text{C}$ і має стійку тенденцію до підвищення.

Тривалість сонячного випромінювання – одна з важливих характеристик радіаційного режиму, залежить в основному від тривалості дня і хмарності.

У межах області сумарна сонячна радіація складає $4700-4900\text{ МДж/м}^2$ і змінюється по сезонах і з півночі на південь.

Річна сума радіаційного балансу складає 2000 МДж/м² на півночі області, 2200 – у центральних районах, 2250 – на крайньому півдні області.

Температура повітря. Температурний режим області визначається особливостями атмосферної циркуляції, радіаційними факторами і характером підлягаючої поверхні. Середня місячна і річна температура у Херсонській області наведена у таблиці 2.1 і на рисунку 2.3.

Табл. 2.1

Середня місячна і річна температура у Херсонській області

Місяці	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Річна
Херсон	-3,2	-2,6	2,2	9,3	18,5	20,0	23,0	21,9	16,8	10,5	4,1	-0,8	9,8
Асканія-Нова	-3,5	-3,0	1,8	8,8	15,6	20,0	23,1	22,0	16,3	10,2	3,8	-1,0	9,5

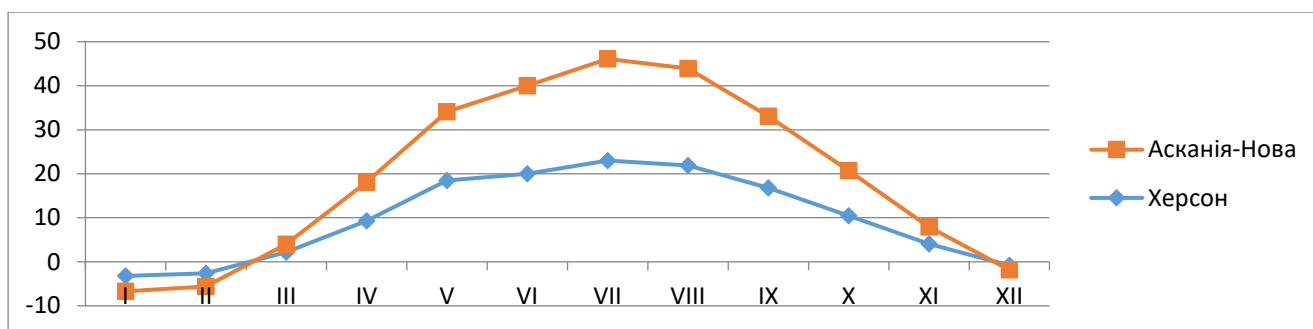

Рис. 2.3. Річна зміна температури у Херсонській області

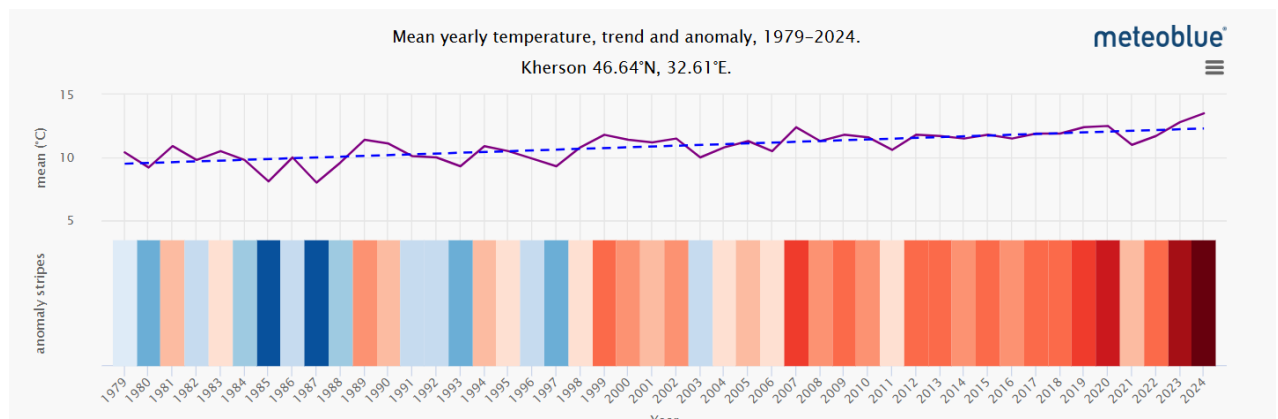

Рис.2.4. Річна зміна температури у Херсонській МТГ

Середня багаторічна кількість опадів по області – близько 400 мм, але за останнє десятиріччя кількість опадів збільшилася. Найбільш вологими районами північно-західні (450 – 470 мм), найменш – південні (300 мм). Херсонська область – це найсухіша область України. Річна кількість опадів по метеостанціях Херсонської області у 2020 році наведена у таблиці 2.2 і кількість днів з опадами у таблиці 2.3.

Переважає кількість опадів випадає влітку у вигляді злив, взимку сніговий покрив нестійкий, не тане кілька десятків днів, а в прибережній частині області ще менше – близько 15 днів. В останні роки, у зв'язку зі зміною клімату, сніговий покрив практично відсутній.

Табл. 2.2

Річна кількість опадів по метеостанціях Херсонської області у 2020 році

№ з/п	Пункт спостереження	Кількість опадів, мм
1	А Херсон	316
2	МГ Генічеськ	354
3	М Нижні Сірогози	454
4	М Велика Олександрівка	445
5	М Бехтери	344
6	Каховська ГМО	316
7	М Асканія-Нова	387
8	МГ Хорли	345

Табл. 2.3

Кількість днів з опадами станом на 2020 рік

Метеорологічні характеристики	Місяці												Всього
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Кількість днів з опадами	4	8	2	2	10	6	7	3	4	7	2	8	63
Повторюваність туманів, %	3	1	0	0	0	2	0	0	0	1	2	6	1

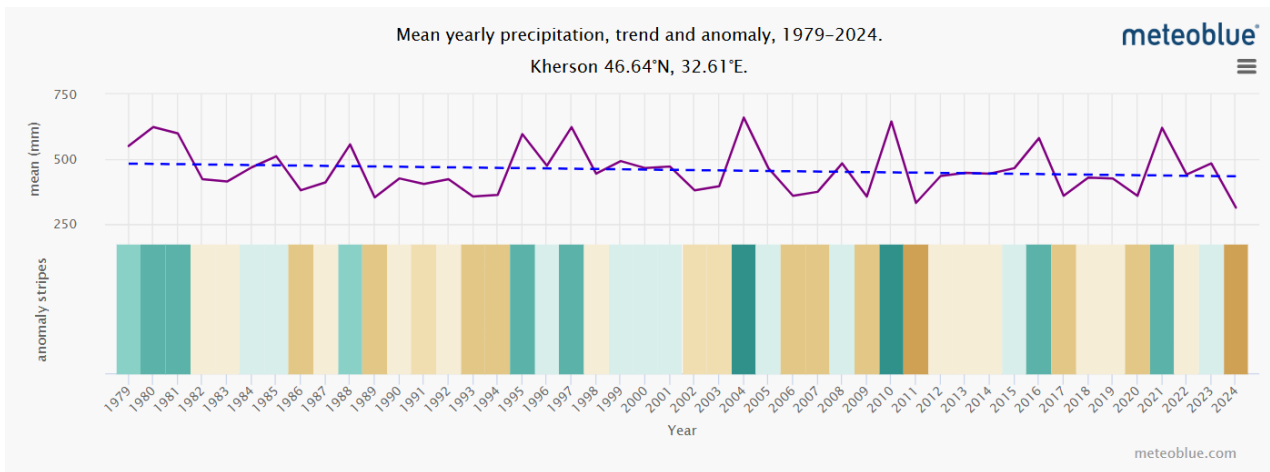

Рис. 2.5. Річна зміна опадів у Херсонській МТГ

Вітровий режим обумовлюється атмосферною циркуляцією і характером підстилаючої поверхні. Узимку східний і північно-східний напрямок вітру визначається наявністю над Україною смуги високого тиску, що пролягає північніше Херсонської області. Навесні зі зменшенням циклонічної діяльності більший вплив в залежності від місцевих умов. Переважають вітри східного напрямку. Улітку на формування вітрового режиму впливають баричні утворення і фронти, що переміщуються з заходу. Через це влітку переважають західні, південно-західні і північно-західні вітри. Восени через ослаблення західного і посилення східного антициклону переважають південно-східні вітри.

Середня швидкість вітру на Херсонщині є значною, і складає від 3,5 до 5 м/сек., що є більше, ніж загалом по Україні (3-4 м/сек.).

На Херсонщині притаманні літні суховії. Це потужні вітри (понад 5 м/с) при низькій вологості (менше 30%) та високих температурах (вище 25°C). Вони мають негативний вплив на розвиток сільськогосподарських культур.

Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату 1992 року визначено систему заходів, спрямованих на стабілізацію концентрації парникових газів з метою уникнення негативного антропогенного впливу на кліматичну систему. Сторонами Рамкової конвенції ООН про зміну клімату стали 189 країн.

Україна починаючи з 1996 року ратифікувала низку міжнародних зобов'язань, а саме: рамкову конвенцію ООН про зміну клімату, Кіотський протокол до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та Паризьку угоду.

Як країна з перехідною економікою, Україна стала однією із сторін і взяла зобов'язання стабілізувати викиди парникових газів на рівні 1990 року. У 2005 році Кабінет Міністрів України схвалив Національний план заходів з реалізації положень Кіотського протоколу до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату

Зменшення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферу є одним із пріоритетних у галузі охорони довкілля. Зрозуміло, що підприємства не зможуть зменшити шкідливі викиди в один момент. Тому з метою поступового скорочення викидів забруднюючих речовин, діоксиду сірки (далі – SO₂), оксидів азоту (далі – NO_x) та речовин у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом від існуючих великих спалювальних установок, номінальна теплова потужність яких становить 50 МВт і більше, розроблено Національний план скорочення викидів від великих спалювальних установок, схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 року № 796-р та набрав чинності з 01.01.2018 року.

Геологічна та геоморфологічна будова. Рельєф. Надра.

Херсонська область знаходиться на півдні України в басейні нижньої течії Дніпра. Область розташовується у межах Причорноморської низовини на Східноєвропейській рівнині.

Тектонічно область знаходиться в межах Південноукраїнської монокліналі, яка формує рівнину. Лише у північній частині на територію області заходить Придніпровський блок Українського кристалічного щита. В цілому область знаходиться на платформенній структурі.

Кристалічний фундамент складений плагіоклазовими гнейсами і гранітами пізньопротерозойського віку. Осадовий чохол включає в себе мезозойські та кайнозойські відклади. Неогенові відклади представлені міоценовими глинами, пісками, мергелями, вапняками, пісковиками та пліоценовими глинами і пісками. Четвертинні відклади розповсюджені майже на всій території району. В основному, це елювіальні та еолово-делювіальні відклади. У межах долини Дніпра – алювіальні відклади різних серій.

Територія області рівнинна слабо нахилена. В геоморфологічному плані переважають лесові пластово-акумулятивні, пластово-денудаційні та

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						21
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

алювіальні (приморські) низовини. Характерними елементами рельєфу є поди та балки, невеликі півострови та довгі вузькі піщані коси, також у межах області є кілька островів; з аквальних комплексів – затоки, лимани, солоні озера.

Область цілком розташована у степовій географічній зоні. У межах області проходять дві підзони: Середньо степова (Причорноморський середньо степовий край) та Південностепова (сухостепова) (Причорноморсько-Приазовський край).

Середньостепова підзона представлена пластово-денудаційними низовинами, характерними для Бузько-Дніпровської низовинної області. Вона сформована на осадових породах північної частини Причорноморської низовини. Поверхня низовин переважно плоска, ступінь розчленування змінюється від слабо- до дуже розчленованої. Проте є сильно розчленовані ділянки, які нахилені у бік Дніпра. Вони формують його круті береги. В рельєфі представлені як ерозійні, так і акумулятивні форми. Зокрема це річкові долини (в комплексі з акумулятивними заплавами та терасами), яри, балки, поди, степові блюдця.

Південностепова підзона характеризується плоскою поверхнею, яка розчленована річковими долинами та балками. Ступінь розчленування зменшується в південному напрямі, внаслідок чого їх поверхня в південній частині практично нерозчленована (слаборозчленована). У рельєфі переважають в основному просядкові форми – зокрема, безстічні западинно-подові низовини.

Рельєф. Окремі форми рельєфу на Херсонщині формують піски. Пустеля, яку називають Олешківськими пісками є найбільшою у Європі. Її площа складає 160 тис. га. Вона сформована внаслідок танення льодовика на півночі України. Тут зустрічаються бархани та дюни, як і у справжніх пустелях. Місцями піски покриті рослинністю.

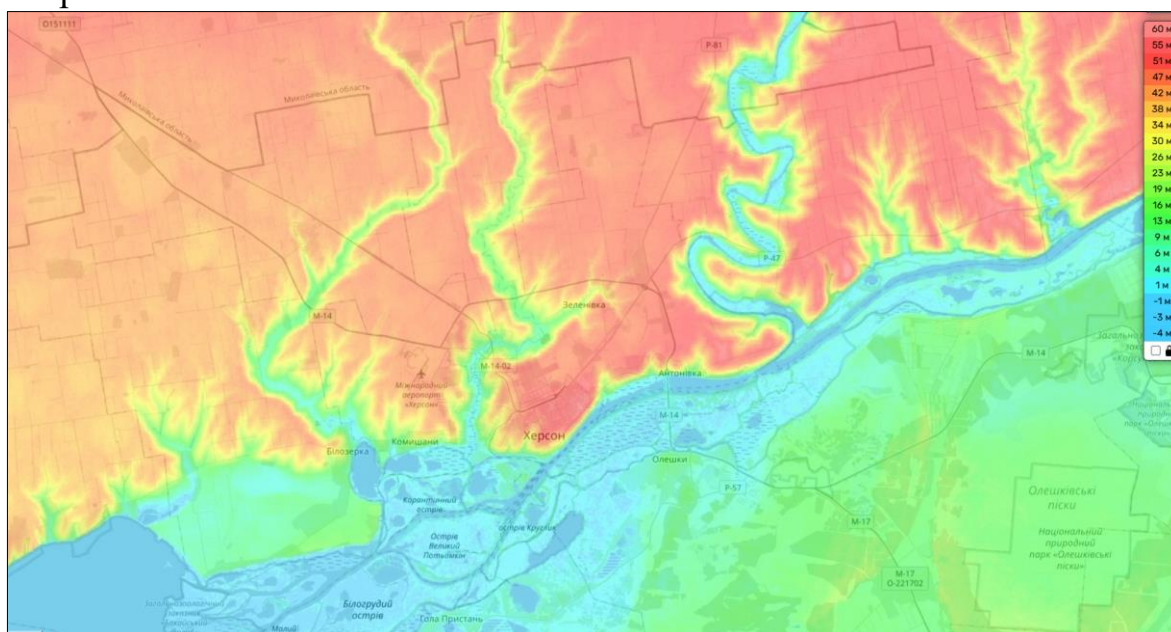

Рис. 2.6. Рельєф території Херсонської МТГ

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк. 22
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Внаслідок руйнування Каховської ГЕС частина території Олешківських пісків була затоплена, що суттєво впливає на біотопи та екосистему об'єкту, та можливих втрат тваринного світу.

Розчленованість рельєфу незначна. Коливання відносних висот становить 50 – 80 м, на півдні – 20 – 30 м. Вододіли, особливо на лівобережжі, – це рівнини, які характеризуються наявністю замкнутих улоговин (Стратегія розвитку Херсонської області).

Внаслідок антропогенного впливу в області сформовано форми антропогенного рельєфу. Вони представлені мережею меліоративних каналів.

Берегова лінія Херсонщини дуже розчленована. Її загальна довжина складає близько 650 км. Тут мається значна кількість заток: Ягорлицький, Тендеровський, Джарилгацький, Каржинський, Каланчакський, Широкий, Перекопський, Дніпровско-Бузький лимани. Серед півостровів найбільші Кінбурнський, Ягорлицький Кут, Кумбатин, Карадай, Дангелтип, Гіркий Кут, Каржинський Ріжок.

Характерними для берегової лінії є піщано-черепашкові акумулятивні утворення – коси (коси-острови). Найбільш значними з них є Тендрівська (довжиною близько 67 км), Джарилгацька (47,5 км), Білі Кучугури, Свиняча, Овчинна, Левкина, Дурилова, Дрібна, Глибока, Синя (останні 5 на о. Джарилгач).

Острови є незначними піщано-черепашковими утвореннями, що розміщуються вздовж берегів і частково заливаються водою. Це острови Круглик, Довгий, Орлів, Ягорлицькі, Сибірські, Смолений, Бабин, Кінські, Каланчацькі.

Мінерально-сировинна база області на 53,1% складається з корисних копалин будівельної галузі, на 36,8% – із прісних та мінеральних підземних вод, решта – паливно-енергетичні та гірничо-хімічні корисні копалини, мінеральні солі та лікувальні грязі.

1. Стрілкове газове родовище розташоване у північній частині Арабатської стрілки за 25 км від м. Генічеськ. Родовище приурочене до занурення Азовського Валу Скіфської плити. Продуктивною товщею виступають відклади майкопської серії потужністю 855 – 875 м. Поклади пластові склепінні, пов'язані з трьома пачками піщано-алевритистого складу. Розробку родовища розпочато у 1976 році, з того часу видобуто 1907,3 млн куб. м газу (близько 62% початкових запасів).

2. Родовища торфу зосереджені у плавнях долини р. Дніпро. Налічується три родовища торфу, з яких найбільш освоєним є Кардашинське. Торф використовують як органічне добриво.

3. Три рудопрояви залізних руд – Присиваський, Утлюцький та Херсонський. Присиваський рудопрояв представляє собою субмеридіональну смугу довжиною до 35 км, шириною до 20 км. Рудовмісна товща залягає на глибині 50 м на півночі, поступово заглиблюючись на південь до 60 – 62 м. Утлюцький рудопрояв розташований в акваторії Утлюцького лиману. Середня потужність рудоносною товщі – 8 м. Руди представлені оолітовими різновидами

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						23
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

і озалізненими пісковиками із середнім вмістом заліза 30 – 4%. Херсонський рудопрояв є південним продовженням Криворізького залізорудного басейну. Цей прояв видовжений із заходу на схід приблизно на 30 км, середня ширина – 20 км. Глибина залягання на півночі – 36 – 66 м, на півдні – 78 – 124 м. Рудні тіла представлені лінзами або прошарками оолітових руд потужністю до 1 м, які перешаровуються із залізистими пісковиками та залізистими глинами.

4. Титановмісні розсипи представлені озерно-річковою формацією пліоцен-голоцену палеорусел Дніпра, Молочної та їх приток, що поширена в північній частині області, та теригенною лиманно-морською і морською формацією, що поширена вздовж Каркінітської затоки. Серед рудопроявів морської формації найбільше значення має Джарилгацький рудопрояв, що розташований на о. Джарилгач та материковій частині від селища Лазурне до Тендрівської коси. Новоолексіївський рудопрояв простягається від Тендрівської затоки на заході до Джарилгацької затоки на сході завдовжки 27 км, завширшки 10 – 210 м та потужністю 0,1 – 0,6 м.

5. Федорівське родовище марганцевих руд з експлуатаційними запасами понад 30 млн т. Руди переважно окисні, придатні для отримання пероксидних концентратів. Наразі родовище не розробляється.

6. Двадцять (20) родовищ цегельно-черепичної сировини із запасами близько 38,5 млн куб. м. Як сировина в області використовуються суглинки четвертинного віку, що покривають всю території Херсонщини. Також використовуються лесовидні суглинки та червоно-бурі глини.

7. Двадцять два (22) родовища будівельних пісків, з яких розробляються три (3) – Шабовське, Каланчацьке, Кардашинське. Загальні запаси піску в області оцінюються в 194 млн куб.м.

8. Як флюсову сировину видобувають вапняки меотичного ярусу неогену, що використовуються металургійними заводами у м. Кривий Ріг. Старосільське родовище (ділянка Архангельська) розташоване поблизу селища Архангельське Бериславського району. Корисна товща утворена щільними дендритовими, оолітовими пелітоморфними вапняками сарматського ярусу міоцену, потужністю до 16 м, поклади пластовидні. Розробку родовища розпочато у 1969 році. Для виробництва будівельного вапна в області розробляються 7 родовищ. Вапняки Північно-Східної ділянки Старосільського родовища придатні для виготовлення вапна I та II сорту. Білокриницьке родовище розташоване у Бериславському районі, між с. Білоусове та с. Кар'єрне. Корисна копалина представлена трьома різновидами понтичних вапняків: вивітрілий до щебеню вапняк, уламковий плитчастий вапняк та кристалічний вапняк. Вапняки поступово переходять з одного виду в інший. Загальна потужність коливається від 1,2 до 7,2 м, у середньому становить 4 м. Як пиляний матеріал розробляються вапняки понтичного та меотичного ярусів неогену. Для виробництва буту та щебеню розробляється Західно-Тягинське родовище вапняку, розташоване на захід від с. Тягинка у Херсонському (Білозерському) районі та на правому березі р. Тягинка. Корисна копалина представлена понтичними, меотичними та сарматськими вапняками.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						24
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Сарматські вапняки оолітові, детрито-оолітові, потужністю до 14 м. Вапняки меотичного регіоярису черепашко-оолітові та оолітові, потужністю до 4,3 м. Вапняки понтичного регіоярису черепашко-оолітові, черепашко-детритусові, афанітові, потужністю до 6,8 м.

9. Заповідське родовище мергелю із запасами понад 3,5 млн т, яких при видобутку 100 т/добу вистачило б на 100 років експлуатації.

10. Мінеральні солі в області концентруються у розсолах водоймищ, таких як затока Сиваш, а також у ропі деяких озер.

11. Родовища лікувальних грязей, а саме: родовище озера Лиман, що розташоване на північно-східному узбережжі Утлюцького лиману, біля с. Азовське; родовище озера Генічеське (Арабатська Стрілка, на захід від с. Щасливе); родовище озера Салькове (перешийок Чонгар, на південний схід від залізничної станції Салькове); родовище озера Кругле (східне узбережжя Тендрівської затоки, на околиці с. Новочорномор'я); родовище озера Соляне (Гопри) (межі м. Гола Пристань); родовище озера Солоне (на захід від с. Раденськ Олешківського району); поблизу с. Круглоозерка розташоване родовище озера Прокоф'ївське.

12. Розвідано 5 родовищ мінеральних підземних вод. У районі м. Генічеськ у відкладах верхньої крейди – палеогену на глибині понад 1,5 км розкрито термальні йодо-бромні води. У районі м. Скадовськ розвідано йодобромні, сульфідні та хлоридні натрієві води на глибинах близько 400 м. В області також розвідано Північно-Сиваське родовище йодних вод, із вод якого можна отримувати до 450 т йоду щороку.

Гідрологічні умови. Водокористування та водовідведення.

Водні об'єкти займають 29,121 тис. га на території Херсонської області. Херсонська область представлена однією великою річкою – Дніпро (довжина в межах області – 200 км) з Каховським водосховищем; середньою річкою – Інгульцем (180 км) і 5 малими річками загальною довжиною в межах області – 123, 53 км.

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала від 19 серпня 2021 року № 19111/66/1-21 та на виконання протокольного рішення за підсумками наради щодо виконання пункту 5 Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 квітня 2021 року «Про заходи державної регіональної політики на підтримку децентралізації влади» введеного в дію Указом Президента України від 29 квітня 2021 року № 180/2021 проведено інвентаризацію водних об'єктів, лісових ресурсів, об'єктів державної та комунальної власності, розташованих на території Херсонської області.

Відповідно до проведеної інвентаризації всього на території області обліковується 524 водних об'єкта, площею 29120,7343 га, в тому числі 258 ставків площею 7999,9814 га, 10 водосховищ площею 8355,6035 га, 7 водойм площею 253,2939 га, 249 озер площею 12511,8555 га. Порівняно з 2020 роком (площа водних об'єктів 430,539 тис. га) площа зменшилася у зв'язку з осезенням Каховського водосховища.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						25
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

По території області протікає 7 річок, з них найбільші: р.Дніпро протяжністю 200 км, р.Інгулець – 180 км та р.Каланчак – 54,75 км.

Табл. 2.4

Перелік річок Херсонської області

Назва	Довжина, км	Примітка
р. Інгулець	180	Середня річка
р. Інгулка	17	Мала річка; впадає у р. Інгулець
р. Бургунка	1,92	Мала річка; впадає у р. Дніпро
р. Вірьовчина	42	Мала річка; впадає у р. Дніпр
р. Гниліша	7,4	Мала річка; м. Херсон; впадає у р. Дніпро
р. Гнилуша	1,875	Мала річка; впадає у р. Дніпро
р. Дніпро	200	Велика річка; впадає у Чорне море
р. Каланчак	54,75	Мала річка; впадає у Каланчацький лиман
р. Кам`яниха	1,125	Мала річка; впадає у р. Дніпро
р. Козак	15,52	Мала річка; впадає у р. Дніпро
р. Конка	26	Мала річка; впадає у р. Дніпро
р. Кохань	2,65	Мала річка; впадає у р. Дніпро
р. Кошова	15	Мала річка; м. Херсон; впадає у р. Дніпро
р. Пливаха	1,5	Мала річка; м. Херсон; впадає у р. Дніпро
р. Прогной	2,8	Мала річка; м. Херсон; впадає у р. Дніпро
р. Рвач	15,6	Мала річка; впадає у р. Дніпро
р. Річище	6,82	Мала річка; впадає у р. Дніпро
р. Сірогозька балка	54,7	Мала річка; безстічна
р. Солонець	4,4	Мала річка; впадає у р. Дніпро
р. Старий Дніпро	11	Мала річка; м. Херсон; частково у р. Дніпро
р. Тягинка	5	Мала річка; впадає у р. Дніпро
р. Фролиха	2,625	Мала річка; впадає у р. Дніпро
р. Хмельник	5,05	Мала річка; впадає у р. Дніпро
р. Чайка	14	Мала річка; впадає у р. Дніпро

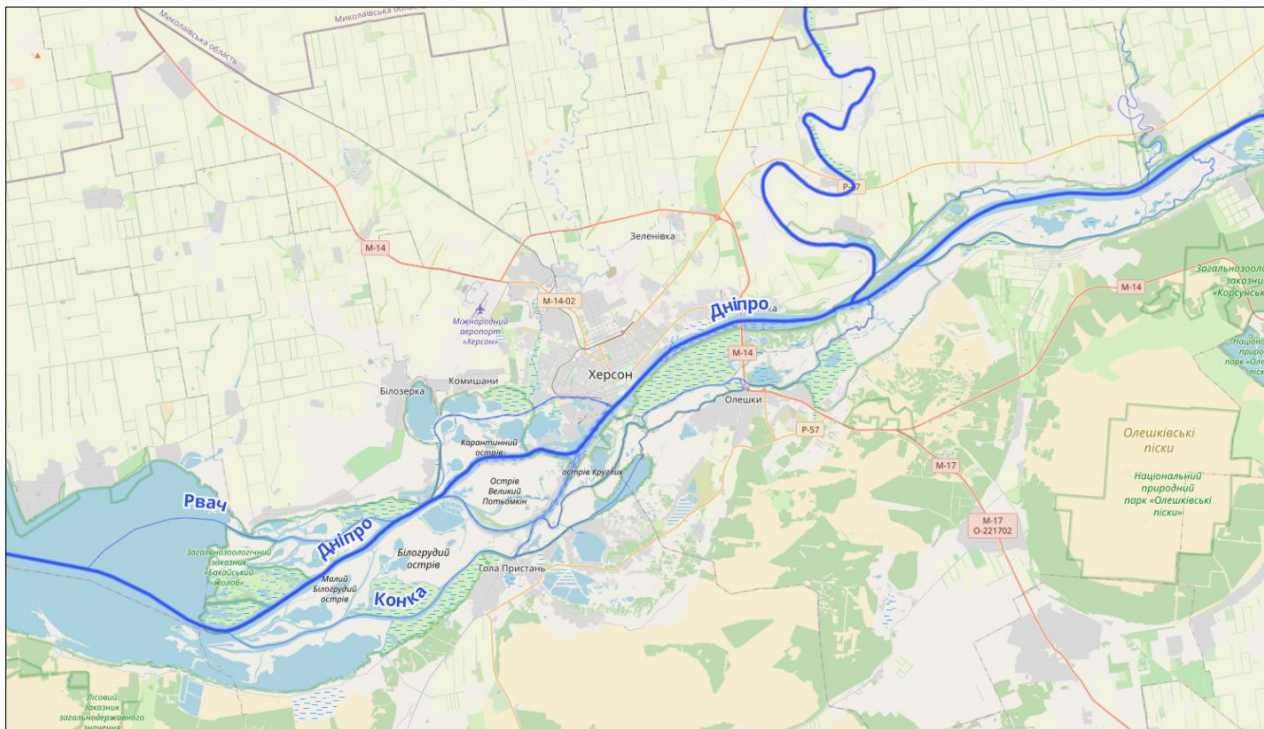

Рис. 2.7. Гідрографічна мережа Херсонської МТГ

Головними водними артеріями громади є річка Дніпро (із розгалуженою дельтою, рукавами, затоками та унікальним комплексом Дніпровських плавнів), а також річки Вільовчина та Кошова. Вони є основою для забезпечення побутових, промислових та зрошувальних потреб громади.

Озера в долині р. Дніпро – плавневі, мають овальну, довгасту або округлу форму, пологість низькі береги. Дно вкрите шаром сапропелевого чорного або темно-сірого мулу з домішками детриту. Майже всі озера – стічні. Режим їх пов'язаний з режимом річок, у плавнях яких вони знаходяться. Температура води влітку досягає 24-26°C. Узимку озера замерзають. Береги їх покриті типовою прибережною рослинністю. У межах літоралі розвивається водна рослинність. Ці озера є районами рекреації. У нижній частині Дніпра розташовано більше 140 озер, більшість з яких називають лиманами.

Озера південних приморських територій області розташовані на південному заході і південному сході Херсонщини. Ці озера – лимани, лагуни. Температура води влітку до +30°C, узимку озера замерзають. Є солоні озера з мінералізацією води більш 25 г/л. Площі незначні.

Табл. 2.5

Перелік озер Херсонської області

Назва	Розташування	Площа водного дзеркала, км ²
Білозерські озера	Херсонський район	1761,9
Бериславські озера	Бериславський район	356,3
Генічеські озера	Генічеський район	119988,5
Голопристанські озера	Скадовський район	4386,5
Каланчацькі озера	Скадовський район	805,78
Каховські озера	Каховський район	100,6

Новотроїцькі озера	Генічеський район	29341,1
Скадовські озера	Скадовський район	1033,4
Херсонські озера	м. Херсон	84,5
Олешківські озера	Херсонський район	724,4
Чаплинські озера	Каховський район	11637,6

Канали: водами Дніпра харчується Інгулецька зрошувальна система. До підриву греблі Каховської ГЕС 6 червня 2023 року подача дніпровської води здійснювалася Краснознам'янською і Каховською зрошувальними системами, а також Північно-Кримським каналом, спорудженим для водопостачання і зрошення. На сьогодні Краснознам'янський, Каховський зрошувальні системи та Північно-Кримський канал практично осушені. Вода, яка проходить незначними обсягами по каналах на окуповану територію добувається з підземних свердловин.

За інформацією Агентства водних ресурсів України, терористичний акт на Каховській ГЕС фактично залишив без джерела води 94% зрошувальних систем в Херсонській області.

Поверхня в межах цих систем рівнинна. Глибина залягання ґрунтових вод від 1-2 до 20-40 м. Для зменшення витрат води на фільтрацію дно і стіни відкритих каналів вкриті протифільтраційним покриттям (залізобетонні плити на поліетиленовій плівці, монолітний бетон, місцями – суглинний ґрунт). Внутрішньогосподарську мережу споруджують переважно в сталевих трубах. Відведення дренажних і поверхневих вод здійснюють по зливальних каналах у ставки-акумулятори і малі водоймища, що використовують для рибного господарства.

Болота – ділянки земної поверхні з надмірним зволоженням, на яких зростає специфічна вологолюбна рослинність, розвивається болотяний тип ґрунтоутворення і накопичується торф – займали у межах Херсонської області 31,8 тис. га. Це близько 0,11% території, більше, ніж в інших областях степової зони (0,05%). Болота знаходяться в основному в Херсонському та Скадовському районах. Торф'яні болота утворилися в результаті заболочування водойм у низов'ях р. Дніпро, а також плавнів багатьох його рукавів і деяких приток, в основному в зниженому лівобережжі. Це винятково низинні болота. Найбільший масив – Кардашинське болото із середньою глибиною торфу до 1,25 м і максимальної 4,5 м. Зольність торфу приблизно до 50%.

Руйнування дамби Каховської ГЕС спричинило осушення значної площі території. Це призвело до екологічних та соціально-економічних проблем, включаючи втрату джерел водопостачання, загибель флори та фауни, а також загрозу для сільськогосподарських угідь та населених пунктів.

Після руйнування Каховської дамби природна рецесія води призвела до початкового відновлення рослинності на цих територіях. З часом, якщо умови будуть сприятливі, на цих територіях може утворитися стабільний рослинний покрив, який включатиме різні види трав, чагарників і дерев. Однак, для формування зрілого лісу потрібно багато років. Реакція екосистеми на такі

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		28

великі зміни залежить від багатьох факторів, включаючи кліматичні умови, тип ґрунту, наявність насіння та коренів рослин, що залишилися в землі, і т. д.

Водозабезпечення Херсонського району відбувається за рахунок ресурсів поверхневих вод та Причорноморського басейну підземних вод. Наявні водні ресурси забезпечували потреби населення та секторів економіки в повному обсязі. Постачання населенню питної води здійснюється з підземних джерел (артезіанських свердловин), поверхневі джерела води для питного водопостачання не використовуються.

До початку військової агресії рф централізованим водопостачанням були забезпечені 77 населених пунктів району або 72,6 відсотка від загальної кількості (106 населених пунктів), у тому числі: 2 міста (м. Херсон та м. Олешки), 7 селищ (сmt Білозерка, сmt Антонівка, сmt Зеленівка, сmt Комишани, сmt Наддніпрянське, сmt Брилівка, сmt Нова Маячка) та 68 сільські населені пункти.

Населення 11-ти населених пунктів використовувало власні свердловини та колодязі (Білозерська селищна територіальна громада – 5 населених пунктів, Дар'ївська сільська територіальна громад – 2 населених пункта, Музиківська сільська територіальна громада – 2 населених пункти, Станіславська сільська територіальна громада – 1 населений пункт, Чорнобаївська сільська територіальна громада – 1 населений пункт).

На деокупованій території району у 2023 році із підземних джерел, згідно з даними, наданими територіальними громадами, забрано води 12,955 млн. куб. м, (у 2022 році – 16,408 млн. куб. м). Використано 5,26 млн. куб. м води (за 2022 рік – 8,322 млн. куб.м), у тому числі для: господарсько-питних потреб – 4,55 млн куб. м; виробничих потреб – 0,34 млн куб. м; інших потреб – 0,37 млн куб. м.

На деокупованій території району централізованим водовідведенням забезпечено 7 населених пунктів, з них: 1 міст, 2 селищ міського типу та 4 сільських населених пунктів. Загальна протяжність каналізаційних мереж – 335,5 км, в аварійному стані перебувають майже 58% мереж. Вкрай низький рівень охоплення системами централізованого водовідведення, очищення та знезараження стічних вод населених пунктів району призводить до забруднення ґрунтів та водоносних горизонтів.

Однією з причин незадовільного екологічного та санітарного стану ґрунтів, поверхневих, а також підземних вод є тривале забруднення їх неочищеними або недостатньо очищеними зворотними водами каналізаційних і очисних споруд, ефективність роботи яких – вагомий чинник екологічної та епідемічної безпеки населення.

Херсон забезпечується водою виключно з підземних джерел (артезіанські свердловини). Наразі через обстріли, замінування та дефіцит енергопотужностей понад 50% свердловин МКП «ВУВКГ» не функціонують. Усі насосні станції другого підйому мають пошкодження, а дві з них повністю знищені, що зумовлює гострий дефіцит води у літній період.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						29
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Більшість очисних споруд каналізації в містах і селищах перебувають у 26 незадовільному санітарно-технічному стані, а переважна більшість населених пунктів взагалі не забезпечені централізованою системою каналізації.

Мережа каналізації критично зношена та пошкоджена. Головна насосна станція (ГНС) зазнала масштабних руйнувань, ще 5 КНС у зонах евакуації не функціонують. Міські очисні споруди працюють, але є застарілими та потребують повної реконструкції.

Спеціалістами Державної екологічної інспекції Південного округу протягом листопада 2024 року проведено відбори проб верхнього б'єфу річки Дніпро поблизу м. Херсон в 11 контрольних створах. За результатами лабораторних вимірювань встановлено перевищення ГДК для водойм господарсько-побутового водокористування по всіх створах по біологічному споживанню кисню 3,32 мгО₂/дм³ до 4,10 мгО₂/дм³, при нормі 3,00 мгО₂/дм³ та хімічному споживанню кисню 33,5 мгО₂/дм³ до 37,0 мгО₂/дм³, при нормі 30,0 мгО₂/дм³. Розчинний кисень у відібраних пробах задовільний і складає від 7,72 мг/дм³ до 8,38 мг/дм³, при нормі не менше 4,00 мг/дм³. Інші показники якості води не перевищують ГДК.

Моніторинг р. Дніпро в м. Херсон проводиться Лабораторією моніторингу БУВР нижнього Дніпра (рис. 2.8).

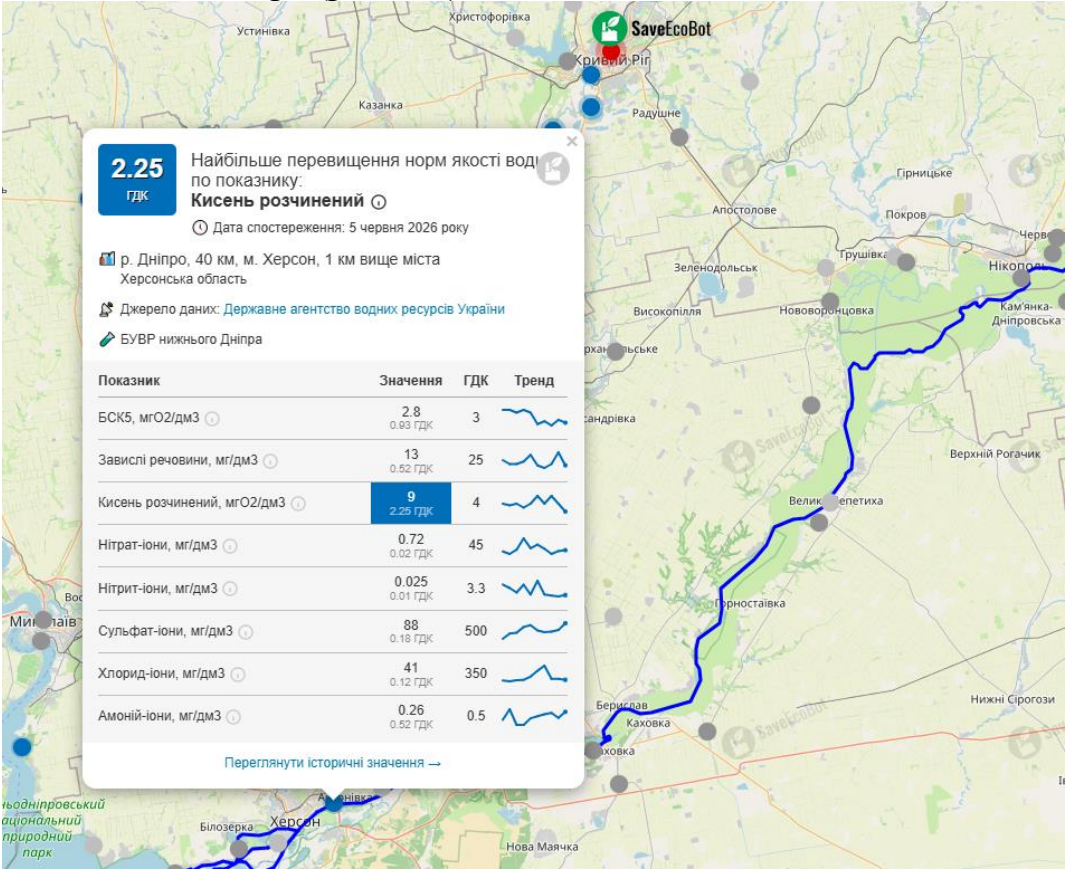

Рис. 2.8. Результати якості води в р. Дніпро станом на червень 2026 р. (за даними веб-ресурсу SaveEcoBot <https://www.saveecobot.com/>)

За даними моніторингу зафіксовано перевищення нормативних показників якості води за вмістом розчиненого кисню. Концентрація розчиненого кисню

становила 9 мгО₂/дм³, що відповідає 2,25 ГДК. Інші контрольовані показники (БСК₅, завислі речовини, нітрати, нітрити, сульфати, хлориди та амоній-іони) не перевищували встановлених гранично допустимих концентрацій. Отримані результати свідчать про необхідність подальшого здійснення систематичного моніторингу екологічного стану водних об'єктів басейну Дніпра та врахування показників якості поверхневих вод під час реалізації заходів Стратегії розвитку громади, спрямованих на відновлення водних ресурсів і забезпечення екологічної безпеки.

Земельні ресурси та ґрунти.

Ґрунти Херсонщини – важливий компонент її ландшафтів, що значною мірою визначає спеціалізацію економіки області, спосіб життя її жителів.

Основними ґрунтами Херсонської області є чорноземи (звичайні та південні), каштанові ґрунти (темно-каштанові та каштанові в комплексі із солонцями і солончаками), оглеєні ґрунти подів і дернові ґрунти піщаних терас Дніпра. Однією з головних особливостей ґрунтів області в частині, що прилягає до Азовського та Чорного морів, є досить великий вміст солей у них.

У північній частині переважають чорноземи південні на лесових породах, на півдні – каштанові ґрунти в комплексі з солонцями, солончаками і солодями, в західній частині лівобережжя р.Дніпро та Дніпровського лиману зосереджені Олешківські піски. Чорноземи південні займають 50% території області, темно-каштанові та каштанові ґрунти – 35%. Вміст гумусу в основних ґрунтах становить 0,8 – 3,7%.

На території області ґрунтоутворюючими породами є леси, лесовидні суглинки, стародавні й сучасні алювіальні та морські відклади, елювій карбонатних порід і червоно-бурі глини, найпоширеніші з них – леси та лесовидні суглинки різного механічного складу (від супіщаних до легкоглинистих). Ґрунти характеризуються слабкою структурністю і розпорошеністю орного шару.

В області висока природна родючість землі. Сільськогосподарські угіддя оцінюються у 68 балів (середній по Україні – 62), рілля – 73 бали (по Україні – 63).

Херсонська область має високий відсоток ріллі. Природна степова рослинність збереглася переважно в долинах річок, на крутих схилах балок та у межах об'єктів природно-заповідного фонду області. В основному це ковилово-типчакова рослинність, яка притаманна степу. Окремі комплекси формують ярково-балкові азональні ландшафти та ландшафти узбереж.

Земельний фонд Херсонської області становить 2846,1 тис. га, або 4,7% площі України. Відповідно до цільового використання у структурі фонду сільськогосподарські угіддя займають 1968,3 тис. га (69,2% до загальної площі території), у тому числі рілля – 1776,5 тис. га; ліси та інші лісовкриті площі охоплюють 152,0 тис. га (5,3% до загальної площі території). Сільськогосподарське освоєння території сягає 80%. Розораність території –

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						31
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

62,5%, що є вище за середній рівень по країні (59,3%) (за даними Держгеокадастру).

Табл. 2.6

Структура земельного фонду Херсонської області

Основні види земель та угідь	Площа	
	усього, тис. га	% до загальної площі території
Загальна територія	2846,1	100
у тому числі:		
Сільськогосподарські угіддя	1968,4	69,1
з них:		
- рілля	1776,8	62,4
- перелоги	0,00	
- багаторічні насадження	26,6	1
- сіножаті і пасовища	10,4/ 155,7	58
Ліси і інші лісовкриті площі	152,0	5,3
- з них вкриті лісовою рослинністю		
Забудовані землі	71,3	2,5
Відкриті заболочені землі	29,8	1
Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом (піски, яри, землі, зайняті зсувами, щебенем, галькою, голими скелями)	113,3	4
Інші землі		-
Усього земель (суша)	-	-
Території, що покриті поверхневими водами	430,9	15,1

Рис. 2.9. Структура земельного фонду Херсонської області

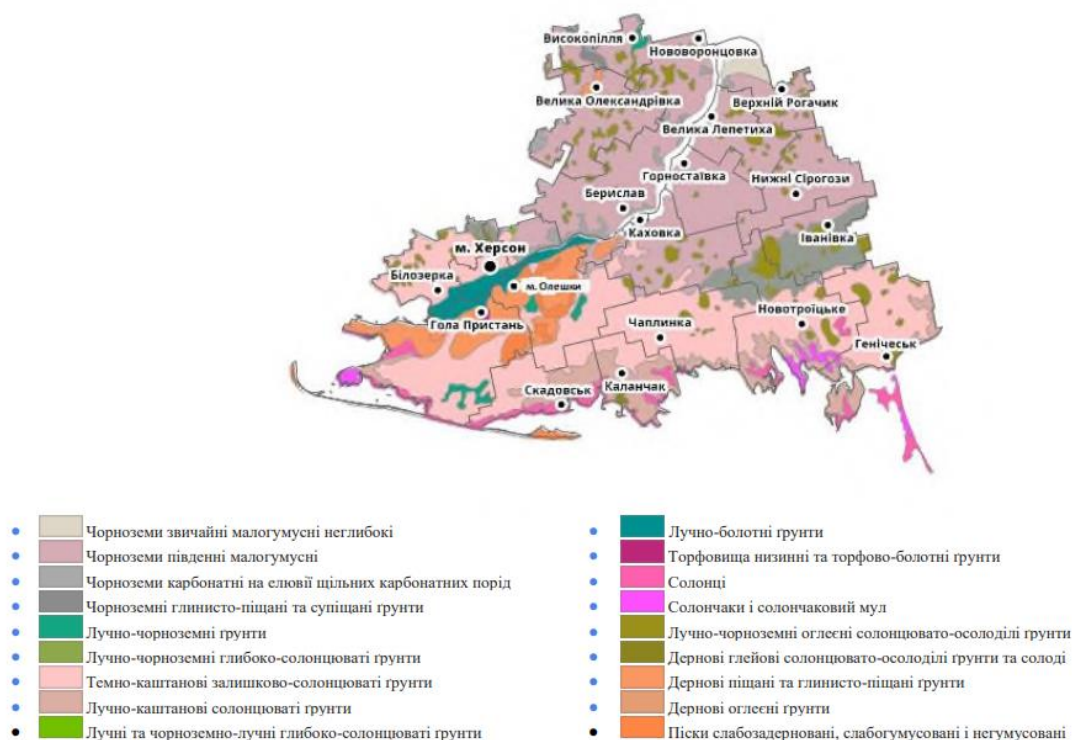

Рис.2.10. Ґрунтовий покрив Херсонської МТГ

Територіально Херсонська область розміщена у межах степової кліматичної зони. За ґрунтовими та природно-кліматичними критеріями область умовно поділяється на 7 основних природно-сільськогосподарських районів:

Бериславський природно-сільськогосподарський район охоплює Бериславський та частину Херсонського районів. Площа сільськогосподарських угідь – 415,2 тис. га.

Ґрунтовий покрив району складається здебільшого з чорнозему південного з важко- та середньосуглинковим механічним складом з переважанням 16 крупнопилюватої фракції – це визначає схильність ґрунтів до процесів дефляції та ерозії. Площа подових ґрунтів (близько 10% ріллі) характеризується досить потужним гумусовим профілем (60-70 см) та відзначається низькою водопроникністю, значною вологоємністю при невеликому запасі доступної для рослин вологи.

Ґрунтам притаманне короткострокове сезонне перезволоження, вони потребують регулювання водно-повітряного режиму.

Нижньосірогозький природно-сільськогосподарський район об'єднує майже весь Каховський та частину Генічеського районів. Площа сільськогосподарських угідь – 490,3 тис. га. Переважаючі ґрунти (понад 80%) – високопродуктивні чорноземи південні солонцюваті, які піддаються впливу дефляції. Ґрунти потребують проведення протидефляційних заходів. Білозерський природно-сільськогосподарський район включає господарства більшої частини Херсонського району. Загальна площа сільськогосподарських угідь – 104,8 тис. га.

Ґрунтовий покрив району представлений темно-каштановими ґрунтами у комплексі із солонцями, що займають близько 70% ріллі. Ґрунти характеризуються розвиненим гумусовим профілем із середньо- та важкосуглинистим механічним складом, дефляційно небезпечні. За рахунок зрошення водами Дніпровського лиману та р. Інгулець у ґрунтах спостерігається вторинне осолонцювання, місцями затоплення й підтоплення територій. Такі масиви потребують проведення меліоративних заходів.

Олешківський природно-сільськогосподарський район розташований на піщаних аренах тераси р. Дніпро та об'єднує господарства частини Скадовського, Херсонського, Каховського районів та м. Нова Каховка.

Площа сільськогосподарських угідь складає 47,3 тис. га. У ґрунтовому покриві переважають чорноземи осолоділі здебільшого супіщаного механічного складу, які характеризуються слабкою гумусовістю (0,96%), потужним ґрунтовим профілем, низькою поглинальною здатністю, слабкою оструктуреністю, високою водопроникністю, малою вологоємністю, а також низькою забезпеченістю поживними речовинами. Ґрунти значною мірою перебувають під впливом дефляції і потребують проведення відповідних заходів зі збереження.

Скадовський природно-сільськогосподарський район охоплює частину господарств Скадовського, Херсонського, Каховського районів і належить до тераси дельти р. Дніпро. Площа сільськогосподарських угідь – 272,2 тис. га. Ґрунтовий покрив району представлений переважно темно-каштановими ґрунтами та їх комплексами із солонцями.

Ґрунти характеризуються легким механічним складом, добре розвиненим гумусовим профілем зі слабкою структурою, що характеризується значною водопроникністю на слабосолонцюватих ґрунтах і дуже низькою на сильносолонцюватих ґрунтах та солонцях. Це, у свою чергу, викликає технологічні ускладнення при поливах. На зрошуваних землях відзначається наявність вторинно солонцюватих ґрунтів, подекуди – засолення та підтоплення, що зумовлює інтенсивне вимивання поживних речовин, погіршення фізичних властивостей ґрунту. Інтенсивне навантаження на ґрунт при проведенні механічного обробітку обумовлює його переущільнення – утворення в орному та підорному горизонтах щільних прошарків, які істотно погіршують водопроникність ґрунту.

Чаплинський природно-сільськогосподарський район. До його складу входять частина Каховського та Генічеського районів. Загальна площа сільськогосподарських угідь – 236,7 тис. га. Ґрунтовий покрив представлений темно-каштановими ґрунтами та їхніми комплексами із солонцями, які характеризуються гумусовим профілем потужністю 40 – 48 см, значною солонцюватістю та слабкою оструктуреністю орного шару.

Генічеський природно-сільськогосподарський район охоплює значну територію Генічеського району. Площа сільськогосподарських угідь – 349,5 тис. га. Характеристика ґрунтів району аналогічна до Чаплинського природно-сільськогосподарського району. Землі, які зрошуються упродовж

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						34
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

багатьох років мінералізованими артезіанськими водами, вторинно солонцюваті.

Ландшафти.

Херсонська область знаходиться у межах двох підзон степової зони – середньостепової (Причорноморський фізико-географічний край) та південностепової, або сухостепової (Причорноморсько-Приазовський край).

Ландшафти Херсонської області відзначаються різноманітністю структури, що поєднує суходільні (включно із прибережно-морськими) та аквальні ландшафтні комплекси. Основними є низовинні ландшафтні комплекси межиріч та приморських рівнин, що поділяються, відповідно до фізико-географічного (ландшафтного) районування, на середньо- та південно-степові (сухостепові). Вони урізноманітнені ландшафтними комплексами надзаплавних терас, а також азональними річкових заплав, яружно-балковими та подовими, щільність і поширеність яких змінюються залежно від зміни літооснови та дренаваності території області з північного сходу на південний захід.

Територія Херсонської МТГ належить до південно-степової зони.

Причорноморсько-Приазовський південностеповий (сухостеповий) край охоплює центральну та південну частини Причорноморської низовини і у геоструктурному відношенні приурочений до осьової частини Причорноморської западини. У межах краю, на території Херсонської області, виділяють Нижньобузько-Дніпровську низовинну, Нижньодніпровську терасово-дельтову низовинну та Присивасько-Приазовську низовинну фізико-географічні області. Домінантні ландшафти тут також представлені місцевостями межирічних низовин, які структурно поділяються на пластово-аккумулятивні розчленовані і безстічні западинно-подові та на аккумулятивні (в т.ч. приморські) низовини.

Стан навколишнього середовища.

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують політику у сфері охорони здоров'я, а також органів місцевого самоврядування.

У зв'язку з військовою агресією росії проти України, відповідно до Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни», у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення, органи державної статистики призупинили оприлюднення більшості статистичної інформації.

Атмосферне повітря.

У 2023 році на деокупованій території Херсонської області основними забруднювачами атмосферного повітря є АТ «Херсонгаз», Білозерська районна дільниця та Великоолександрівська дільниця ПАТ «Херсонгаз», АТ «Херсонська Теплоелектроцентрально», Міське комунальне підприємство

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						35
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

«Херсонтеплоенерго», АТ «Арселорміттал Берислав», Комунальне некомерційне підприємство «Нововоронцовська центральна лікарня»

Нововоронцовської селищної ради. Усього за 2023 рік викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами склали 5 429,9 тис. тонн.

Зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря пов'язано з початком військового вторгнення російської федерації на територію України, коли виробничі процеси були майже зупинені та порушено логістичні шляхи збуту продукції, постачання сировини та перебої з енергопостачанням.

Лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря Херсонського обласного центру з гідрометеорології проводить моніторинг стану атмосферного повітря щодо наявності та кількості викидів забруднюючих речовин в атмосферному повітрі в місті Херсоні.

Через збройну агресію РФ та у зв'язку з тимчасовою окупацією Херсонської області у 2022 році систематичні спостереження за станом атмосферного повітря населених пунктів Херсонської області не проводилися.

Систематичні спостереження на деокупованій правобережній частині Херсонської області почали проводитися з серпня 2023 року, щоденно, крім вихідних, на чотирьох стаціонарних постах спостережень у місті Херсоні.

Найбільшим джерелом забруднення атмосфери міста є транспорт, вантажний, приватний, громадський та військова техніка. Автотранспорт дає 70% усіх токсичних викидів в атмосферу. Загальні викиди токсичних речовин залежать від потужності і типу двигуна, режиму його роботи, технічного стану автомобіля, швидкості руху, стану дороги, якості палива.

Основними токсичними інгредієнтами, якими забруднюється повітря під час експлуатації пересувних джерел є: оксид вуглецю, оксиди азоту, легкі органічні сполуки, діоксид сірки, вуглеводні та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок. Крім того, від пересувних джерел забруднення в атмосферу надходить діоксид вуглецю. Слід зауважити, що надходження забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення та виробничої техніки у всіх районах області переважають над викидами стаціонарних джерел.

В місті Херсоні досить широко використовується кам'яне вугілля, нафтопродукти та природний газ. Це вже само по собі визначає забруднення міста продуктами згорання. Житлові будинки та виробничі приміщення частково опалюються газовими та електричними приладами.

Оцінюючи стан забруднення атмосферного повітря в ході середньомісячних концентрацій, перевищення середньодобових гранично – допустимих концентрацій (ГДКс.д.), відмічались по діоксиду азоту (3,2-3,5 ГДКс.д.), фенолу (1,1-2,1 ГДКс.д.) формальдегіду (1,8-2,9 ГДКс.д.). По інших домішках середні концентрації нижче гранично – допустимих. Разові максимальні концентрації спостерігались в місті по діоксиду азоту 2,0 ГДКм.р., фенолу 3,8 ГДКм.р., формальдегіду 1,8 ГДКм.р..

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						36
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Аналізуючи в цілому стан атмосферного повітря міста Херсона в 2023 році, неможливо зробити порівняння з минулим роком, у зв'язку з тимчасовою окупацією збройними формуваннями країни-агресора.

За інформацією Державної установи «Херсонський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» протягом 2023 року у місті Херсон проведено дослідження 877 проб атмосферного повітря на вміст пилу, азоту діоксиду, аміаку, ангідриду сірчистого, вуглецю оксиду, сірководню, фенолу та формальдегіду. За результатами проведених досліджень перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі не виявлено.

Динаміка загального обсягу викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря по Херсонській області представлена на рис. 2.11.

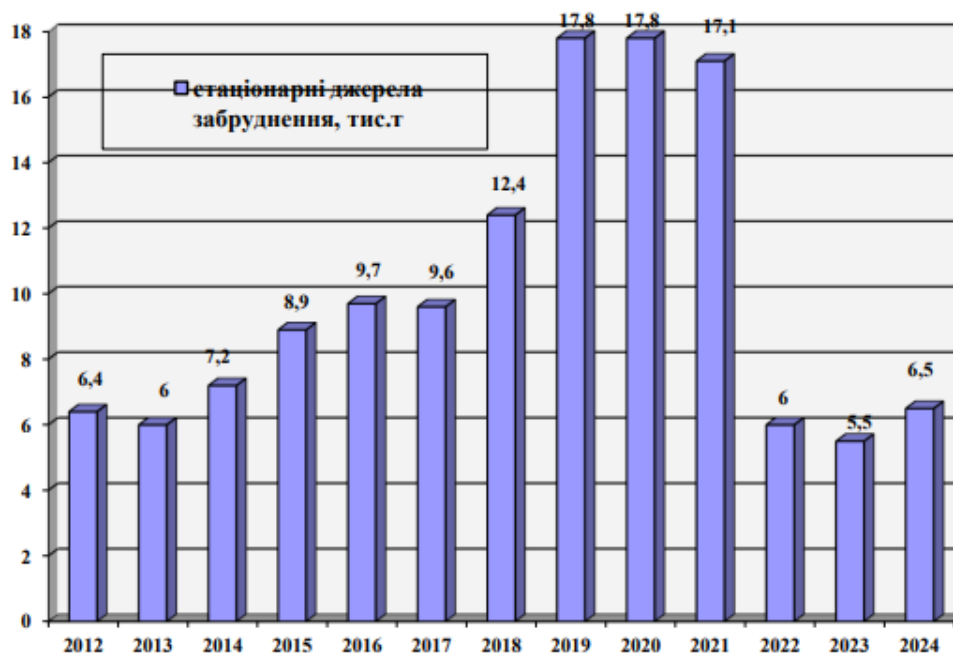

Рис.2.11. Динаміка загального обсягу викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря по Херсонській області

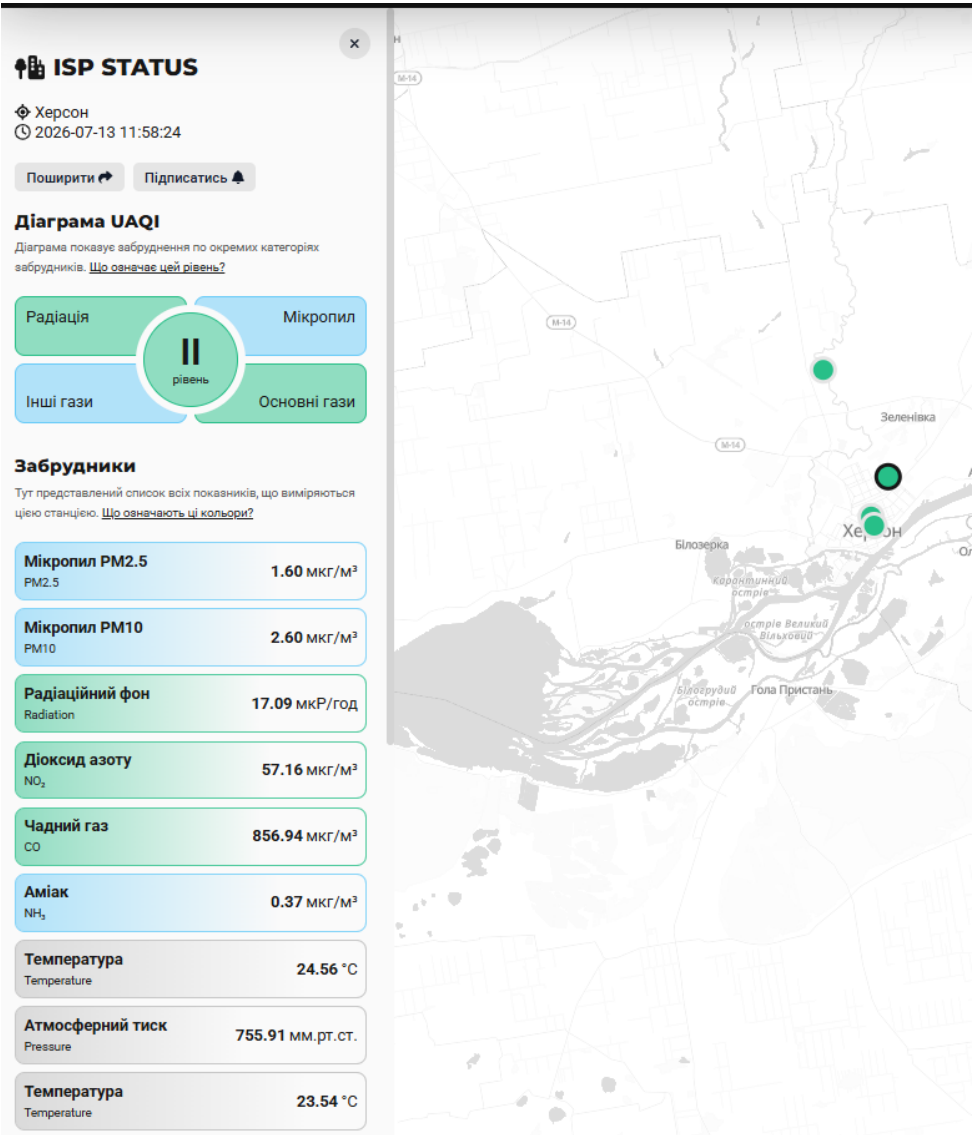
Радіоекологічний стан деокупованої частини Херсонської області є безпечним. На деокупованій території області відсутні радіаційно-небезпечні об'єкти. Природний радіаційний фон знаходиться в межах 12 – 14 мкР/год.

За інформацією ДУ «Херсонський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» у 2023 році було виконано 1874 вимірів гама-фону в місті Херсоні та селищі Нововоронцовка на деокупованій території Херсонської області. Показники гамма-фону знаходились в межах природних значень.

Через бойові дії погіршується стан повітря – це детонування різних видів боєприпасів та використання артилерійської зброї, ракет, авіабомб, також пожежі в екосистемах, влучання снарядів у нафтобази та інші промислові об'єкти, що призводить до утворення додаткових викидів в атмосферне повітря. Внаслідок вибухів боєприпасів у атмосферне повітря може потрапити чадний

газ, сірка, вуглекислий газ, водяна пара, бурий газ, свинець, сажа, що негативно впливають на здоров'я людей та довкілля.

Результати моніторингу якості атмосферного повітря на території м. Херсон представлено на рис. 2.12.

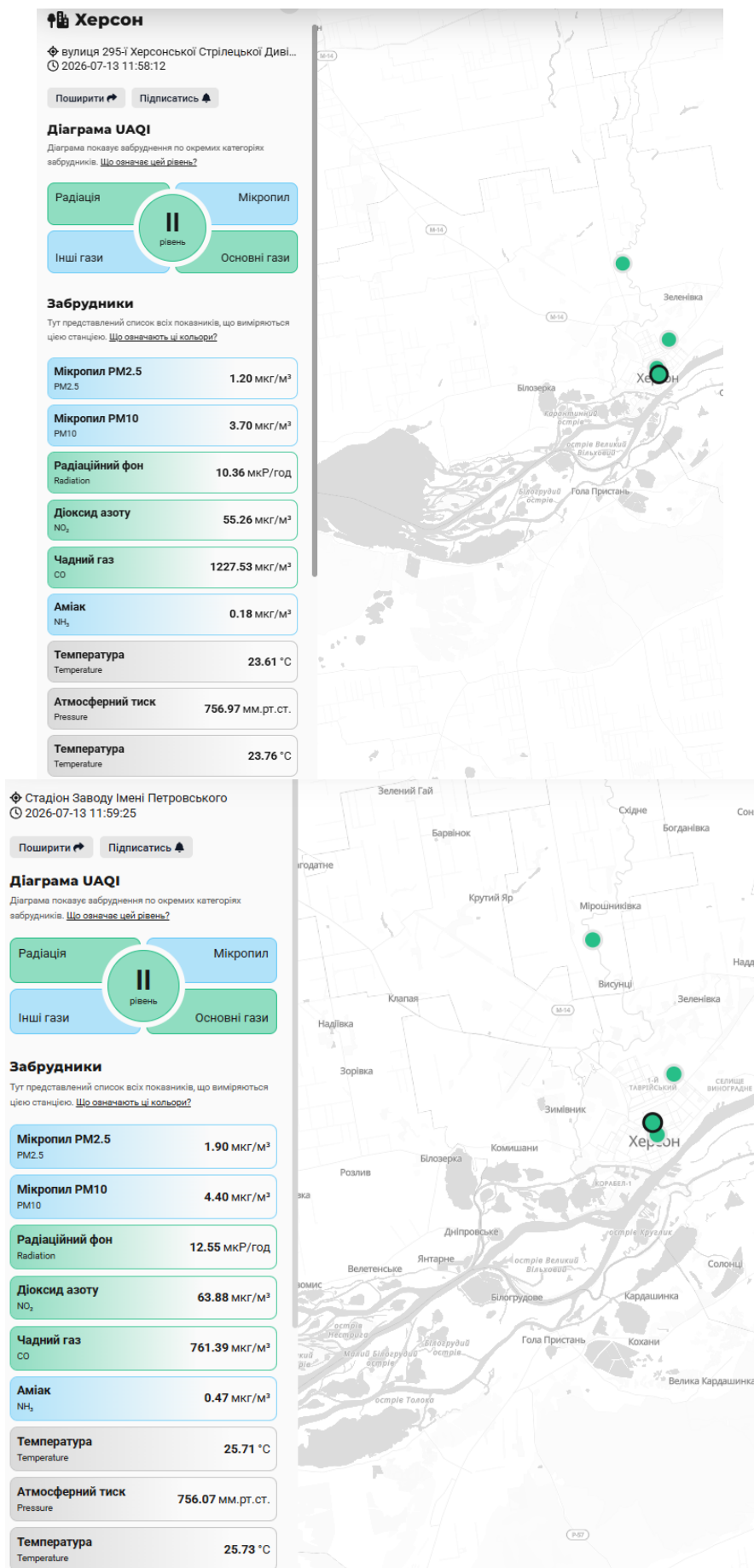

Рис. 2.12. Результати моніторингу якості повітря м. Херсон станом на липень 2026 року (за даними <https://reborn.eco-city.org.ua/>)

Відповідно до даних автоматизованого моніторингу атмосферного повітря, загальний індекс якості повітря на досліджуваній території відповідає II рівню (добра якість повітря). Концентрації основних забруднювальних речовин (PM_{2.5}, PM₁₀, NO₂, CO, NH₃) перебувають у межах значень, характерних для задовільного стану атмосферного повітря, а показники радіаційного фону відповідають природному рівню. Зафіксовані значення не свідчать про наявність суттєвого антропогенного забруднення атмосферного повітря у період проведення спостережень.

Управління відходами.

За даними Головного управління статистики в Херсонській області сформовано об'єми утворення відходів за видами економічної діяльності та у домогосподарствах за період 2017-2020 років.

Табл. 2.7

Утворення відходів за видами економічної діяльності та у домогосподарствах у 2017-2020 роки, тонн

Вид економічної діяльності	2017	2018	2019	2020
Сільське, лісове та рибне господарство	37 827,0	40 829,8	26 097,0	22 241,1
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	311 133,6	300 873,6	297 205,9	26 607,6
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	66,9	10,2	15,7	15,9
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	43,3	43,3	15,5	
Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломи та рослинних матеріалів для плетіння	417,6	418,9	360,1	444,3
Виробництво паперу та поліграфічна діяльність	795,3	757,9	752	139,9
Виробництво хімічних речовин, фармацевтичних продуктів, гумових і пластмасових виробів	296,6	274,3	178,6	351,9
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	2 309,1	2 865,0	2 267,9	2 398,5

Машинобудування	2 597,8	1 578,6	1 126,6	964,0
Ремонт і монтаж машин та устаткування	86,7	27,5		730,1
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	629,8	419,1	297,6	409,8
Водопостачання; каналізація, управління відходами	5 403,7	4 939,1	4 337,0	4 367,4
Будівництво	150,4	79,9	24,1	57,1
Інші види економічної діяльності	5 543,8	5 284,3	6 054,9	3 563,8
Домогосподарства	32 468,5	33 857,1	36 961,8	28 362,6
ВСЬОГО	399824,7	392441,6	375855,5	90815,7

Актуальною проблемою на сучасному етапі розвитку суспільства є проблема утворення, оброблення та знешкодження відходів. Відповідно до реєстру об'єктів утворення, оброблення та знешкодження відходів Херсонської області на території регіону обліковується 107 об'єктів утворення відходів та 9 об'єктів оброблення та знешкодження відходів. За 2019 рік зареєстровано 241 декларацію про відходи.

Табл. 2.8

Стан системи управління відходами в регіоні за період 2014-2022 роки.

ТИС.ТОНН

Роки	Обсяг утворених відходів	Обсяг утилізованих відходів	Обсяг спалених відходів	Обсяг видалених відходів у спеціально відведені місця чи об'єкти
2015	417,3	66,0	22,4	99,8
2016	388,7	23,5	24,9	64,7
2017	399,8	31,1	25,6	65,8
2018	392,5	33,4	23,9	68,9
2019	375,9	28,2	25,5	63,6
2020	90,8	24,0	0,6	49,1
2021 ¹	122,6	27,7	0,1	94,8
2022 ^{1,2}	3,338	0,6	0,0	13,9
2023 ^{1,2}	18,21	—	97,923	5,8

1. Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів (рівень звітування у 2022р. – 21,1%; у 2023 р. – 30.%. Дані можуть бути уточнені).
2. Дані за 2022-2023 рр. наведено без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії.

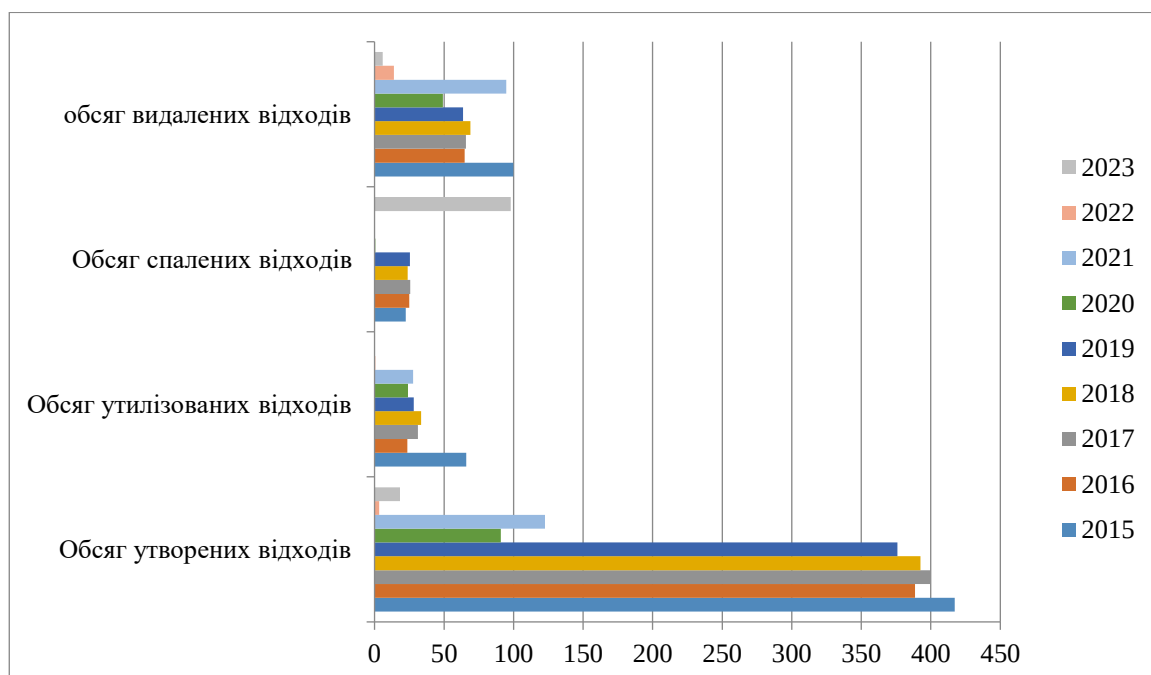

Рис. 2.13. Стан системи управління відходами в регіоні за період 2014-2022 роки, тис.тонн

Аналізуючи статистичні дані, що сформовані на підставі звітності суб'єктів господарювання, можна зрозуміти, що дані не є повними та остаточними. Однак, система управління відходами в Херсонській області спрямована переважно на видалення у спеціально відведені місця чи об'єкти їх захоронення.

Відходи, займаючи певний простір у навколишньому природному середовищі, негативно впливають на усі компоненти довкілля та здоров'я людини.

Табл. 2.9

Накопичення відходів за районами Херсонської області за період 2017-2020 років, тонн

Назва району	Об'єми утворення відходів			
	2017	2018	2019	2020
Херсонський район	21 529,3	41 805,8	37 559,7	34 080,0
Бериславський район	4811	14411	9106,1	9671,1
Каховський	301 343,1	291154,7	289197,5	8150,5
Скадовський	34 945,2	34902,8	27128	27371,2
Генічеський	7 197	5193,3	12828,2	11542,9
Херсонська область	399 824,7	392441,6	375 855,5	90 815,7

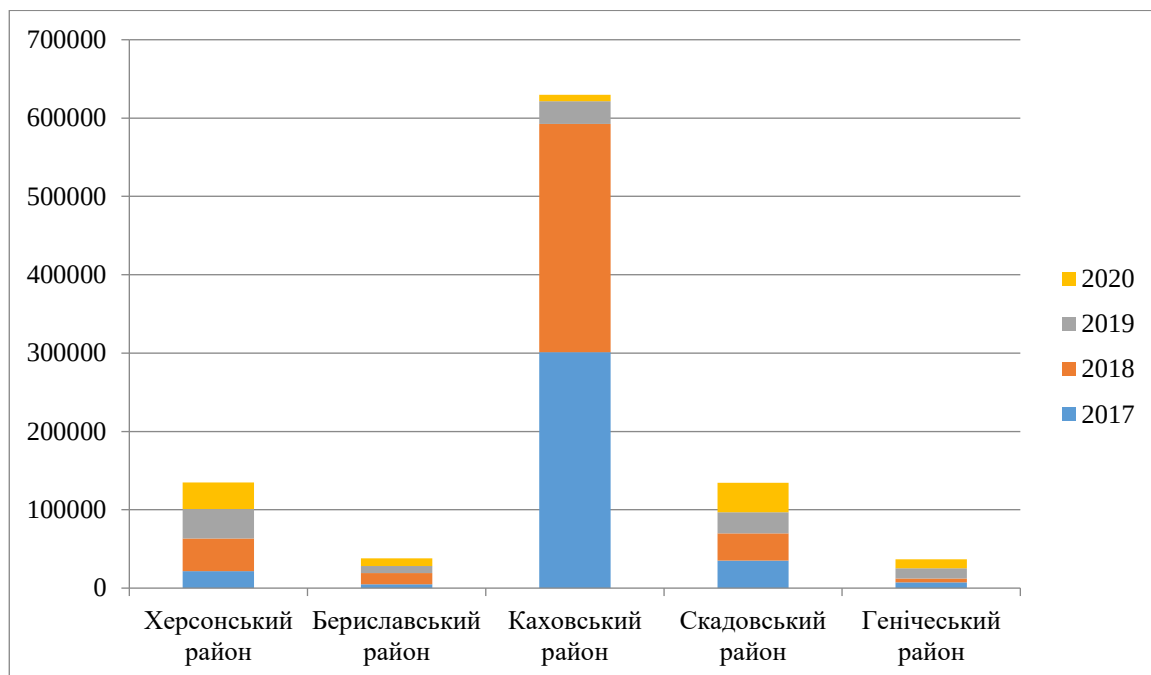

Рис. 2.14. Накопичення відходів за районами Херсонської області за період 2017-2020 рр.

У сфері управління відходами на території Херсонської області склалася складна ситуація. Щороку в регіоні утворювалось понад 196 тис.тонн твердих побутових відходів.

Внаслідок активних бойових дій, території деокупованої частини області зазнали руйнування. Частина населених пунктів перебуває в тимчасовій окупації і під постійними обстрілами.

За інформацією щорічних Регіональної доповідь про стан навколишнього природного середовища Херсонської області та Екологічного паспорту Херсонської області, сформовано наступні діаграми про об'єми утворення та використання відходів в області.

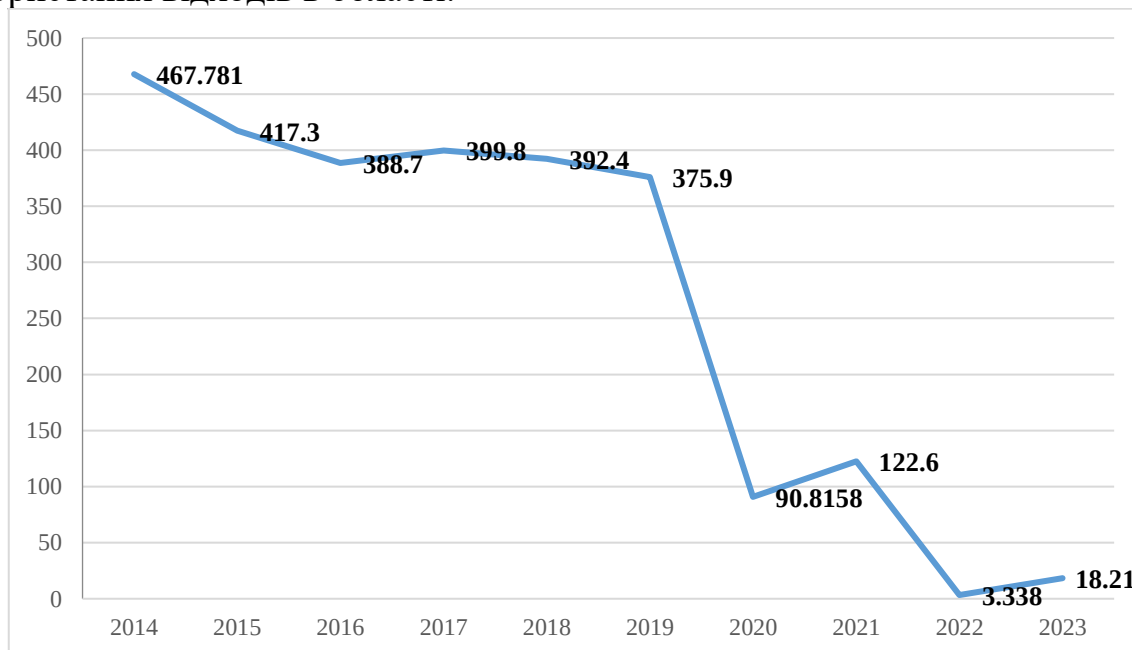

Рис. 2.15. Утворення відходів, тис. т

Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата

Згідно з діаграмою, що відображає утворення відходів у Херсонській області з 2014 по 2020 рік видно чітку тенденцію до зниження обсягів утворення відходів. У 2014 році було утворено 467.78 тис. тонн відходів, і цей показник поступово знижувався до 2016 року, досягнувши 388.7 тис. тонн. У 2017 році спостерігається незначне зростання до 399.8 тис. тонн, але в наступні роки знову відбувається зниження, і в 2019 році обсяг утворених відходів становив 375.9 тис. тонн. Найбільш різке зниження відбулося у 2020 році, коли було утворено лише 90.81 тис. тонн відходів, що може бути результатом суттєвих змін у виробничих або екологічних умовах регіону.

Техногенні наслідки від бойових дій.

Бойові дії на території області несуть руйнування та непоправну шкоду регіону.

Руйнування греблі Каховської ГЕС 6 червня 2023 року.

Греблі гідроелектростанцій завжди були об'єктом підвищеної техногенної небезпеки. Наслідками злочинного руйнування, в даному випадку Каховської ГЕС, є знищення та значне порушення екосистем Каховського водосховища та водних об'єктів, які в нього впадають й де відбувався підпір води, пониззя Дніпра, Дніпровського лиману і порушення екосистем пригирлової ділянки Чорного моря;

Внаслідок руйнування греблі відбулася масова загибель водних організмів (риби, молюсків, ракоподібних, мікроорганізмів, водної рослинності) у Каховському водосховищі з подальшим погіршенням якості вод внаслідок розкладення загинувших організмів.

За даними звіту фахівців Інституту гідробіології НАН України, внаслідок підризу ГЕС насамперед було знищено молодь риб. Загалом постраждали популяції понад 70 видів риб, серед яких 18 є червонокнижними, зокрема осетрові риби, що здійснювали нерестову міграцію та сконцентрувалися біля греблі. Суттєво підірвано популяцію морського судака-буговця (*Sander marinus*).

Розрахункова загальна іхтіомаса водосховища становила 12 тис. тонн товарної риби. Біомаса донних безхребетних на різних глибинах та типах донних ґрунтів Каховського водосховища варіювала й місцями сягала десятків кілограмів на квадратний метр дна – це так звані поля дрейсени, які розташовувались переважно на глибинах від 2 до 6 м, а після спустошення водосховища опинились на поверхні.

За даними супутникових знімків відбулася фрагментація Каховського водосховища на 5-8 великих водойм, об'єднаних течією старого русла Дніпра, 15-20 середніх та великих водойм, що втратили прямий зв'язок із Дніпром, й декілька сотень середніх і малих відокремлених водойм. У більшості малих водойм, імовірно, сталася загибель основних складових гідробіоценозу. У водоймах, які мають прямий зв'язок з основним руслом Дніпра, масової задухи гідробіонтів поки що немає. Подальша доля середніх та великих водойм вирішуватиметься взимку після настання льодоставу.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						44
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Зміни відбудуться і у рельєфі. Ймовірним є непрогнозоване відкладання річкових наносів та змитих матеріалів з поверхні суходолу. Спостерігається негативний вплив на акваторії, прибережні території та сухопутну частину трьох українських національних природних парків – «Нижньодніпровський», «Кам'янська Січі», «Білобережжя Святослава», Чорноморського біосферного заповідника (ця територія також має статус біосферного резервату ЮНЕСКО), Регіонального ландшафтного парку «Кінбурнська Коса» та численних об'єктів природно-заповідного фонду з меншими площами, вплив на проєктовані природоохоронні території. Ці території також мають статус Водно-болотних угідь міжнародного значення що охороняються відповідно до Рамсарської конвенції, а також є територіями Смарагдової мережі, що охороняються відповідно до Бернської конвенції.

Деякі з цих територій частково або майже повністю знищені, що призвело до незворотних наслідків для їх біологічного різноманіття. Наслідки катастрофи поширюються далеко за межі п'яти адміністративних областей і згаданих природоохоронних територій, суттєво підриваючи узгодженість та екологічний взаємозв'язок Пан-Європейської екологічної мережі (PEEN) у більшому географічному масштабі.

Спостерігається також забруднення Дніпра і Чорного моря внаслідок потрапляння до вод паливно-мастильних матеріалів, змиву сміття, агрохімікатів, інших небезпечних матеріалів, затоплення і виведення з ладу систем очистки стічних вод, каналізації, і так зване «вторинне забруднення», що виникає внаслідок порушення шарів намулу, в яких десятиліттями відбувалось накопичення забруднюючих речовин.

Рух води із водосховища спричинив затоплення будинків, споруд, підприємств, втрати майна та численні руйнування, знищення свійських тварин, худоби, домашніх тварин, тварин у зоопарках, трупи яких в спекотну погоду будуть отруювати воду, ґрунти, забруднювати повітря та становити небезпеку поширення інфекційних хвороб. Ускладнення або повне унеможливлення водопостачання для сільськогосподарських потреб півдня Херсонської області.

Спостерігається зміна мезоклімату території через зміну площі поверхні водного дзеркала, що провокує зміну водного балансу території та збільшення відкритих ділянок суші.

За даними Державного агентства водного господарства України, внаслідок руйнування греблі Каховської ГЕС орієнтовна сума збитків завданих докільлю становить 3,8 млрд дол. США. Через обмежений доступ до постраждалих від повені територій, проведення перевірки обсягів шкоди, включених до цих розрахунків – неможливо.

Біорізноманіття та природоохоронні території.

До складу природно-заповідного фонду Херсонської області входять 84 території та об'єктів загальною площею 371,9 тис. га, у тому числі 16 територій та об'єктів загальнодержавного значення і 68 об'єктів місцевого значення.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						45
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Фактична площа природно-заповідного фонду (далі - ПЗФ) відносно площі області (показник заповідності) становила 10,99%.

Табл. 2.10

Об'єкти природно-заповідного фонду Херсонської області

№ з/п	Назва об'єкту	Розташування адміністративного центру	Площа, тис. га	Рік заснування
Біосферні заповідники				
1	Асканія-Нова	смт. Асканія-Нова	33,3	1898
2	Чорноморський	м. Гола Пристань	109,0	1927
Національні природні парки				
3	Азово-Сиваський	м. Генічеськ	52,0	1993
4	Джарилгацький	м. Скадовськ	10,0	2009
5	Олешківські піски	м. Олешки	8,02	2010
6	Кам'янська Січ	м. Берислав	12,3	2019
7	Нижньодніпровський	м. Херсон	80,0	2015

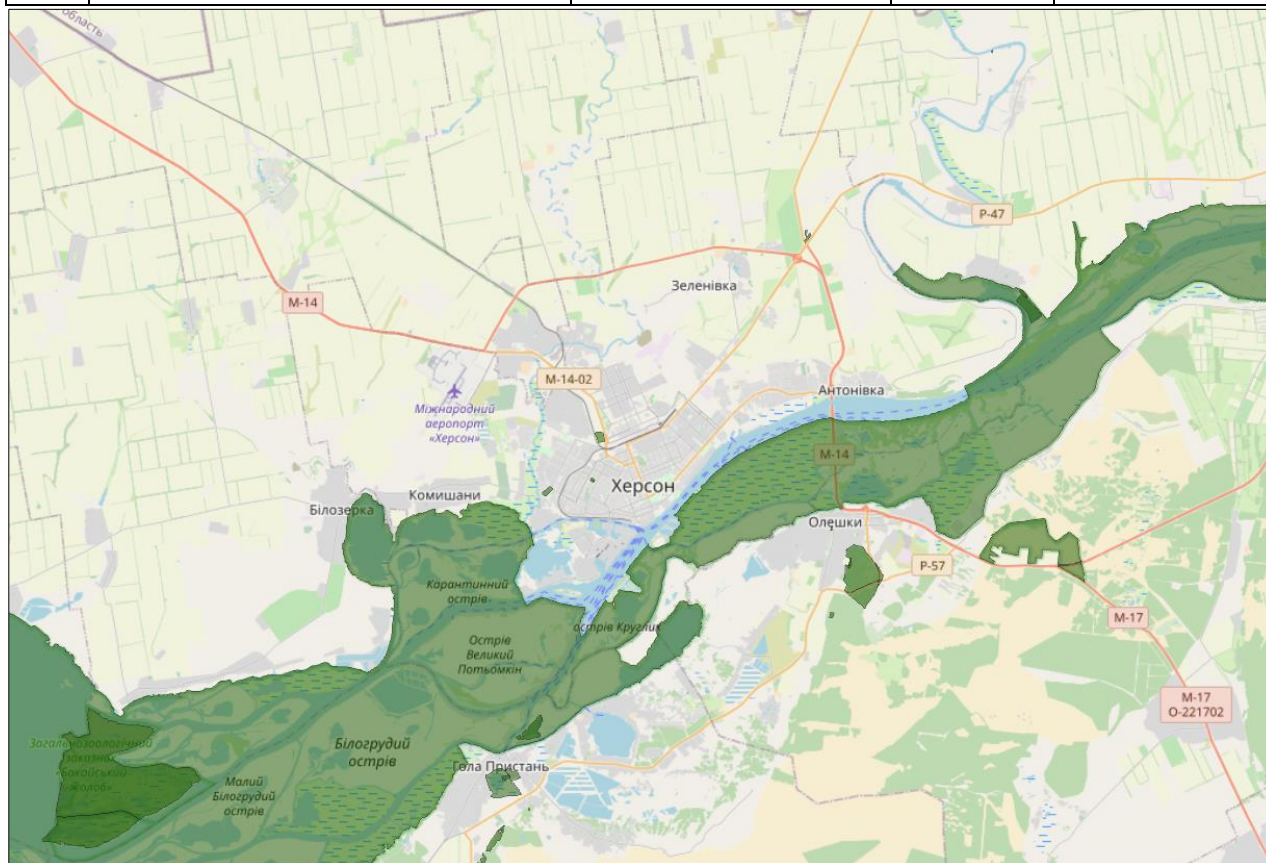

Рис. 2.16. Об'єкти природно-заповідного фонду на території громади

На території області також наявні об'єкти ПЗФ: заказники загальнодержавного значення – 8 (площа – 34607 га), місцевого значення – 15 (29548,74 га); пам'ятки природи місцевого значення – 30 (26,1 га); дендрологічний парк загальнодержавного значення – 1 (167,3 га); парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення – 13 (175 га); заповідні урочища – 10 (902 га).

До природоохоронних територій також відноситься водоохоронна зона

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		46

моря з прибережною захисною смугою та пляжем (по Чорноморському узбережжю орієнтовно - 180,0 км).

Відповідно до карти бойових дій на території України від Deep State, з 84 територій та об'єктів ПЗФ деокуповано 29 територій та об'єктів ПЗФ загальною площею понад 17759,64 га.

Під тимчасовою окупацією та в зоні проведення бойових дій залишаються 55 територій та об'єктів ПЗФ загальною площею близько 354180,6 га, що становить 95% від загальної площі ПЗФ.

На території Херсонської МТГ знаходяться створені об'єкти природно-заповідного фонду, а саме:

- Національний природний парк «Нижньодніпровський»;
- парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва та пам'ятки природи (ботанічна пам'ятка природи «Дуб на «Інтенсивці», ботанічна пам'ятка природи «Віковий дуб», ботанічна пам'ятка природи «Дуб черешчатий», ботанічна пам'ятка природи «Дуб», ботанічна пам'ятка природи «Віковий дуб», ботанічна пам'ятка природи «Дуб Черешчатий», парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Казенний сад», парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Дендропарк УкрНДІЗЗу», парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Ботанічний сад Херсонського державного університету», парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Дендропарк Аграрно-економічного університету»).

Україна є однією з країн, що підписала Бернську конвенцію про біологічне різноманіття (Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі). Дата підписання Україною: 11 червня 1992 р. Дата ратифікації Україною: Закон України «Про ратифікацію Конвенції про охорону біологічного різноманіття» від 29 листопада 1994 р. № 257/94-ВР. Дата набуття чинності: 29 грудня 1993 р., для України – 7 лютого 1995 р.

Смарагдова мережа України (англ. Emerald network) – українська частина Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року.

Мережа Емеральд (Смарагдова мережа, Emerald Network) – це мережа, що включає Території Особливого Природоохоронного Інтересу (Areas of Special Conservation Interest, ASCI, далі – «території (об'єкти) мережі Емеральд»). Мережа Емеральд проектується в державах, які є сторонами Бернської конвенції (всього 26 держав), у країнах Європейського Союзу на виконання Бернської конвенції створюється мережа «Натура 2000», яка проектується за аналогічними принципами, що і мережа Емеральд, але використовує юридичні і фінансові інструменти ЄС.

Провідною організацією, яка відповідає за розбудову даної мережі, є Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Розробником першої черги Мережі (у 2009-2016 роках) була благодійна організація «Інтерекоцентр» (за цей період підготвлені описи на 271 територію). У період 2017-2019 років проектуванням Смарагдової мережі займається громадська організація «Українська природоохоронна група» (за 2017-2018 розроблено та

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						47
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

подано на розгляд Бернської конвенції обґрунтування щодо створення ще 106 територій Мережі). Під час засідання Постійного комітету Конвенції у грудні 2019 року нові 106 територій були додані до складу мережі (№272-377). Проектом передбачено і створення екологічної мережі.

Екомережа – це єдина територіальна система, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні.

Відповідно до ст. 5. Закону України «Про екологічну мережу України» до складових структурних елементів екомережі включаються:

- а) території та об'єкти природно-заповідного фонду;
- б) землі водного фонду, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони;
- в) землі лісового фонду;
- г) полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, які не віднесені до земель лісового фонду;
- г) землі оздоровчого призначення з їх природними ресурсами;
- д) землі рекреаційного призначення, які використовуються для організації масового відпочинку населення і туризму та проведення спортивних заходів;
- е) інші природні території та об'єкти (ділянки степової рослинності, пасовища, сіножаті, луки, кам'яні розсипи, піски, солончаки, земельні ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу природну цінність);
- є) земельні ділянки, на яких зростають природні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України;
- ж) території, які є місцями перебування чи зростання видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України;
- з) частково землі сільськогосподарського призначення екстенсивного використання - пасовища, луки, сіножаті тощо;
- и) радіоактивно забруднені землі, що не використовуються та підлягають окремій охороні як природні регіони з окремим статусом.

Так, через територію Херсонської області проходить Прибережноморський широтний природний коридор та Дніпровський довготний природний коридор, які самі по собі являються переліком сполучних територій екомережі, які забезпечують зв'язки між ключовими територіями та цілісність екомережі. Основною складовою структурних елементів екологічної мережі Херсонської області є території та об'єкти природно-заповідного фонду, в яких охороняються різноманітні ценози суходолу та морські і річкові акваторії.

На території Херсонської громади знаходиться території Смарагдової мережі України у Херсонській області:

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						48
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

- Lower Dnipro (SiteCode: UA0000192) (рис. 2.17).

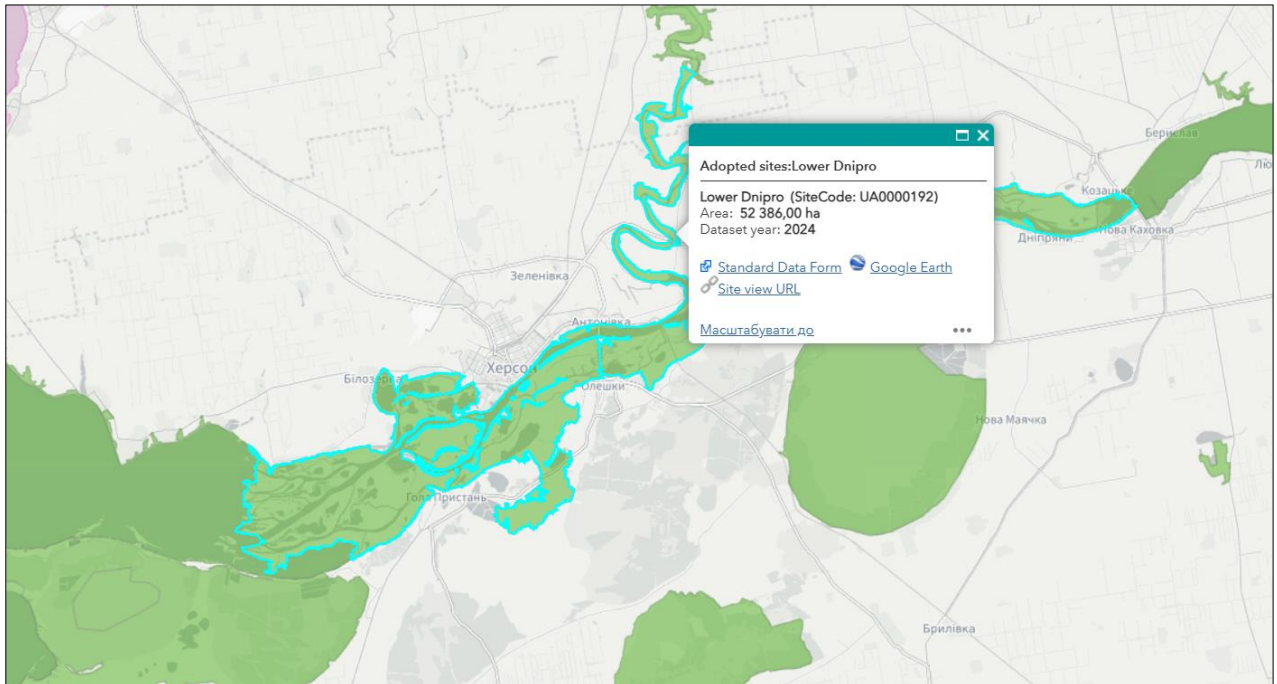

Рис. 2.17. Схематичне розташування проектованої території в системі територій Смарагдової мережі України

На території опрацювання ДДП відсутні території та об'єкти території, зарезервовані з метою наступного їх заповідання, водно-болотні угіддя міжнародного значення, біосферні резервати програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера», об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

У межах Херсонської області зосереджено 7 водно-болотних угідь міжнародного значення (далі – ВБУ):

1. ВБУ «Ягорлицька затока» (39692,70 га, Скадовський район Херсонської області та Миколаївський район Миколаївської області);
2. ВБУ «Гендрівська затока» (55021,96 га, Скадовський район Херсонської області);
3. ВБУ «Східний Сиваш» (165000 га, Генічеський район Херсонської області та Джанкойський, Білогірський, Феодосійський, Керченський райони АР Крим);
4. ВБУ «Центральний Сиваш» (104512,75 га, Генічеський район Херсонської області та Джанкойський район АР Крим);
5. ВБУ «Каркінітська та Джарилгацька затоки» (147556,66 га, Скадовський район Херсонської області та Перекопський район АР Крим);
6. ВБУ «Великий Чапельський під» (2359 га, Каховський район Херсонської області);
7. ВБУ «Дельта р. Дніпра» (34425,83 га, Скадовський та Херсонський райони Херсонської області).

З інформацією стосовно місця розташування водно-болотних угідь міжнародного значення можна ознайомитися на сайті Рамсарської конвенції за посиланням <https://www.ramsar.org/wetland/ukraine>.

На наступних етапах, в ході реалізації документа державного планування необхідно дотримуватись заходів, відповідно до ст. 48 Закону України «Про охорону земель», а саме:

- максимального збереження площі земельних ділянок з ґрунтовим і рослинним покривом;
- зняття та складування у визначених місцях родючого шару ґрунту з наступним використанням його для поліпшення малопродуктивних угідь, рекультивації земель та благоустрою населених пунктів і промислових зон;
- недопущення порушення гідрологічного режиму земельних ділянок;
- дотримання екологічних вимог, установлених законодавством України, при проектуванні, розміщенні та будівництві об'єктів.

Заходи щодо збереження природних оселищ та видів фауни і флори території Смарагдової мережі:

- здійснення оцінки впливу на довкілля, та оцінки впливу на території Смарагдової мережі;
- перед початком здійснення планованих заходів, що можуть негативно впливати на довкілля забезпечити проведення дослідження з метою виявлення оселищ, що відносяться до Смарагдової мережі;
- забезпечити охорону типових та унікальних природних комплексів і об'єктів, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, тваринного і рослинного світу, рослинних угруповань;
- здійснювати господарську діяльність способами, які забезпечують збереження природних комплексів і об'єктів, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу;
- у разі виявлення рідкісних об'єктів рослинного та тваринного світу та таких, що перебувають під загрозою, провести додаткові дослідження та запроектувати й реалізувати заходи з охорони;
- забезпечити збереження та захист від пошкодження рослинності на ділянках, що не входять до меж ділянки планування;
- проведення моніторингу стану збереження природних оселищ, видів флори та фауни;
- здійснення інших заходів, спрямованих на збереження природних оселищ та видів фауни і флори.

Дотримання чинного природоохоронного законодавства та витримані відстані (санітарно-захисні зони, природна рослинність) дозволить звести можливий вплив на біорізноманіття до мінімуму.

Впливу від реалізації Стратегії на території ПЗФ та Смарагдової мережі не очікується.

Матеріальні активи

Економічний комплекс Херсонської міської територіальної громади представлений підприємствами промисловості, енергетики, газо- та електропостачання, торгівлі, транспорту, а також суб'єктами господарювання сфери послуг.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						50
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Станом на 01.01.2026 податки до бюджету Херсонської міської територіальної громади сплачували 8845 суб'єктів господарювання, з яких 1800 підприємств (юридичних осіб) та 7045 фізичних осіб-підприємців.

У 2024 році на територію Херсонської області перереєструвалися 106 юридичних осіб та 86 ФОПів, а за січень – вересень 2025 року – 145 юридичних осіб та 29 ФОПів. Диверсифікована структура МСП Херсонської МТГ, з домінуванням кількох ключових галузей, свідчить про стійкість бізнесу навіть за умов воєнного стану.

У структурі галузей за кількістю суб'єктів: фізичні особи-підприємці – 32,93 %, виробничий сектор – 24,6 %, торгівля – 9,01 %, освіта – 7,52 %, охорона здоров'я – 5,71 %, інші галузі – 11,12 %. Така диверсифікація підтримує стабільність фінансів громади та забезпечує функціонування ринку товарів і послуг.

Попри складну безпекову ситуацію, малий та середній бізнес адаптується до потреб населення, розширюючи перелік товарів і послуг.

Станом на 30.09.2025 року у місті функціонує 12 банківських філій, що відкрили 25 відділень, зокрема державні банки (АТ КБ «Приватбанк», АТ «Ощадбанк») та приватні банки (Райффайзен, Укрексімбанк, Укргазбанк, УкрСиббанк, Кредобанк, Sense Bank, МТБ, ПУМБ). Основними джерелами фінансування підприємств залишаються банківські кредити, державні програми та міжнародна фінансова підтримка.

Станом на 30.09.2025 року на території Херсонської МТГ функціонує 643 підприємства торгівлі, у тому числі 46 об'єктів громадського харчування, з яких 611 – у місті Херсоні.

У місті працюють великі торгівельні мережі загальнодержавного та регіонального рівня, зокрема: «АТБ-МАРКЕТ», ТОВ «Сільпо-Фуд», ТОВ «Таврія В», ТОВ «Еко МАРКЕТ», «Ідеал», «Green МАРКЕТ».

Крім того, на ринку функціонують дрібні роздрібні мережі та фірмові магазини місцевих виробників, серед яких: Херсонський маслозавод, «Галя Балувана», «Сита Хата», «М'ясомаркет». Популярності серед споживачів набули магазини мереж «Аврора», «Червоний маркет», «Еко Сегмент», «EVA», «PROSTOR».

Серед найбільш стійких і функціонально активних підприємств – великі національні мережі зв'язку, логістики та банківського обслуговування: «Київстар», «Vodafone», «Lifecell», «Нова пошта», «Укрпошта», «Міст Експрес», «Делівері», а також провідні банківські установи. Діяльність цих підприємств підтримується за рахунок ресурсів центральних офісів та статусу об'єктів критичної інфраструктури.

Промисловий та аграрний сектори Херсонської МТГ є одними з ключових складових економіки громади. З початку повномасштабного вторгнення російської федерації ці сектори функціонують в умовах безпрецедентних викликів: постійні обстріли призводять до значних руйнувань територій та об'єктів енергетичної інфраструктури, ускладнюють роботу суб'єктів господарювання, які відновили діяльність після деокупації

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						51
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Херсонської МТГ, та створюють проблеми з енергопостачанням і забезпеченням безпеки персоналу.

Основними напрямками роботи промислового виробництва Херсонської МТГ залишаються:

- енергетика, яка забезпечує нагальні потреби громади;
- переробна промисловість, що підтримує виробництво та створює попит на продукцію у внутрішньому та зовнішньому ринках.

Внаслідок бойових дій значна частина промислових підприємств зазнала пошкоджень, була затоплена, що унеможливило відновлення їхньої діяльності на території громади. Деякі підприємства були переміщені до інших регіонів для забезпечення безперервного функціонування. Підприємства, що залишилися, попри постійні обстріли, продовжують виробничу діяльність, забезпечуючи основні потреби громади.

Підприємства харчової промисловості здійснюють виробництво продукції, вдосконалюють асортимент та постачають її як у межах громади, так і до сусідніх регіонів. Один із провідних виробників після деокупації відновив лінію пивоваріння та розливу продукції в скляну тару, відкрив фірмові торгові точки в місті Херсоні та інших містах. Інший виробник молочної продукції налагодив випуск безлактозних продуктів, нових видів сирів, згущеного молока та іншої продукції, розширивши мережу збуту за межами громади.

Легка промисловість: виробництво спеціального та захисного одягу частково відновлено, створено нові робочі місця, впроваджуються нові зразки продукції, що проходять практичне тестування та беруть участь у міжнародних виставках, впроваджують навчання для нових працівників та підтримують стабільний рівень продуктивності.

Виробництво будівельних матеріалів: підприємства виготовляють бетонні вироби та розчини для відбудови інфраструктури міста, демонструючи стійкість і високий рівень адаптивності.

Аграрний сектор залишається однією з ключових складових економіки Херсонської МТГ. Основним напрямом діяльності сільськогосподарських товаровиробників залишається вирощування зернових та олійних культур. Галузева структура виробництва має такий вигляд: рослинництво – 90 %, тваринництво – 10 %. Спеціалізація фермерських господарств – рослинництво, зокрема вирощування пшениці, ячменю, проса, соняшнику та ріпаку.

Станом на 30.09.2025 року, внаслідок артилерійських обстрілів, пошкоджено та зруйновано понад:

- 112 об'єктів інфраструктури (водопостачання та водовідведення – 67, тепlopостачання – 13, дорожньої інфраструктури – 4, електропостачання – 14, газопостачання – 8, транспорту – 6);
- 146 будівель та споруд закладів освіти (вищі навчальні заклади – 9, ЗОШ, гімназії, коледжі – 49, дошкільні навчальні заклади – 49, заклади середньої освіти – 23, позашкільні заклади – 13);
- 41 заклад охорони здоров'я (у т. ч. аптеки);
- 3 спортивні заклади;
- 24 заклади культури;

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						52
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

– 5 536 житлових будинків (приватних будинків – 4 508, багатоквартирних будинків – 1 004, гуртожитків – 24);
– 2 240 будинків (підтоплених внаслідок підриву дамби Каховської ГЕС).

Освітня мережа ХМТГ складається із:

- 87 закладів дошкільної освіти, зокрема 11 дошкільних підрозділів у закладах загальної середньої освіти;
- 64 заклади загальної середньої освіти;
- 12 закладів позашкільної освіти;
- 9 закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Враховуючи безпекову ситуацію на території Херсонської МТГ та з метою збереження життя і здоров'я учасників освітнього процесу, у 2025/2026 навчальному році, як і в попередньому, освітній процес у закладах освіти здійснюється в дистанційному форматі.

Призупинено роботу:

- 26 (3 приватної та 1 державної форми власності) закладів загальної середньої освіти 19;
- 19 закладів дошкільної освіти (з урахуванням дошкільних підрозділів у закладах загальної середньої освіти) ;
- 3 заклади позашкільної освіти.

Пошкоджено 164 (у тому числі знищено 9) будівель та споруд закладів освіти, з них: вищі навчальні заклади – 8, ЗОШ, гімназії – 55 (4 знищено у тому числі),

- дошкільні навчальні заклади – 59 (5 знищено у тому числі), ліцеї, училища, коледжі, школа поліції – 26, позашкільні – 16.

На території Херсонської МТГ функціонують дві комунальні установи: Херсонський інклюзивно-ресурсний центр № 1 та № 2, які проводять комплексну оцінку для визначення особливих освітніх потреб дитини та надають консультативну допомогу батькам.

Територіальна громада характеризується найвищим у регіоні навантаженням користувачів на заклади культури. У громаді 9 клубних закладів, 40 публічних бібліотек, 15 музеїв, 6 закладів спеціалізованої мистецької освіти, 1 художня галерея дитячої та юнацької творчості.

Культурна спадщина

Культурна спадщина є фундаментом, на якому будується національна культура, ідентифікатором, що визначає самобутність нації. На території області станом на 01 серпня 2022 року налічувалося 10 031 об'єкт культурної спадщини, у тому числі пам'яток археології – 7 808, історії – 2 152, мистецтва – 71 (з них пам'ятки національного значення: археології – 104, історії – 6, мистецтва – 3). Наразі проводиться робота у сфері охорони культурної спадщини в частині пам'яток археології, історії та монументального мистецтва, проте можливості збереження культурної спадщини на території області вкрай обмежені, оскільки частина пам'яток розташована на окупованих територіях, доступ до яких відсутній.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						53
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

За січень-вересень 2025 року зафіксовано 56 пам'яток архітектури національного та місцевого значення, які зазнали пошкоджень та руйнувань внаслідок російської агресії, з них 14 – зазнали неодноразових повторних пошкоджень. Загальна кількість виявлених пошкоджених пам'яток містобудування та архітектури області від початку повномасштабного вторгнення становить 124, з них 53 розташовані на окупованих територіях.

Відповідно до даних Державного реєстру нерухомих пам'яток України на території Херсонської міської територіальної громади знаходяться пам'ятки архітектури місцевого та національного значення. Перелік наведений у Додатку А.

Охорона здоров'я

Здоров'я населення можна оцінити такими показниками, як середня тривалість життя при народженні або після досягнення певного віку, загальна смертність та смертність дітей до одного року життя, захворюваність і функціональні відхилення, поширеність хвороб.

Демографічна ситуація в області має регресивний характер. Чисельність наявного населення області на 01 січня 2022 року становила 1001,6 тис. осіб. Упродовж останніх років у регіоні спостерігалася динаміка до скорочення населення, основними причинами якого було зниження народжуваності та зростання рівня смертності. У середньому кількість населення області за останні 10 років щороку зменшувалася на 7,7 тис. осіб. При цьому поступово зростала питома вага осіб старше 60 років (із 22% у 2016 році до 23,9% у 2021 році).

Зміна вікової структури визначає високий рівень захворюваності, спричиненої пов'язаними з віком патологіями. До найбільш поширених хвороб, провідним фактором ризику яких є літній вік, належать злоякісні новоутворення, ішемічна хвороба серця, цереброваскулярні хвороби, високий рівень яких не дає змоги зменшити загальний показник смертності населення. І, як наслідок, основними причинами смерті у 2021 році були хвороби системи кровообігу – понад 53,6% загальної кількості померлих.

Сумарний коефіцієнт народжуваності на 1 жінку в області також стрімко скорочується: з 1,611 у 2012 році до 1,144 у 2021 році. Отже, вже протягом 2016 – 2021 років доросле населення складало понад 80% населення області.

Окупація області та активні бойові дії істотно ускладнили демографічну ситуацію. Значна частина населення покинула потенційно небезпечні території.

На 01 жовтня 2025 року в деокупованих громадах залишилося 134,8 тис. осіб населення. Основними причинами демографічних втрат є затяжні військові дії, тривала окупація значної частини області, а також погіршення економічних умов, низький рівень життя, погіршення здоров'я населення, міграція за кордон. Усі зусилля, спрямовані останніми роками на укріплення матеріально-технічної бази закладів медицини, зведені нанівець.

У результаті воєнних дій заклади охорони здоров'я області зазнали пошкоджень різного ступеня: від масштабних руйнувань до часткового пошкодження. Наразі на деокупованій території Херсонської області із 158

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						54
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

працюють 129 (81,6%) закладів охорони здоров'я усіх рівнів надання медичної допомоги, зокрема 8 установ, які надають первинну медико-санітарної допомогу (до їх складу входять 43 амбулаторії, 81 ФАП/ФП), 18 лікарень (вторинного і третинного рівнів) та 16 інших закладів.

Станом на жовтень 2025 року на деокупованій території Херсонської області зруйновано 27 закладів охорони здоров'я (17% загальної кількості закладів): 1 лікарня вторинного рівня, 6 лікарських амбулаторій та 20 фельдшерських і фельдшерсько-акушерських пунктів (далі – ФАП/ФП). Зруйновано заклад медичної освіти – КЗ «Бериславський медичний фаховий коледж» Херсонської обласної ради. Пошкоджень зазнали 117 медичних установ (71,8% загальної кількості закладів): 26 закладів вторинного та третинного рівнів надання допомоги, 33 лікарські амбулаторії, 51 ФАП/ФП та 7 інших медичних установ. За результатами комісійного обстеження в закладах охорони здоров'я (далі – ЗОЗ) будівельних конструкцій та інженерних мереж, пошкоджених внаслідок бойових дій, оформлено 67 актів та 17 технічних звітів. Із залученням благодійних організацій, фондів та інших суб'єктів у пошкоджених / зруйнованих закладах охорони здоров'я області проводяться відновлювальні роботи.

Тривалі воєнні дії обумовили значні незворотні демографічні втрати, які відображаються у погіршенні кількісних та особливо якісних показників здоров'я населення. За оперативними даними, за 9 місяців 2025 року маємо такі показники:

середній час доїзду бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги до місця події на критичні виклики – 5 хв 18 с, на екстрені – 10 хв 24 с;

показник захворюваності на злоякісні новоутворення – 68,7 випадків на 100 тис. населення (відповідний минулорічний показник – 88,3 на 100 тис. населення);

показник смертності від злоякісних новоутворень – 24,6 випадки на 100 тис. населення (відповідний минулорічний показник – 30,5 на 100 тис. населення);

показник захворюваності на туберкульоз – 69,0 випадків на 100 тис. населення деокупованих територій (за аналогічний період 2024 року – 82,2 на 100 тис. населення області деокупованих територій); - показник смертності від туберкульозу – 7,4 випадки на 100 тис. населення деокупованих територій (за 9 місяців 2024 року – 8,0 на 100 тис. населення деокупованих територій області);

кількість осіб, які охоплені реабілітаційною допомогою за 9 місяців 2025 року – 499;

показник захворюваності на серцево-судинні хвороби за III квартал 2025 року – 60,0 випадків на 1 тис. населення деокупованої частини області (за 66 аналогічний період 2024 року – 62,43 на 1 тис. населення деокупованої частини області).

Чисельність населення Херсонської МТГ станом на 01.01.2022 року становила 317 752 особи. На дату деокупації громади чисельність населення склала орієнтовно 80 000 осіб (інформація відповідно до кількості заявок,

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						55
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

поданих до Товариства Червоного Хреста). Станом на 30.09.2025 року чисельність населення громади становить 75 423 осіб:

Станом на 30.09.2025 року у підпорядкуванні управління охорони здоров'я Херсонської міської ради знаходяться 4 заклади. В структурних підрозділах міських клінічних лікарень є фельдшерсько-акушерські пункти та амбулаторії, розташовані в старостинських округах Херсонської МТГ.

Медичні заклади, засновником яких є Херсонська міська рада, не припиняли свою діяльність, як в період окупації так і після деокупації міста. За цей період було пошкоджено 47 об'єктів, знищено – 3 об'єкти. Обов'язково проводиться обстеження споруд закладів охорони здоров'я щодо можливості їх подальшої експлуатації та вживаються всі необхідні (можливі) заходи з їх відновлення.

Прогнозні зміни стану довкілля у тому числі здоров'я населення якщо документ державного планування не буде затверджено

У разі незатвердження Стратегії очікується уповільнення процесів відновлення регіону, збереження негативних соціально-економічних тенденцій та поглиблення існуючих екологічних проблем, спричинених наслідками збройної агресії Російської Федерації. Відсутність єдиного стратегічного підходу до відновлення територій, розвитку економіки, соціальної сфери та охорони довкілля ускладнить ефективне використання фінансових ресурсів, знизить інвестиційну привабливість області та обмежить можливості залучення міжнародної технічної допомоги.

Невиконання заходів, передбачених Стратегією, може призвести до таких наслідків:

- у сфері безпечного відновлення територій – збереження високого рівня ризиків для населення внаслідок руйнування інженерної, транспортної та соціальної інфраструктури, недостатніх темпів розмінування територій та відновлення критично важливих об'єктів;

- у сфері охорони довкілля та адаптації до зміни клімату – погіршення стану поверхневих і підземних вод, деградації земель, втрати природних екосистем та біорізноманіття, збільшення площ деградованих територій, накопичення відходів руйнування, збереження ризиків забруднення атмосферного повітря, водних ресурсів і ґрунтів;

- у сфері управління природними ресурсами – відсутності комплексного відновлення водогосподарської інфраструктури, недостатнього розвитку сучасної системи управління відходами, уповільнення впровадження природоорієнтованих рішень та заходів з підвищення екологічної стійкості територій;

- у сфері розвитку людського потенціалу – погіршення доступності медичних, освітніх та соціальних послуг, зростання міграційних процесів, збереження негативних демографічних тенденцій та погіршення умов проживання населення;

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						56
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

– у сфері економічного розвитку – уповільнення відновлення підприємництва, аграрного виробництва, логістичної та транспортної інфраструктури, скорочення зайнятості населення та зниження конкурентоспроможності регіону.

У природоохоронному аспекті незатвердження Стратегії може призвести до відсутності системних заходів із ліквідації наслідків воєнного впливу на довкілля, відновлення пошкоджених природних комплексів, модернізації комунальної та природоохоронної інфраструктури, розвитку систем водопостачання, водовідведення та управління відходами. Це підвищуватиме ризики забруднення компонентів довкілля та негативно впливатиме на санітарно-епідемічне благополуччя населення.

Крім того, незатвердження Стратегії може ускладнити виконання державної політики щодо відновлення деокупованих територій, реалізації заходів із підвищення кліматичної стійкості, виконання міжнародних екологічних зобов'язань України та досягнення Цілей сталого розвитку. У довгостроковій перспективі це сприятиме поглибленню екологічних, соціальних та економічних проблем регіону, зниженню рівня екологічної безпеки та погіршенню якості життя населення.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						57
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

У межах Херсонської міської територіальної громади реалізація Стратегії розвитку передбачає впровадження заходів у сферах відновлення територій, розвитку інженерної, транспортної та соціальної інфраструктури, підвищення безпеки, енергетичної стійкості, охорони довкілля, розвитку економіки, цифрової трансформації та удосконалення системи публічного управління. Ймовірний вплив очікується насамперед на територіях:

- **житлової та громадської забудови**, де передбачаються відновлення пошкодженого житлового фонду, об'єктів соціальної інфраструктури, адміністративних будівель, закладів освіти, охорони здоров'я, культури та спорту;

- **територіях інженерної, транспортної та комунальної інфраструктури**, де плануються реконструкція і модернізація систем водопостачання та водовідведення, теплопостачання, електропостачання, дорожньої мережі, громадського транспорту, велосипедної інфраструктури та інших об'єктів критичної інфраструктури;

- **виробничих, промислових, комунально-складських територіях та територіях перспективного економічного розвитку**, де передбачаються відновлення виробничого потенціалу, розвиток підприємництва, логістики, індустріальних парків, підприємств оборонно-промислового комплексу, впровадження енергоефективних технологій та сучасних систем управління відходами;

- **територіях природно-заповідного фонду, озелених територіях загального користування, прибережних захисних смугах, водних об'єктах та інших природних комплексах**, де реалізовуватимуться заходи із збереження та відновлення екосистем, підвищення екологічної безпеки, благоустрою, адаптації до зміни клімату та моніторингу стану довкілля;

- **територіях, що зазнали негативного впливу внаслідок бойових дій та руйнування Каховської ГЕС**, де передбачається здійснення заходів із відновлення безпечних умов проживання, ліквідації екологічних наслідків, управління відходами руйнування, рекультивації порушених земель, відновлення муніципальної інфраструктури та створення умов для повернення населення;

- **територіях розміщення захисних споруд цивільного захисту, центрів безпеки та інших об'єктів, пов'язаних із забезпеченням безпеки населення**, де планується розвиток систем оповіщення, цивільного захисту та підвищення стійкості громади до надзвичайних ситуацій.

Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану здоров'я населення на територіях, що зазнають впливу здійснювалась по окремих компонентах навколишнього середовища.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						58
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Ймовірний вплив на стан атмосферного повітря

Під час реалізації заходів Стратегії, пов'язаних із відновленням житлової забудови, реконструкцією об'єктів соціальної, транспортної, інженерної та енергетичної інфраструктури, будівництвом захисних споруд, модернізацією систем водопостачання і водовідведення, можливе короткочасне локальне підвищення концентрацій пилю, оксидів азоту, оксиду вуглецю та дрібнодисперсних частинок (PM₁₀, PM_{2.5}) у місцях проведення будівельних робіт. Такі впливи матимуть тимчасовий характер та припиняться після завершення будівництва.

У довгостроковій перспективі реалізація заходів із модернізації систем теплопостачання, розвитку розподіленої генерації, впровадження відновлюваних джерел енергії, енергетичного менеджменту, оновлення громадського транспорту та розвитку велосипедної інфраструктури сприятиме скороченню викидів забруднюючих речовин, покращенню якості атмосферного повітря та підвищенню екологічної безпеки громади.

Ймовірний вплив на клімат

Виконання Стратегії не передбачає діяльності, що може істотно вплинути на мікроклімат громади. Потенційні викиди парникових газів будуть обмежені періодом проведення будівельних робіт, коли використовується техніка та транспорт.

Водночас реалізація заходів із декарбонізації систем теплопостачання, розвитку розподіленої генерації, впровадження сонячної енергетики, встановлення когенераційного обладнання, енергоефективної модернізації будівель, розвитку систем енергоменеджменту та використання альтернативних джерел енергії сприятиме скороченню непрямих викидів парникових газів, підвищенню енергетичної незалежності та кліматичної стійкості Херсонської міської територіальної громади.

Відповідно до Рекомендацій Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 03.03.2020 № 26/1.4-11.3-5650 «Щодо включення кліматичних питань до документів державного планування», у процесі стратегічної екологічної оцінки враховано специфіку впливу на клімат, що відрізняється від інших компонентів довкілля.

Потенційні викиди парникових газів можуть утворюватися лише під час проведення будівельно-ремонтних робіт, у результаті використання паливно-мастильних матеріалів будівельною технікою та автотранспортом. Їх рівень відповідає звичайним концентраціям для таких процесів і не створює суттєвого впливу на клімат.

У довгостроковій перспективі, реалізація заходів Стратегії сприятиме скороченню непрямих викидів CO₂ та покращенню кліматичної стійкості громади.

Ймовірний вплив на водне середовище

Реалізація Стратегії матиме переважно позитивний вплив на стан водного середовища.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						59
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Під час виконання окремих будівельних робіт можливе короткочасне локальне підвищення каламутності поверхневих вод та збільшення виносу завислих речовин, однак за умови дотримання вимог природоохоронного законодавства такі впливи будуть незначними та тимчасовими.

Водночас реалізація заходів з реконструкції та розвитку систем централізованого водопостачання і водовідведення, будівництва та модернізації очисних споруд, відновлення інфраструктури, пошкодженої внаслідок руйнування Каховської ГЕС, розвитку систем комерційного обліку води та енергозабезпечення об'єктів водопостачання сприятиме покращенню якості водних ресурсів, підвищенню надійності водопостачання та зменшенню ризиків забруднення водних об'єктів.

Ймовірний вплив на геологічне середовище

Реалізація Стратегії не передбачає діяльності, яка може викликати істотні зміни геологічної будови території або активізацію небезпечних геологічних процесів.

Під час виконання окремих будівельних робіт здійснюватимуться локальні земляні роботи, однак вони матимуть тимчасовий характер та виконуватимуться відповідно до вимог будівельних норм. Відновлення інженерної інфраструктури, систем водовідведення та благоустрою територій сприятиме зменшенню ризиків підтоплення та ерозійних процесів.

Ймовірний вплив на ґрунтове середовище

Будівельно-відновлювальні роботи можуть супроводжуватися тимчасовим порушенням верхнього шару ґрунту.

Водночас реалізація заходів щодо управління відходами руйнування за принципами циркулярної економіки, рекультивації порушених територій, відновлення благоустрою, ліквідації наслідків бойових дій та впровадження сучасної системи управління відходами сприятиме покращенню санітарного стану території громади та зменшенню ризиків забруднення ґрунтів.

Ймовірний вплив на флору, фауну та біорізноманіття

Будівельно-відновлювальні роботи здійснюватимуться переважно в межах існуючої забудови та порушених територій, тому істотного негативного впливу на біорізноманіття не очікується.

Реалізація заходів з благоустрою, реконструкції парків і громадських просторів, відновлення територій після бойових дій, моніторингу стану довкілля та ліквідації наслідків екологічних катастроф сприятиме покращенню стану зелених насаджень, підвищенню екологічної стійкості території та відновленню природних комплексів.

Ймовірний вплив на природоохоронні території та об'єкти історико-культурної спадщини

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						60
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Впливу на природоохоронні території та об'єкти культурної спадщини не очікується.

Усі роботи проводитимуться з дотриманням вимог Законів України «Про природно-заповідний фонд України» «Про охорону культурної спадщини» та «Про охорону археологічної спадщини».

Ймовірний вплив на ландшафт

Основні заходи Стратегії передбачають відновлення порушених міських територій, реконструкцію парків, благоустрій громадських просторів, розвиток велосипедної інфраструктури, відбудову житлового фонду та формування сучасного міського середовища.

Очікується покращення естетичного стану міського ландшафту, підвищення комфортності проживання населення та відновлення територій, пошкоджених унаслідок бойових дій.

Ймовірний вплив на стан управління відходами

Реалізація Стратегії матиме позитивний вплив на систему управління відходами.

Передбачено створення умов щодо управління відходами, що утворилися внаслідок руйнування будівель і споруд, із застосуванням принципів циркулярної економіки, а також розвиток сучасної системи управління відходами. Це сприятиме зменшенню обсягів захоронення відходів, збільшенню частки їх повторного використання та перероблення, а також зниженню ризиків забруднення компонентів довкілля.

У сфері управління відходами необхідно керуватися Законом України «Про управління відходами».

Ймовірний вплив на акустичне середовище.

Під час проведення будівельно-відновлювальних робіт можливе короткочасне локальне підвищення рівня шуму внаслідок роботи будівельної техніки та транспорту.

Після завершення реалізації заходів очікується покращення акустичного середовища завдяки модернізації транспортної інфраструктури, оновленню громадського транспорту, розвитку велосипедної інфраструктури та впорядкуванню транспортних потоків.

Ймовірний вплив на матеріальні активи

Реалізація Стратегії матиме виражений позитивний вплив на матеріальні активи громади.

Передбачається відновлення житлового фонду, модернізація об'єктів критичної, транспортної, комунальної, енергетичної, соціальної, медичної та культурної інфраструктури, розвиток систем цивільного захисту, що сприятиме підвищенню стійкості громади до сучасних безпекових викликів та покращенню умов життєдіяльності населення.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						61
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Ймовірний вплив на здоров'я населення

Реалізація Стратегії матиме комплексний позитивний вплив на здоров'я населення.

Відновлення та модернізація закладів охорони здоров'я, створення центрів реабілітації, ментального здоров'я, лікування мінно-вибухових травм, розвиток системи громадського здоров'я, забезпечення доступності медичних послуг, розвиток безпечної інфраструктури, модернізація систем водопостачання та водовідведення, покращення якості атмосферного повітря і розвиток спортивної інфраструктури сприятимуть зниженню ризиків захворюваності, покращенню фізичного та психічного здоров'я населення, а також підвищенню рівня безпеки та якості життя мешканців громади.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		62

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо території з природоохоронним статусом

Екологічні проблеми Херсонської міської територіальної громади формуються під сукупним впливом тривалого антропогенного навантаження, наслідків воєнних дій, руйнування інженерної та комунальної інфраструктури, підриву греблі Каховської ГЕС, деградації водних і земельних ресурсів, а також несприятливих природно-кліматичних умов південної степової зони.

Зазначені проблеми безпосередньо стосуються завдань Стратегії розвитку Херсонської міської територіальної громади, оскільки визначають необхідність відновлення систем життєзабезпечення, забезпечення екологічної та техногенної безпеки, модернізації комунальної інфраструктури, управління відходами, відновлення пошкоджених територій та захисту здоров'я населення.

Основні екологічні проблеми громади згруповані за компонентами довкілля:

1. Атмосферне повітря

Основними забруднювачами атмосферного повітря є автотранспорт, промислові підприємства, комунальні котельні та наслідки бойових дій.

За даними Лабораторії спостережень за забрудненням атмосферного повітря Херсонського центру з гідрометеорології, у місті фіксуються перевищення середньодобових гранично допустимих концентрацій діоксиду азоту (до 3,5 ГДКс.д.), фенолу (до 2,1 ГДКс.д.) та формальдегіду (до 2,9 ГДКс.д.), особливо в центральній частині міста. Основним джерелом забруднення є транспорт. Ситуацію погіршує знищення або пошкодження промислових і складських об'єктів унаслідок воєнних дій, що спричиняє епізодичні викиди продуктів горіння, пилу, металів та газів. За результатами автоматизованого моніторингу рівень якості атмосферного повітря змінювався залежно від дати, місця спостереження, метеорологічних умов та інтенсивності воєнного і транспортного навантаження. В окремі періоди фіксувалися підвищені концентрації чадного газу та діоксиду азоту, тоді як станом на липень 2026 року на пунктах автоматизованого моніторингу якість повітря відповідала II рівню – «добра».

2. Водні ресурси

Головним водним об'єктом громади є річка Дніпро, що забезпечує водопостачання та формує екосистему регіону. Після руйнування Каховської ГЕС у червні 2023 року відбулося осушення водосховища, зниження рівня підземних вод і деградація зрошувальних систем.

Після зниження рівня води значна частина плавнів і лиманів перетворилась на заболочені або осушені території, що спричинило загибель водної флори та фауни, зміни у структурі ландшафтів і зниження рекреаційного потенціалу.

На деокупованій території Херсонського району майже 58% каналізаційних мереж перебувають в аварійному стані; мережі та насосні станції Херсонської громади також зазнали значних руйнувань і пошкоджень.

3. Геологічне середовище

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						63
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Руйнування Каховської ГЕС суттєво вплинуло на геологічну рівновагу території. Зміни геоморфологічних процесів, спричинені втратою водного дзеркала, супроводжуються пиловими бурями, зменшенням вологості ґрунтів.

Підриви та вибухи боєприпасів на території громади призвели до утворення кратерів, локального забруднення металами й залишками вибухових речовин, що створює потенційну небезпеку для населення та довкілля.

4. Ґрунтове середовище

Ґрунти Херсонської МТГ належать до південностепових типів – переважно чорноземи південні, каштанові та супіщані. Вони характеризуються низьким вмістом гумусу, вторинним засоленням.

Після втрати зрошувальних систем відбулося різке зниження вологості ґрунтів, активізація ерозійних процесів, локальне підтоплення окремих ділянок.

Поширене забруднення ґрунтів унаслідок пошкодження каналізаційних мереж, накопичення відходів, руйнування промислових об'єктів та потрапляння нафтопродуктів і боєприпасів.

5. Кліматичні умови та зміна клімату

Територія Херсонської громади належить до південно-степової (сухостепової) кліматичної зони з високим рівнем сонячної радіації, малими опадами (350-400 мм/рік) і високою випаровуваністю.

Останніми роками спостерігається тенденція до підвищення середньорічної температури, збільшення частоти посух, пилових бур, а також різких зливових дощів.

Осушення значних площ колишнього водосховища може впливати на локальний водно-тепловий режим, вологість приземного шару повітря та створювати ризики пилового перенесення з відкритих ділянок донних відкладів.

Такі зміни негативно впливають на стан рослинності, умови проживання населення і збільшують ризик виникнення пожеж у степових екосистемах.

6. Управління відходами

Система управління побутовими відходами на території громади залишається незадовільною.

Існує проблема накопичення стихійних сміттєзвалищ на околицях населених пунктів, а інфраструктура для роздільного збирання відходів розвинена недостатньо.

Унаслідок руйнувань від бойових дій у місті накопичилися значні обсяги будівельних відходів, уламків і небезпечних матеріалів, які потребують спеціального оброблення.

Проблемним залишається питання ліквідації наслідків техногенних руйнувань, очищення територій від уламків і потенційно небезпечних речовин.

7. Біорізноманіття і ландшафт

Територія громади розташована в межах, де поєднуються степові, прибережно-водні та болотні екосистеми.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						64
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Після катастрофи на Каховській ГЕС відбулася масова загибель водних організмів – риби, молюсків, мікроорганізмів, а також руйнування прибережних екосистем і осушення плавнів.

Розвиток урбанізації, промисловості та транспортної мережі призводить до фрагментації природних територій, втрати місць існування тварин, скорочення зелених насаджень у місті.

Водночас відновлення зелених зон, узбережжя Дніпра і паркових територій є важливим напрямом поліпшення екологічного балансу.

Основними проблемами цінних територій унаслідок війни стали масштабні пожежі, замінованість, активні бойові дії, що унеможливають виконання природоохоронних функцій, окупація, втрата працівників та науковців, які були вимушені покинути свій дім та роботу. Через воєнні (бойові) дії під загрозою знищення чи значного пошкодження опинилися об'єкти Смарагдової мережі, водно-болотні угіддя міжнародного значення, території природно-заповідного фонду області та біосферні заповідники ЮНЕСКО.

8. Соціально-екологічні аспекти

Війна та руйнування інфраструктури створили складну екологічну і соціальну ситуацію: порушено системи водо- і теплопостачання, знищено очисні споруди, накопичено побутові та будівельні відходи.

Основними ризиками для здоров'я населення є забруднення повітря та води, дефіцит питної води, шум і пил від техніки, руйнування каналізаційних мереж, поширення інфекцій.

Підвищення екологічної обізнаності населення, участь громадськості у відновленні природного середовища та просвітницькі програми є важливими напрямками формування безпечного середовища.

Загалом екологічний стан Херсонської міської територіальної громади залишається напруженим і значною мірою визначається наслідками воєнних дій, руйнуванням греблі Каховської ГЕС, пошкодженням систем водопостачання, водовідведення, теплопостачання та енергозабезпечення, накопиченням відходів руйнування, деградацією водних і земельних ресурсів, а також зниженням стійкості природних екосистем.

До найбільш суттєвих екологічних проблем, що стосуються Стратегії, належать:

- забруднення атмосферного повітря викидами автотранспорту, об'єктів теплоенергетики, продуктами горіння та детонації боєприпасів;
- дефіцит водних ресурсів, пошкодження систем водопостачання і водовідведення та ризики забруднення поверхневих і підземних вод;
- деградація, ерозія, дефляція, засолення та забруднення ґрунтів;
- накопичення побутових відходів, відходів руйнування та небезпечних матеріалів;
- втрата і фрагментація природних оселищ, пошкодження прибережно-водних, степових та болотних екосистем;
- посилення проявів зміни клімату, зокрема посух, суховіїв, пилових бур і пожеж;

– замінованість територій, наявність вибухонебезпечних предметів та забруднення компонентів довкілля залишками боєприпасів;
 – пошкодження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, Смарагдової мережі й водно-болотних угідь;
 – ризики для здоров'я населення, пов'язані із забрудненням повітря, води та ґрунтів, дефіцитом питної води, неналежним санітарним станом територій, шумовим навантаженням, воєнними загрозами та погіршенням психоемоційного стану населення.

Реалізація Стратегії має бути спрямована на комплексне розв'язання зазначених проблем шляхом відновлення і модернізації інженерної та комунальної інфраструктури, впровадження сучасної системи управління відходами, проведення екологічного моніторингу, відновлення порушених територій, охорони природних комплексів та створення безпечних умов життєдіяльності населення.

Табл.4.1

Основні екологічні проблеми і ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються провадження рішень ДДП

Основні екологічні проблеми і ризики	Характеристика ймовірних проблеми і ризиків, що пов'язані з провадженням рішень Стратегії	Просторова прив'язка (територія/об'єкт)	Процеси та окремі рішення із Стратегії, які ймовірно стимулюватимуть появу проблеми/ризiku	Напрямок / завдання Стратегії, в межах яких можуть виникати негативні екологічні наслідки
1. Забруднення атмосферного повітря	Можливе збільшення викидів забруднюючих речовин (пил, оксиди азоту, оксид вуглецю, РМ ₁₀ , РМ _{2.5}) під час будівництва, реконструкції та експлуатації об'єктів транспортної, енергетичної, виробничої і комунальної інфраструктури, а також унаслідок збільшення інтенсивності транспортних перевезень та розвитку виробництва.	Територія населених пунктів громади, виробничі території, транспортні коридори, будівельні майданчики	Відновлення житлової та виробничої забудови, створення індустріальних парків, розвиток підприємств оборонно-промислового комплексу, розвиток переробної промисловості, транспортної та логістичної інфраструктури, модернізація систем теплопостачання й енергетики	2.1, 2.2 – реалізація заходів із розвитку транспортної, інженерної та енергетичної інфраструктури, стимулювання підприємництва, створення індустріальних парків, розвитку промисловості та логістики може супроводжуватися тимчасовими викидами забруднюючих речовин.
2. Забруднення поверхневих і підземних вод	Локальне замулення та підвищення	Водні об'єкти, прибережні території, мережі	Відновлення водопровідних і каналізаційних	1.1, 2.1 – відновлення комунальної

	каламутності вод під час будівельних робіт, ризик потрапляння забруднюючих речовин у разі порушення технології виконання робіт.	водопостачання та водовідведення	мереж, реконструкція насосних станцій та очисних споруд	інфраструктури, забезпечення якісного водопостачання і водовідведення
3. Стан земельних ресурсів і ґрунтів	Тимчасове порушення ґрунтового покриву, ущільнення ґрунтів, можливе локальне забруднення паливно-мастильними матеріалами, будівельними відходами та відходами руйнування, зміна структури землекористування внаслідок нового будівництва та розвитку виробничих територій.	Будівельні майданчики, території відновлення, виробничі та комунально-складські території, транспортна інфраструктура.	Відновлення житлової та виробничої забудови, реконструкція інженерних мереж і транспортної інфраструктури, створення індустриальних парків, розвиток підприємств, ліквідація наслідків бойових дій та облаштування нових об'єктів інженерної інфраструктури.	1.1, 2.1, 2.2 – реалізація заходів із відновлення територій, розвитку транспортної, інженерної та енергетичної інфраструктури, стимулювання підприємницької діяльності, створення індустриальних парків, розвитку промисловості та логістики може супроводжуватися порушенням ґрунтового покриву, зміною структури землекористування та тимчасовим забрудненням ґрунтів під час виконання будівельних робіт.
4. Відходи та вторинні ресурси	Тимчасове збільшення обсягів будівельних, побутових та відходів руйнування під час реалізації заходів Стратегії, необхідність їх належного збирання, тимчасового зберігання, сортування, перероблення та видалення	Територія громади, місця тимчасового накопичення відходів, об'єкти управління відходами, будівельні майданчики.	Демонтаж пошкоджених будівель і споруд, ліквідація наслідків бойових дій, будівництво та реконструкція об'єктів інженерної, транспортної, соціальної та виробничої інфраструктури.	2.1, 2.2 – реалізація заходів із відновлення інфраструктури, стимулювання економічного розвитку та створення умов для управління відходами руйнування за принципами циркулярної економіки може супроводжуватися збільшенням обсягів

	відповідно до вимог законодавства. За відсутності належного управління існує ризик забруднення ґрунтів, поверхневих і підземних вод.			будівельних, побутових і промислових відходів та потребуватиме розвитку сучасної системи управління відходами.
5. Біорізноманіття та зелені насадження	Можливе тимчасове пошкодження або видалення окремих зелених насаджень, порушення місць існування окремих видів флори і фауни та фрагментація природних територій під час виконання будівельних і відновлювальних робіт. За умови дотримання природоохоронного законодавства та проведення компенсаційного озеленення істотного негативного впливу не очікується.	Парки, сквери, прибережні території, зелені насадження, території відновлення.	Відновлення житлової, транспортної та інженерної інфраструктури, благоустрій територій, реалізація проєктів економічного розвитку та рекреаційної інфраструктури.	1.1, 2.1, 2.2 – заходи з відновлення територій, розвитку інженерної та транспортної інфраструктури, а також реалізації проєктів економічного й рекреаційного розвитку можуть супроводжуватися тимчасовим порушенням зелених насаджень і трансформацією окремих природних ділянок.
6. Кліматичні ризики та зміна клімату	Короткочасні викиди парникових газів під час виконання будівельно-монтажних робіт, використання будівельної техніки та транспорту. За відсутності адаптаційних заходів можливе посилення впливу екстремальних погодних явищ, теплового	Вся територія громади	Відновлення житлової, транспортної, інженерної та енергетичної інфраструктури, реконструкція будівель, розвиток систем енергозабезпечення.	2.1 – реалізація заходів із модернізації систем теплопостачання, розвитку розподіленої генерації, відновлюваних джерел енергії, підвищення енергоефективності будівель та впровадження систем енергоменеджменту спрямована на зменшення викидів

	навантаження та посух.			парникових газів, хоча під час виконання будівельних робіт можливі короткочасні викиди від будівельної техніки та транспорту.
7. Шумове навантаження	Тимчасове підвищення рівня шуму та вібрації під час виконання будівельно-монтажних робіт, роботи будівельної техніки та транспортування матеріалів. Після завершення робіт рівень шумового навантаження очікується в межах нормативних значень.	Території реконструкції, транспортні магістралі, виробничі території.	Відновлення дорожньої мережі, інженерної інфраструктури, розвиток транспортної логістики, реконструкція та будівництво об'єктів.	2.1, 2.2 – реалізація заходів із розвитку транспортної інфраструктури, відновлення дорожньої мережі, розвитку логістики та економічної діяльності може супроводжуватися тимчасовим підвищенням рівня шуму під час виконання робіт та збільшенням інтенсивності транспортного руху.
8. Соціально-екологічні ризики	Тимчасові ризики для здоров'я населення, пов'язані з пилом, шумом, відходами руйнування, рухом будівельної техніки та проведенням відновлювальних робіт. Водночас реалізація Стратегії сприятиме підвищенню рівня екологічної, санітарної та безпекової складової середовища проживання населення.	Територія всієї громади.	Реалізація проєктів відновлення, реконструкції та нового будівництва, модернізація соціальної й комунальної інфраструктури.	1.2, 1.3, 3.1 – реалізація заходів із розвитку системи охорони здоров'я, соціального захисту, відновлення публічних послуг, підвищення прозорості врядування та залучення громадськості сприятиме мінімізації соціально-екологічних ризиків і покращенню умов проживання населення.

Аналіз потенційних екологічних проблем і ризиків, що можуть виникнути під час реалізації Стратегії розвитку, свідчить про наявність низки факторів, пов'язаних насамперед із відновленням територій, пошкоджених унаслідок бойових дій, реконструкцією та модернізацією інженерної, транспортної й

енергетичної інфраструктури, розвитком підприємництва, промисловості, логістики та житлової забудови. Найбільш імовірні ризики можуть виникати щодо стану атмосферного повітря, водних і земельних ресурсів, системи управління відходами, біорізноманіття, акустичного середовища, а також у сфері адаптації до зміни клімату.

Визначені у таблиці 4.1 потенційні екологічні проблеми не є прямим наслідком реалізації Стратегії, однак окремі заходи можуть супроводжуватися тимчасовими або локальними негативними впливами на довкілля, насамперед під час виконання будівельно-монтажних робіт, демонтажу пошкоджених об'єктів, ліквідації наслідків бойових дій, реконструкції інженерних мереж, розвитку виробничої та транспортної інфраструктури.

Водночас своєчасне виявлення зазначених ризиків дає можливість передбачити та реалізувати комплекс запобіжних, природоохоронних і компенсаційних заходів, забезпечити дотримання вимог природоохоронного законодавства та впровадження сучасних екологічно безпечних технологій. Реалізація Стратегії у поєднанні з ефективним екологічним моніторингом, належним плануванням і застосуванням принципів сталого розвитку сприятиме мінімізації потенційних негативних впливів, екологічному відновленню території, підвищенню рівня екологічної безпеки та покращенню умов проживання населення Херсонської міської територіальної громади.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						70
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та нормативно-правової бази України документ державного планування повинен враховувати ряд зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;
- проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності та цілісності природних об'єктів і комплексів;
- узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища;
- забезпечення загальної доступності матеріалів Стратегії та звіту про СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації»;
- надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планованої діяльності на навколишнє природне середовище;
- оцінка ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну ситуацію;
- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об'єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля.

Оцінка відповідності проєкту документа державного планування зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановленим на міжнародному, державному та регіональному рівнях, та шляхи їх врахування

Стратегія розвитку Херсонської міської територіальної громади узгоджується з міжнародними, національними та регіональними документами у сфері охорони навколишнього природного середовища, кліматичної політики, управління водними ресурсами, управління відходами та сталого розвитку. Реалізація Стратегії спрямована на забезпечення екологічної безпеки, відновлення територій, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації, підвищення стійкості критичної інфраструктури, відновлення природних ресурсів та покращення якості життя населення відповідно до міжнародних і державних екологічних зобов'язань України.

Табл. 5.1

Відповідність проєкту екологічним цілям

Документ	Ключові екологічні цілі	Цілі (завдання) проєкту ДДП, що розглядається	Рівень відповідності*
Атмосферне повітря			
<i>Міжнародний рівень</i>			
«Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» (резолюція Генеральної асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року)	ціль 11.6: До 2030 року зменшити негативний екологічний вплив міст у розрахунку на душу населення, зокрема шляхом приділення особливої уваги якості повітря і управлінню міськими та іншими відходами.	– модернізація систем теплопостачання, розвиток розподіленої генерації, відновлюваних джерел енергії, підвищення енергоефективності; – розвиток транспортної та виробничої інфраструктури з урахуванням екологічних вимог.	+
<i>Національний рівень</i>			
Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»	викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря від стаціонарних джерел зменшаться зі 100% рівня 2015 р. до 85% у 2030 році.	– модернізація інженерної та енергетичної інфраструктури, розвиток енергоефективності та ВДЕ.	+
<i>Регіональний рівень</i>			
Стратегія розвитку Херсонської області на 2021–2027 роки	Стратегічна ціль 3. Екологічна безпека та ресурсозбереження	– розвиток енергоефективності, відновлюваної енергетики та модернізація інженерної інфраструктури.	
Водні ресурси			
<i>Міжнародний рівень</i>			
«Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» (резолюція Генеральної асамблеї ООН від	ціль 6.3: До 2030 року підвищити якість води шляхом зменшення забруднення, припинення скидання відходів і зведення до мінімуму викидів небезпечних хімічних речовин та матеріалів, скорочення вдвічі частки неочищених стічних вод і значного збільшення	– відновлення територій, відновлення територій та систем життєзабезпечення, що постраждали внаслідок руйнування	+

25 вересня 2015 року)	масштабів їх рециркуляції та безпечного повторного використання в усьому світі.	Каховської ГЕС; – модернізація систем водопостачання та водовідведення.	
-----------------------	---	--	--

Національний рівень

Національна стратегія управління водними ресурсами до 2030 р.	Ціль 1. Забезпечення рівного доступу до якісної і безпечної для здоров'я людини питної води і належних санітарно-профілактичних заходів	– реконструкція систем водопостачання та водовідведення, підвищення їх надійності.	+
---	---	--	---

Регіональний рівень

Стратегія розвитку Херсонської області на 2021–2027 роки	Стратегічна ціль 3. Екологічна безпека та ресурсозбереження	– моніторинг територій техногенних та екологічних катастроф, відновлення територій після руйнування Каховської ГЕС.	+
--	---	---	---

Земельні ресурси та ґрунти

Національний рівень

Закон України «Про охорону земель»	охорона земель і ґрунтів від забруднення відходами	– відновлення територій, реконструкція інфраструктури, розвиток виробничих територій із дотриманням природоохоронних вимог.	+
------------------------------------	--	---	---

Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням	Розроблення та впровадження сучасних екологічно безпечних, ландшафтно-адаптивних, ґрунтозахисних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій щодо збалансованого використання, охорони і відновлення земель та ґрунтів, запобігання їх деградації	– відновлення територій після руйнування Каховської ГЕС; – модернізація інженерної інфраструктури.	
--	---	---	--

Біорізноманіття

Міжнародний рівень

Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі	– кожна Договірна Сторона вживає відповідних і необхідних законодавчих та адміністративних заходів для забезпечення охорони середовищ існування видів дикої флори та фауни, особливо тих, які	– відновлення територій; – розвиток рекреаційно-туристичного потенціалу	+
---	---	--	---

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		73

(Бернська конвенція) (глава 2, стаття 4)	зазначені у додатках I і II, а також охорони природних середовищ існування, яким загрожує зникнення. – договірні Сторони у своїй політиці планування забудови і розвитку територій враховують потреби охорони природних територій, що охороняються згідно із попереднім пунктом, для того щоб уникнути будь-якої деградації таких територій або у міру можливості звести її до мінімуму.	урахуванням природоохоронних обмежень	
--	--	---------------------------------------	--

Управління відходами

Національний рівень

Національна стратегія управління відходами до 2030 р.	залучення населення до роздільного збирання побутових відходів та стимулювання такого їх збирання;	– створення умов для управління відходами руйнування та розвитку циркулярної економіки.	+/-
Національний план управління відходами до 2033 р.	ціль 5 – забезпечення розбудови та модернізації інфраструктури управління відходами; ціль 6 – підвищення обізнаності населення щодо управління відходами.	– розвиток системи управління відходами, що утворилися внаслідок руйнування будівель і споруд.	+

Регіональний рівень

Регіональний план управління відходами у Херсонській області до 2034 року	Створення сучасної регіональної системи управління відходами, розвиток інфраструктури	– створення умов для управління відходами руйнування та впровадження сучасних підходів до управління відходами.	+
---	---	---	---

Здоров'я населення

Міжнародний рівень

«Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» (резолюція Генеральної асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року)	3.9 До 2030 року істотно скоротити кількість випадків смерті та захворювання в результаті впливу небезпечних хімічних речовин, забруднення й отруєння повітря, води і ґрунтів	– розвиток системи охорони здоров'я; – соціальний захист ветеранів, ВПО та інших вразливих груп; – розвиток безпечної інженерної інфраструктури; – удосконалення системи врядування	+
---	---	---	---

Національний рівень

Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України до 2030 р.	Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	– реалізація заходів із розвитку системи охорони здоров'я, соціального захисту, модернізації інфраструктури та підвищення ефективності врядування.	+
--	--	--	---

*(+) повна відповідність, (+/-) часткова відповідність, (-) невідповідність

Проект Стратегії розвитку громади відповідає ключовим міжнародним, національним та регіональним екологічним зобов'язанням, охоплюючи всі основні напрями екологічної політики:

- охорону атмосферного повітря;
- управління водними ресурсами;
- охорону земель;
- захист біорізноманіття;
- управління відходами.

Усі відповідні екологічні вимоги інтегровані в цілі Стратегії, що забезпечує комплексний сталий розвиток та узгодженість зі стратегічними документами державного рівня.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо-, та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Наслідками для довкілля, у тому числі для здоров'я населення вважаються ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки полягають у соціально-економічних та екологічних змінах, що виникають опосередковано в результаті реалізації стратегічних заходів, зокрема підвищенні рівня участі громадськості у процесах прийняття управлінських рішень, розвитку партнерства, покращенні інвестиційного клімату та підвищенні екологічної відповідальності.

Кумулятивні наслідки проявляються у поступовому накопиченні позитивних або негативних впливів на компоненти довкілля внаслідок одночасної реалізації значної кількості проєктів відновлення, реконструкції та нового будівництва.

Синергічні наслідки виникають у результаті взаємодії окремих заходів Стратегії, коли їх спільний ефект перевищує сумарний вплив кожного заходу окремо.

Кумулятивний вплив

Реалізація Стратегії розвитку формуватиме переважно позитивний кумулятивний ефект завдяки комплексному відновленню територій після бойових дій, модернізації критичної інфраструктури, розвитку енергоефективності, систем водопостачання та водовідведення, підтримці економіки, розвитку соціальної сфери та підвищенню безпеки населення.

Комплексна реалізація заходів забезпечить:

- покращення екологічного стану територій, що постраждали внаслідок бойових дій та руйнування Каховської гідроелектростанції;
- підвищення надійності систем водопостачання, водовідведення та тепlopостачання;
- скорочення споживання енергетичних ресурсів і зменшення непрямих викидів парникових газів;
- покращення санітарного стану території шляхом впровадження сучасної системи управління відходами, у тому числі відходами руйнування;
- відновлення економічної активності, створення нових робочих місць та підвищення інвестиційної привабливості громади;
- покращення безпеки та якості життя населення.

Негативні кумулятивні ефекти можуть виникати переважно на етапі реалізації інфраструктурних проєктів та полягати у тимчасовому збільшенні транспортного навантаження, шуму, запиленості, утворенні будівельних відходів та локальному порушенні ґрунтового покриву. Такі впливи матимуть

локальний і тимчасовий характер та мінімізуватимуться шляхом дотримання вимог природоохоронного законодавства.

Синергетичний ефект Стратегії проявлятиметься у взаємному підсиленні результатів окремих напрямів розвитку.

Найбільш виражені синергетичні зв'язки очікуються між:

- відновленням інженерної інфраструктури, підвищенням енергоефективності та розвитком розподіленої генерації, що сприятиме зменшенню енергоспоживання, підвищенню енергетичної безпеки та скороченню викидів забруднюючих речовин;

- модернізацією систем водопостачання і водовідведення, ліквідацією наслідків руйнування Каховської ГЕС та екологічною реабілітацією територій, що сприятиме покращенню стану водних ресурсів;

- розвитком системи управління відходами, відновленням територій після бойових дій та розвитком циркулярної економіки;

- розвитком системи охорони здоров'я, соціального захисту, реабілітації ветеранів, підтримки внутрішньо переміщених осіб та створенням безпечного середовища проживання.

У результаті реалізації Стратегії очікується позитивний мультиплікативний ефект для довкілля, економіки та соціальної сфери.

Вторинні (опосередковані) наслідки

Вторинні наслідки реалізації Стратегії матимуть переважно позитивний характер та проявлятимуться у:

- підвищенні ефективності системи місцевого врядування;

- розвитку міжнародного партнерства та залученні інвестицій у відновлення громади;

- формуванні сучасної системи управління відходами;

- покращенні екологічної безпеки території;

- підвищенні рівня громадської участі у процесах планування та прийняття управлінських рішень;

- зміцненні соціальної згуртованості громади.

Коротко- та середньострокові (1-5 років)

У коротко- та середньостроковій перспективі найбільш інтенсивні впливи будуть пов'язані із виконанням робіт з відновлення територій, реконструкції інженерної, транспортної, енергетичної та соціальної інфраструктури.

У цей період можливі:

- тимчасове підвищення концентрацій пилу та викидів від будівельної техніки;

- локальне збільшення шумового навантаження;

- утворення значних обсягів будівельних відходів та відходів руйнування;

- тимчасове порушення ґрунтового покриву під час земляних робіт;

- локальне замулення водних об'єктів у місцях реконструкції мереж водопостачання та водовідведення.

Водночас уже на цьому етапі очікується покращення доступності медичних, соціальних та адміністративних послуг, підвищення безпеки

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						77
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

населення, відновлення функціонування критичної інфраструктури та поступове відновлення економічної активності громади.

Довгострокові наслідки (10-15 років)

У довгостроковій перспективі реалізація Стратегії матиме переважно позитивний вплив на стан довкілля, здоров'я населення та загальну стійкість Херсонської міської територіальної громади. Очікується поступове поліпшення екологічного стану територій, які зазнали негативного впливу внаслідок бойових дій і руйнування Каховської ГЕС, а також відновлення базових систем життєзабезпечення громади.

Модернізація систем водопостачання, водовідведення та теплопостачання сприятиме зменшенню втрат ресурсів, підвищенню надійності комунальних послуг і скороченню ризиків забруднення водних об'єктів, ґрунтів та підземних вод. Реалізація заходів з енергоефективності, розвитку розподіленої генерації та відновлюваних джерел енергії дозволить знизити споживання традиційних енергоресурсів, скоротити непрямі викиди парникових газів і підвищити енергетичну незалежність громади.

Створення сучасної системи управління відходами, у тому числі відходами, що утворилися внаслідок пошкодження та руйнування будівель і споруд, сприятиме зменшенню обсягів їх неконтрольованого накопичення, підвищенню рівня перероблення і повторного використання матеріалів, а також покращенню санітарного стану території. У сукупності ці заходи сприятимуть підвищенню рівня екологічної безпеки громади.

Розвиток підприємництва, промисловості, логістики та рекреаційно-туристичного потенціалу створить умови для відновлення економічної активності, формування нових робочих місць і підвищення інвестиційної привабливості громади. Одночасне відновлення медичної та соціальної інфраструктури, розвиток реабілітаційних послуг і системи соціального захисту позитивно впливатимуть на фізичне та психоемоційне здоров'я населення, особливо ветеранів війни, внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих груп.

Можливі негативні довгострокові наслідки можуть бути пов'язані з експлуатацією нових або модернізованих виробничих об'єктів, зростанням інтенсивності транспортних перевезень, збільшенням споживання природних ресурсів та утворенням додаткових обсягів відходів. Водночас за умови дотримання вимог природоохоронного законодавства, впровадження сучасних технологій, здійснення екологічного контролю та моніторингу такі впливи матимуть локальний і контрольований характер та не повинні призвести до істотного погіршення стану довкілля.

Тимчасові наслідки для довкілля

Тимчасові негативні наслідки реалізації Стратегії очікуються переважно на етапах демонтажу пошкоджених об'єктів, будівництва, реконструкції та капітального ремонту житлової, транспортної, комунальної, енергетичної й соціальної інфраструктури.

Під час виконання будівельно-монтажних робіт можливе короточасне

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						78
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

підвищення рівня запиленості та концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі внаслідок роботи будівельної техніки, автотранспорту, зварювального та іншого обладнання. У межах будівельних майданчиків і прилеглих територій також можливе локальне зростання шумового та вібраційного навантаження.

Земляні роботи можуть супроводжуватися тимчасовим порушенням і ущільненням ґрунтового покриву, а за неналежної організації робіт – локальним забрудненням ґрунтів паливно-мастильними матеріалами або будівельними відходами. Демонтаж зруйнованих і пошкоджених споруд та реалізація проєктів відновлення призведуть до утворення будівельних відходів і відходів руйнування, які потребуватимуть належного сортування, тимчасового зберігання, перевезення, оброблення та видалення.

Для населення тимчасові наслідки можуть проявлятися у зміні схем руху транспорту, обмеженні доступу до окремих територій та об'єктів, підвищенні рівня шуму, пилу й інтенсивності руху будівельної техніки. Такі впливи матимуть локальний і обмежений у часі характер та припинятимуться після завершення відповідних робіт.

Постійні наслідки

Постійні наслідки реалізації Стратегії матимуть переважно позитивний характер і будуть пов'язані з відновленням та модернізацією критичної, інженерної, транспортної, енергетичної, медичної та соціальної інфраструктури громади.

Після завершення запланованих заходів очікується підвищення надійності та якості систем водопостачання і водовідведення, що сприятиме покращенню якості питної води, зменшенню ризиків аварійних витоків і забруднення водних ресурсів. Модернізація систем теплопостачання, впровадження енергоефективних технологій, відновлюваних джерел енергії та систем енергоменеджменту сприятимуть скороченню енергоспоживання, зменшенню викидів забруднюючих речовин і підвищенню стійкості громади до перебоїв в енергопостачанні.

Розвиток сучасної системи управління побутовими, будівельними та іншими видами відходів забезпечить покращення санітарного стану території, зменшення кількості стихійних місць їх накопичення та зниження ризиків забруднення ґрунтів, поверхневих і підземних вод.

Відновлення захисних споруд, систем оповіщення, медичних закладів, реабілітаційних центрів та інших об'єктів соціальної інфраструктури сприятиме підвищенню рівня безпеки населення, доступності медичних і соціальних послуг, а також покращенню фізичного та психоемоційного стану мешканців громади.

Позитивні наслідки

Реалізація Стратегії розвитку забезпечить комплексний позитивний екологічний, соціальний та економічний ефект і сприятиме післявоєнному відновленню території на засадах сталого розвитку.

Очікується поступове екологічне відновлення територій, що зазнали

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						79
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

негативного впливу внаслідок бойових дій та руйнування Каховської гідроелектростанції, зокрема шляхом реалізації заходів з відновлення критичної інфраструктури, ліквідації наслідків техногенного впливу та покращення стану природного середовища.

Модернізація систем водопостачання, водовідведення, теплопостачання та інших об'єктів інженерної інфраструктури сприятиме підвищенню якості комунальних послуг, покращенню екологічного стану водних ресурсів і зменшенню ризиків забруднення довкілля. Реалізація заходів із підвищення енергоефективності, розвитку розподіленої генерації та використання відновлюваних джерел енергії забезпечить скорочення енергоспоживання, зменшення непрямих викидів парникових газів і підвищення енергетичної стійкості громади.

Важливим позитивним результатом стане формування сучасної системи управління відходами, зокрема відходами, що утворилися внаслідок руйнування будівель і споруд, із застосуванням принципів циркулярної економіки. Це сприятиме зменшенню негативного впливу відходів на ґрунти, поверхневі та підземні води, а також покращенню санітарного стану території.

Реалізація заходів щодо розвитку підприємництва, промисловості, транспортно-логістичної інфраструктури та залучення інвестицій створить умови для економічного відновлення громади із впровадженням сучасних екологічно безпечних технологій та дотриманням вимог природоохоронного законодавства.

Комплексний розвиток системи охорони здоров'я, реабілітації, соціального захисту ветеранів війни, внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих груп населення, а також підвищення рівня безпеки життєдіяльності населення сприятимуть покращенню фізичного і психічного здоров'я мешканців громади, підвищенню якості життя та соціальної згуртованості.

Опис наслідків для компонентів наколишнього природного середовища представлена в табл. 6.1.

Табл. 6.1

Наслідки для довкілля проєктних рішень проєкту ДДП

Складова довкілля	Характеристика впливу
<i>Повітряне середовище</i>	Під час реалізації заходів із відновлення житлової, транспортної, енергетичної, виробничої та комунальної інфраструктури можливе тимчасове збільшення запиленості та викидів забруднюючих речовин від будівельної техніки й автотранспорту. Ці впливи матимуть локальний та короткостроковий характер. У довгостроковій перспективі модернізація систем теплопостачання, підвищення енергоефективності будівель, розвиток відновлюваних джерел енергії, розподіленої генерації та оновлення транспортної інфраструктури сприятимуть зменшенню викидів забруднюючих речовин і покращенню якості атмосферного повітря.
<i>Водне середовище</i>	Реалізація Стратегії передбачає відновлення систем водопостачання, водовідведення та інших об'єктів критичної інфраструктури, що сприятиме покращенню екологічного

	стану водних ресурсів. Під час виконання будівельних робіт можливі локальні тимчасові впливи (замулення, підвищення каламутності вод), які мінімізуватимуться шляхом дотримання природоохоронних вимог. Особлива увага приділяється відновленню територій, що постраждали внаслідок руйнування Каховської ГЕС.
<i>Ґрунтове середовище, надра</i>	Реалізація Стратегії не передбачає діяльності, що може спричинити значний негативний вплив на надра. Під час демонтажу пошкоджених споруд, виконання земляних робіт і відновлення інфраструктури можливе тимчасове порушення ґрунтового покриву та локальне забруднення будівельними відходами або паливно-мастильними матеріалами. Передбачається рекультивація порушених земель, благоустрій територій та дотримання екологічних вимог під час виконання робіт.
<i>Клімат і мікроклімат</i>	Короткочасні викиди парникових газів можливі лише під час будівельно-монтажних робіт. Реалізація заходів із підвищення енергоефективності, розвитку відновлюваної енергетики, впровадження систем енергоменеджменту та відновлення зелених насаджень сприятиме скороченню непрямих викидів парникових газів, підвищенню кліматичної стійкості громади та адаптації до наслідків зміни клімату.
<i>Біорізноманіття, флора та фауна</i>	Під час відновлення інфраструктури можливий локальний тимчасовий вплив на окремі елементи рослинного покриву. Водночас реалізація заходів з екологічної реабілітації територій, відновлення прибережних екосистем, благоустрою та озеленення сприятиме покращенню стану біорізноманіття. За умови дотримання вимог природоохоронного законодавства негативного впливу на території природно-заповідного фонду, об'єкти Смарагдової мережі та інші цінні природні території не прогнозується.
<i>Ландшафт</i>	Стратегія не передбачає суттєвої зміни природного рельєфу. Реалізація заходів із післявоєнного відновлення, благоустрою, рекультивації порушених територій та відновлення зелених зон сприятиме покращенню естетичного вигляду території громади та формуванню комфортного середовища проживання.
<i>Здоров'я населення, безпека життєдіяльності</i>	Реалізація Стратегії матиме переважно позитивний вплив на здоров'я населення завдяки відновленню системи охорони здоров'я, розвитку реабілітаційних послуг, соціального захисту ветеранів війни, внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих груп населення. Відновлення захисних споруд, розвиток систем оповіщення, модернізація критичної інфраструктури та покращення екологічного стану території сприятимуть підвищенню рівня безпеки життєдіяльності населення. Тимчасові негативні впливи (шум, пил, транспортні обмеження) матимуть локальний характер і контролюватимуться відповідно до вимог законодавства.
<i>Об'єкти культурної спадщини</i>	Одним із напрямів Стратегії є сприяння відновленню об'єктів культурної спадщини, пошкоджених унаслідок

	збройної агресії Російської Федерації. Під час виконання робіт дотримуватимуться вимоги законодавства у сфері охорони культурної та археологічної спадщини. У разі виявлення археологічних знахідок роботи припинятимуться до прийняття відповідних рішень уповноваженими органами.
<i>Матеріальні активи</i>	Реалізація Стратегії забезпечить відновлення та модернізацію житлової, транспортної, інженерної, соціальної, медичної, культурної та енергетичної інфраструктури громади. Це сприятиме підвищенню ефективності використання матеріальних активів, покращенню якості публічних послуг, зміцненню економічного потенціалу та підвищенню стійкості громади до сучасних викликів.

Загалом реалізація Стратегії розвитку Херсонської міської територіальної громади сприятиме комплексному післявоєнному відновленню території, підвищенню екологічної, енергетичної, економічної та соціальної стійкості громади. Заплановані заходи забезпечать модернізацію критичної інфраструктури, покращення стану довкілля, підвищення рівня безпеки населення, відновлення природних ресурсів та створення умов для сталого розвитку. Потенційні негативні впливи матимуть переважно тимчасовий і локальний характер та можуть бути мінімізовані шляхом дотримання вимог природоохоронного законодавства, застосування сучасних технологій і здійснення екологічного моніторингу.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

У цілому Стратегія розвитку Херсонської міської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) не передбачає реалізації заходів, які можуть спричинити значний, незворотний або транскордонний негативний вплив на навколишнє природне середовище. Потенційні негативні впливи, визначені у процесі стратегічної екологічної оцінки, пов'язані переважно з виконанням робіт із післявоєнного відновлення, реконструкції, нового будівництва, модернізації критичної інженерної та транспортної інфраструктури, а також розвитком виробничої діяльності.

Запропоновані заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків базуються на результатах проведеної стратегічної екологічної оцінки, вимогах природоохоронного законодавства України, міжнародних екологічних зобов'язаннях України та принципах сталого розвитку.

Слід зазначити, що наведені заходи мають рекомендаційний характер і підлягають уточненню під час розроблення окремих програм, проєктів, містобудівної документації, техніко-економічних обґрунтувань, а також під час здійснення процедур оцінки впливу на довкілля у випадках, визначених законодавством.

Окремі заходи Стратегії мають високий рівень узагальнення, тому конкретні природоохоронні рішення визначатимуться на наступних етапах планування залежно від характеристик конкретних проєктів.

Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування представлені в табл. 7.1.

Табл. 7.1

Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП

Складові довкілля, в тому числі здоров'я населення	Заходи, які передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП
<i>Атмосферне повітря</i>	– використання будівельної техніки, що відповідає екологічним вимогам; – обмеження роботи двигунів на холостому ходу; – зрошення будівельних майданчиків та тимчасових доріг для зменшення запиленості; – застосування пилопригнічувальних заходів під час демонтажу пошкоджених будівель; – розвиток енергоефективності, розподіленої генерації та відновлюваних джерел енергії; – відновлення та створення зелених насаджень.
<i>Водне середовище</i>	– відновлення систем водопостачання та водовідведення з урахуванням сучасних екологічних вимог; – недопущення потрапляння паливно-мастильних матеріалів, будівельних відходів і стічних вод у водні об'єкти;

	– облаштування тимчасового водовідведення під час будівельних робіт; – контроль якості поверхневих і підземних вод; – реалізація заходів із відновлення територій, що постраждали внаслідок руйнування Каховської ГЕС.
<i>Ґрунти та надра</i>	– рекультивація порушених земель після завершення будівельних робіт; – належне управління забрудненими ґрунтами та відходами руйнування; – запобігання забрудненню ґрунтів паливно-мастильними матеріалами; – мінімізація площ порушених земель; – проведення обстеження територій на наявність вибухонебезпечних предметів перед початком робіт.
<i>Клімат і мікроклімат</i>	– впровадження енергоефективних технологій; – розвиток відновлюваної енергетики та розподіленої генерації; – застосування систем енергоменеджменту; – озеленення територій та використання природоорієнтованих рішень для адаптації до зміни клімату.
<i>Біорізноманіття, флора і фауна</i>	– максимальне збереження існуючих зелених насаджень; – компенсаційне озеленення у разі видалення дерев; – відновлення прибережних екосистем і зелених зон; – дотримання вимог Закону України «Про природно-заповідний фонд України» щодо режиму використання територій та об'єктів ПЗФ і їх охоронних зон; – недопущення планування та провадження діяльності, що може призвести до погіршення стану або втрати територій та об'єктів природно-заповідного фонду; – урахування вимог щодо резервування цінних для заповідання територій; – забезпечення збереження природних оселищ і видів флори та фауни, що підлягають охороні в межах територій Смарагдової мережі; – у разі наближення планованої діяльності до територій Смарагдової мережі дотримання режимів, визначених у стандартних формах даних таких територій.
<i>Ландшафт</i>	– рекультивація територій, пошкоджених унаслідок бойових дій; – благоустрій територій після завершення будівельних робіт; – збереження природного рельєфу; – інтеграція зелених насаджень у проєкти відновлення територій.
<i>Здоров'я населення та безпека життєдіяльності</i>	– здійснення контролю за рівнями шуму, запиленості та якості повітря під час виконання робіт; – дотримання санітарно-гігієнічних вимог на будівельних майданчиках; – розвиток систем цивільного захисту, укриттів та оповіщення населення; – забезпечення безпечної організації дорожнього руху в місцях виконання робіт; – проведення інформаційної роботи з населення щодо заходів безпеки.
<i>Управління відходами</i>	– організація роздільного збирання відходів; – належне управління відходами руйнування відповідно до принципів циркулярної економіки;

	– передача небезпечних та будівельних відходів спеціалізованим ліцензованим підприємствам; – недопущення утворення несанкціонованих місць складування відходів; – максимальне повторне використання матеріалів після демонтажу будівель.
<i>Об'єкти культурної спадщини</i>	– дотримання вимог законодавства у сфері охорони культурної спадщини; – погодження робіт у разі їх проведення поблизу пам'яток; – припинення робіт у разі виявлення археологічних знахідок та повідомлення компетентних органів.
<i>Матеріальні активи</i>	– відновлення об'єктів критичної інфраструктури із застосуванням сучасних технологій; – раціональне використання будівельних матеріалів; – підвищення енергоефективності будівель; – забезпечення належного технічного обслуговування інженерних мереж та споруд.

Окрім зазначених заходів, важливим напрямом реалізації Стратегії є розвиток міжнародного співробітництва та залучення фінансової і технічної допомоги міжнародних організацій для післявоєнного відновлення території, екологічної реабілітації природних комплексів, модернізації критичної інфраструктури та впровадження сучасних природоохоронних технологій. Особливого значення набуває взаємодія органів місцевого самоврядування, державних органів, наукових установ, громадських організацій і міжнародних партнерів щодо ліквідації наслідків бойових дій та руйнування Каховської ГЕС.

Більшість запропонованих заходів щодо запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків уже інтегровані до оперативних цілей та завдань Стратегії розвитку.

Під час реалізації Стратегії забезпечуватиметься дотримання вимог природоохоронного законодавства України, зокрема Водного кодексу України, Земельного кодексу України, законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про охорону земель», «Про управління відходами», «Про природно-заповідний фонд України», «Про оцінку впливу на довкілля» та інших нормативно-правових актів, що регулюють питання екологічної безпеки та раціонального використання природних ресурсів. Це забезпечить мінімізацію потенційних негативних впливів на довкілля та здоров'я населення під час реалізації Стратегії.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

З метою розгляду проектних рішень та їх екологічних наслідків під час здійснення стратегічної екологічної оцінки Стратегії передбачається розглянути наступні альтернативи (табл. 8.1).

Табл. 8.1

Альтернативи, що розглядалися, та обґрунтування обраної альтернативи

№	Альтернатива	Ключові складові альтернативи	Ключові переваги та недоліки	Обрана альтернатива та її обґрунтування
1.	Нульова альтернатива – незатвердження або відмова від реалізації Стратегії	Відсутність єдиного стратегічного документа, узгоджених пріоритетів і системного підходу до відновлення та розвитку громади. Реалізація лише окремих поточних заходів без їх взаємної координації. Збереження існуючого стану пошкодженої інженерної, комунальної, транспортної, соціальної та безпекової інфраструктури.	Переваги: – відсутність додаткових бюджетних витрат, пов'язаних із комплексною реалізацією Стратегії; – відсутність тимчасових будівельних впливів – шуму, пилу, порушення ґрунтового покриву та утворення будівельних відходів. Недоліки: – уповільнення відновлення територій, пошкоджених унаслідок бойових дій і руйнування Каховської ГЕС; – збереження критичного стану систем водопостачання, водовідведення, тепlopостачання та енергозабезпечення; – подальше накопичення відходів руйнування; – збереження ризиків забруднення вод, ґрунтів і атмосферного повітря; – втрата можливостей залучення державного та міжнародного фінансування; – поглиблення демографічних, соціальних та економічних проблем; – зниження доступності медичних, соціальних, освітніх та адміністративних послуг; – збереження високого рівня ризиків для здоров'я і безпеки населення.	Обрано альтернативу № 3 – повну реалізацію Стратегії. Вона є найбільш обґрунтованою, оскільки забезпечує комплексне розв'язання екологічних, соціальних, економічних, інфраструктурних та безпекових проблем Херсонської міської територіальної громади. Потенційні негативні впливи очікуються переважно на етапах будівництва, реконструкції та демонтажу і матимуть тимчасовий та локальний характер. Їх можна мінімізувати шляхом дотримання природоохоронного законодавства, проведення процедур ОВД у передбачених
2.	Часткова реалізація Стратегії	Реалізація лише окремих стратегічних і оперативних цілей залежно від обмежених	Переваги: – концентрація ресурсів на найбільш нагальних потребах; – можливість підтримувати мінімально необхідне	

№	Альтернатива	Ключові складові альтернативи	Ключові переваги та недоліки	Обрана альтернатива та її обґрунтування
		фінансових, організаційних, кадрових та безпекових можливостей. Першочергове спрямування ресурсів на критичну інфраструктуру, цивільний захист, водопостачання, медичні та соціальні послуги. Відтермінування частини економічних, інвестиційних, культурних, туристичних, енергетичних і природоохоронних проєктів.	функціонування систем життєзабезпечення; – менші одночасні фінансові та організаційні навантаження; – менший масштаб короткострокових будівельних впливів. Недоліки: – фрагментарність відновлення і недостатня узгодженість заходів; – повільна модернізація водопостачання, водовідведення, теплопостачання, транспортної й енергетичної інфраструктури; – обмежені можливості розвитку системи управління відходами; – недостатня реалізація заходів з енергоефективності та відновлюваної енергетики; – уповільнення відновлення економіки, підприємництва, логістики та зайнятості; – часткове збереження екологічних, соціальних і безпекових ризиків; – неможливість повною мірою досягти стратегічних результатів.	законом випадках, належного управління відходами, застосування сучасних технологій і здійснення екологічного моніторингу. У довгостроковій перспективі переважатимуть позитивні наслідки для довкілля, здоров'я населення, економічної спроможності та стійкості громади.
3.	Повна реалізація Стратегії розвитку громади – базова альтернатива	Послідовна та скоординована реалізація всіх стратегічних і оперативних цілей: формування згуртованої громади; відновлення територій та базових послуг; розвиток соціальної, медичної, освітньої та культурної інфраструктури; соціальний захист ветеранів, ВПО та вразливих груп; модернізація транспортної, комунальної, енергетичної та безпекової інфраструктури;	Переваги: – комплексне післявоєнне відновлення громади; – відновлення та модернізація систем водопостачання, водовідведення, теплопостачання й енергозабезпечення; – підвищення енергоефективності та розвиток розподіленої генерації і ВДЕ; – формування сучасної системи управління відходами, зокрема відходами руйнування; – покращення екологічної та техногенної безпеки; – відновлення медичної, соціальної, освітньої та культурної інфраструктури; – розвиток систем цивільного захисту, укриттів та оповіщення; – підтримка економічної активності, підприємництва,	

№	Альтернатива	Ключові складові альтернативи	Ключові переваги та недоліки	Обрана альтернатива та її обґрунтування
		розвиток підприємництва, промисловості, логістики й туризму; управління відходами руйнування; цифровізація та підвищення інституційної спроможності громади.	індустріальних парків, переробної промисловості та логістики; – створення робочих місць; залучення інвестицій та міжнародної допомоги; покращення здоров'я, безпеки й якості життя населення. Недоліки: – потреба у фінансових, кадрових і організаційних ресурсах; – залежність частини проєктів від безпекової ситуації, державного та міжнародного фінансування; – необхідність високого рівня міжвідомчої координації; – короткострокові локальні впливи під час будівництва і реконструкції – шум, пил, викиди від техніки, порушення ґрунтового покриву, утворення відходів та тимчасові транспортні обмеження; – можливе довгострокове збільшення навантаження від розвитку промисловості й логістики, що потребуватиме екологічного контролю.	

Інших виправданих альтернативних варіантів реалізації Стратегії не визначено. Оптимістичні та песимістичні умови можуть впливати на темпи, послідовність і повноту виконання заходів, однак не змінюють принципового змісту розглянутих альтернатив.

Під час підготовки Звіту про стратегічну екологічну оцінку Стратегії було визначено доцільність і прийнятність запланованих заходів, а також проведено аналіз їх потенційного впливу на довкілля в період реалізації та функціонування проєктів.

Звіт містить обґрунтування економічних, технічних, організаційних та управлінських заходів, спрямованих на забезпечення екологічної безпеки території громади, раціональне використання природних ресурсів і покращення якості життя населення.

Основним критерієм оцінки під час проведення стратегічної екологічної оцінки є відповідність Стратегії вимогам екологічного законодавства, державних будівельних і санітарних норм, а також принципам сталого розвитку, визначеним у державних і регіональних стратегіях.

Основні методи, використані під час стратегічної екологічної оцінки:

Під час підготовки Звіту про стратегічну екологічну оцінку здійснено оцінку доцільності й прийнятності передбачених Стратегією рішень, а також аналіз їх можливого впливу на довкілля і здоров'я населення у процесі реалізації та подальшого функціонування запланованих об'єктів.

Аналітичний метод. Проведено аналіз сучасного стану атмосферного повітря, поверхневих і підземних вод, земельних ресурсів і ґрунтів, клімату, біорізноманіття, ландшафтів, системи управління відходами, матеріальних активів і здоров'я населення. Окремо враховано наслідки бойових дій, руйнування Каховської ГЕС, пошкодження критичної інфраструктури та замінування територій.

Порівняльний аналіз альтернатив. Зіставлено нульову альтернативу, часткову та повну реалізацію Стратегії. Для кожного варіанта оцінено ймовірні екологічні, соціальні та економічні наслідки, після чого обґрунтовано вибір повної реалізації Стратегії як найбільш сприятливого сценарію в довгостроковій перспективі.

Оцінка факторів ризику та потенційного впливу. Визначено характер, масштаб, тривалість, територіальне поширення і ймовірність впливів на атмосферне повітря, водні ресурси, ґрунти, клімат, біорізноманіття, акустичне середовище, культурну спадщину, матеріальні активи, здоров'я та безпеку населення.

Прогнозування наслідків. Здійснено прогноз коротко-, середньо- та довгострокових, постійних і тимчасових, прямих, вторинних, кумулятивних і синергічних наслідків реалізації Стратегії з урахуванням природних умов, безпекової ситуації та соціально-економічних особливостей Херсонської міської територіальної громади.

Розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення впливів. Визначено комплекс організаційних, технічних, природоохоронних і моніторингових заходів щодо зменшення запиленості, шуму, ризиків забруднення вод і ґрунтів, належного управління відходами руйнування, збереження біорізноманіття та захисту здоров'я населення.

Участь громадськості. У межах процедури стратегічної екологічної оцінки забезпечується оприлюднення проєкту Стратегії та Звіту про СЕО, проведення громадського обговорення, приймання та розгляд зауважень і пропозицій громадськості та уповноважених органів.

Інституційний аналіз. Визначено необхідність координації дій органів місцевого самоврядування, структурних підрозділів, комунальних підприємств, державних органів, міжнародних партнерів, громадських організацій і суб'єктів господарювання під час реалізації та моніторингу Стратегії.

Основним критерієм оцінки альтернатив була їх відповідність вимогам природоохоронного, санітарного та містобудівного законодавства, державним і регіональним стратегічним документам, принципам сталого розвитку, екологічної безпеки та забезпечення безпечних умов життєдіяльності населення.

Ускладнення, що виникали в процесі СЕО:

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						89
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

До ускладнень, що виникали в процесі проведення стратегічної екологічної оцінки можна віднести:

– відсутність або обмежений доступ до даних на рівні населеного пункту та громади з основних проблемних питань (охорона довкілля, охорона здоров'я тощо) через розділення між собою загальнонаціональних, загальноміських та районних систем збору статистичних даних та даних органів охорони довкілля, охорони здоров'я;

– обставини, пов'язані з збройною агресією російської федерації проти України та введенням воєнного стану, у тому числі обмеження доступу до низки кадастрів та інформаційних систем, включаючи призупинення функціонування Публічної кадастрової карти України.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						90
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Відповідно до статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник у межах компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час будівництва і експлуатації та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище.

Необхідно здійснювати моніторинг відповідно до Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає:

- зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання;
- кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати;
- періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями;
- засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, враховують специфіку документа державного планування, період, на який здійснюється планування,

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						91
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

та необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання документа державного планування.

Моніторинг очікуваних впливів реалізації ДДП повинен здійснюватися за наступними показниками (табл. 9.1):

Табл. 9.1

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Основні функціональні заходи моніторингу	Періодичність контролю
Контроль за технічним станом систем водопостачання, водовідведення, теплопостачання, електропостачання, дорожньо-транспортної та іншої критичної інфраструктури	Щорічно
Спостереження за станом атмосферного повітря в межах територій реалізації інфраструктурних, виробничих і транспортних проєктів	Щорічно та за потреби
Контроль якості питної води, поверхневих і підземних вод, а також ефективності очищення стічних вод	Щорічно
Спостереження за станом ґрунтів на територіях будівництва, відновлення, демонтажу пошкоджених об'єктів і тимчасового накопичення відходів	Щорічно
Моніторинг утворення, роздільного збирання, оброблення, повторного використання побутових, будівельних і відходів руйнування	Щорічно
Оцінка ефективності заходів з енергоефективності, розвитку розподіленої генерації, відновлюваної енергетики та скорочення викидів парникових газів	Щорічно
Контроль стану зелених насаджень, парків, скверів, прибережних територій та інших природних комплексів громади	Щорічно
Спостереження за станом територій, що постраждали внаслідок бойових дій і руйнування Каховської ГЕС	Щорічно та після надзвичайних подій
Аналіз показників здоров'я населення, зокрема захворюваності на респіраторні, інфекційні та серцево-судинні хвороби	Щорічно
Контроль рівнів шуму в межах транспортних магістралей, виробничих територій і зон масштабного будівництва	Щорічно та за зверненнями
Підготовка та оприлюднення звіту про результати моніторингу наслідків виконання Стратегії	Один раз на рік

Табл. 9.2

Показники моніторингу

№	Показник	Одиниця виміру	Цільовий показник	Методика визначення	Періодичність
1	Концентрації РМ ₁₀ , NO ₂ та СО в атмосферному повітрі	мкг/м ³ , мг/м ³	У межах установлених нормативів, відсутність тенденції до погіршення	Дані постів спостереження, лабораторні вимірювання	Щорічно
2	Рівень шуму біля транспортних магістралей і житлової забудови	дБА	У межах санітарних нормативів	Інструментальні вимірювання	Щорічно та за зверненнями

3	Частка проб питної води, що відповідають нормативним вимогам	%	Зростання, максимальне наближення до 100%	Відбір проб, лабораторні дослідження	Щорічно
4	Обсяг або частка нормативно очищених стічних вод	тис. м³/рік, %	Щорічне збільшення	Аналіз звітності очисних споруд	Щорічно
6	Якість поверхневих вод за БСК ₅ , ХСК, завислими речовинами та сполуками азоту	мг/дм³	Відповідність нормативам, відсутність погіршення	Відбір проб, лабораторні дослідження	Щорічно
7	Обсяг відходів руйнування, переданих на оброблення, перероблення або повторне використання	т/рік, %	Щорічне збільшення частки належно оброблених відходів	Облік та звітність операторів	Щорічно
8	Кількість несанкціонованих сміттєзвалищ	од.	Щорічне зменшення	Інвентаризація, візуальні обстеження	Щорічно
9	Кількість об'єктів критичної інфраструктури, забезпечених резервним або автономним енергопостачанням	од., %	Щорічне збільшення	Інвентаризація	Щорічно
10	Рівень захворюваності	випадків на 1000 осіб	Відсутність тенденції до зростання	Аналіз медичної статистики	Щорічно

Кількісні базові та цільові значення показників уточнюватимуться за результатами фактичних моніторингових даних, технічних обстежень, лабораторних досліджень та офіційної статистичної й адміністративної звітності. Лабораторні дослідження атмосферного повітря, води та ґрунтів здійснюватимуться акредитованими лабораторіями відповідно до затверджених методик.

За результатами моніторингу щороку готуватиметься звіт про наслідки виконання Стратегії для довкілля, у тому числі для здоров'я населення. У разі виявлення непередбачених негативних наслідків передбачатиметься коригування окремих заходів Стратегії, посилення контролю та впровадження додаткових природоохоронних рішень. Результати моніторингу підлягатимуть оприлюдненню та мають бути доступними для органів влади і громадськості.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Даний розділ не розглядається, адже виконання Стратегії не матиме суттєвого впливу на довкілля, враховуючи передбачені заходи та те, що територія громади знаходиться на значній відстані від межі сусідніх держав.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						94
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію

Метою стратегічної екологічної оцінки Стратегії розвитку Херсонської міської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) є оцінювання ймовірних наслідків для довкілля та здоров'я населення внаслідок виконання запланованих проєктів і дій, а також забезпечення інтеграції екологічних вимог у процес планування місцевого розвитку.

Стратегія розвитку є ключовою дорожньою картою відновлення, стійкості та всеохопної трансформації Херсонської міської територіальної громади в умовах триваючої воєнної агресії та у поствоєнний період. Стратегія розвитку визначає чіткі операційні пріоритети, що дозволить підійти до етапу глобальної відбудови максимально підготовленою, з чітким розумінням власного потенціалу, внутрішніх ресурсів та критичних вразливостей.

У процесі стратегічного планування розвитку Херсонської міської територіальної громади визначено актуальні соціально-економічні, екологічні, інфраструктурні та безпекові проблеми, сформовано реалістичні стратегічні й оперативні цілі, завдання та проєкти, спрямовані на комплексне відновлення громади, зміцнення її економічної спроможності, покращення соціального захисту населення, підвищення стійкості до сучасних викликів і створення безпечних умов життєдіяльності.

Затвердження Стратегії дозволить:

- забезпечити комплексний і узгоджений підхід до відновлення та розвитку території громади;
- визначити пріоритетність реалізації проєктів відновлення критичної, інженерної, транспортної, соціальної та безпекової інфраструктури;
- ефективно використовувати внутрішні ресурси громади;
- залучати державне, обласне, міжнародне та інвестиційне фінансування;
- сформувати спільне бачення майбутнього розвитку громади;
- посилити координацію між органами влади, комунальними підприємствами, громадськістю, бізнесом і міжнародними партнерами;
- підвищити прозорість управлінських рішень і довіру населення до процесів відновлення.

У процесі стратегічної екологічної оцінки було:

- проаналізовано поточний стан довкілля, соціально-економічні умови та основні екологічні проблеми Херсонської міської територіальної громади;
- враховано наслідки бойових дій, руйнування Каховської ГЕС, пошкодження критичної інфраструктури, деградації водних і земельних ресурсів та накопичення відходів руйнування;
- визначено можливі коротко-, середньо- та довгострокові, тимчасові й постійні, позитивні та негативні наслідки реалізації передбачених заходів;
- розглянуто альтернативні сценарії реалізації Стратегії та обґрунтовано доцільність її повного виконання;

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						95
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

– запропоновано комплекс запобіжних, природоохоронних і пом'якшувальних заходів для зменшення можливого негативного впливу на компоненти довкілля та здоров'я населення;

– розроблено систему моніторингу стану атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунтів, зелених насаджень, управління відходами, енергоефективності, інженерної інфраструктури та здоров'я населення.

Основні потенційні негативні наслідки можуть виникати переважно на етапах демонтажу пошкоджених об'єктів, будівництва, реконструкції та капітального ремонту. Вони можуть проявлятися у тимчасовому підвищенні запиленості та рівня шуму, збільшенні викидів від будівельної техніки, локальному порушенні ґрунтового покриву, утворенні будівельних відходів і відходів руйнування, а також у тимчасовому обмеженні доступу до окремих територій. За умови дотримання вимог законодавства та реалізації передбачених запобіжних заходів такі впливи матимуть локальний, короткостроковий і контрольований характер.

Довгостроковий ефект реалізації Стратегії очікується переважно позитивним. Заплановані заходи сприятимуть відновленню систем водопостачання, водовідведення, тепlopостачання та енергозабезпечення, підвищенню енергоефективності, розвитку розподіленої та відновлюваної енергетики, удосконаленню системи управління відходами, покращенню санітарного стану територій, зміцненню цивільного захисту, відновленню медичної і соціальної інфраструктури та підвищенню якості життя населення.

Розвиток підприємництва, промисловості, логістики, індустріальних парків і туристично-рекреаційної сфери створюватиме додаткове навантаження на природні ресурси, транспортну систему та інфраструктуру управління відходами. Водночас застосування сучасних технологій, дотримання екологічних вимог, здійснення оцінки впливу на довкілля для відповідних видів діяльності та проведення систематичного моніторингу дозволять мінімізувати такі ризики.

Під час реалізації Стратегії забезпечуватиметься дотримання вимог чинного законодавства України й інших нормативно-правових актів у сфері екологічної, санітарної та техногенної безпеки.

Транскордонних наслідків для довкілля внаслідок реалізації Стратегії не очікується.

Отже, реалізація Стратегії розвитку Херсонської міської територіальної громади сприятиме комплексному післявоєнному відновленню території, підвищенню екологічної, економічної, енергетичної та соціальної стійкості громади, створенню безпечного середовища проживання та формуванню передумов для її сталого розвитку у середньо- та довгостроковій перспективі.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						96
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»
2. Закон України «Про управління відходами»
3. Закон України «Про екологічну мережу України»
4. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»
5. Закон України «Про охорону атмосферного повітря»
6. Закон України «Про охорону земель»
7. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»
8. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»
9. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»
10. Закон України «Про рослинний світ»
11. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»
12. Закон України «Про тваринний світ»
13. Закон України «Про систему громадського здоров'я»
14. Земельний, Водний та Лісовий кодекси України
15. Наказ Міністерства охорони здоров'я України №173 від 19.06.96 «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів»
16. Національний план управління відходами до 2033 року.
17. Стратегія розвитку Херсонської області на період 2021-2027 років.
18. Екологічний паспорт Херсонської області, 2023 рік.
19. Щорічна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Херсонській області в 2023 році.
20. Стратегія розвитку Херсонської міської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						97
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Відомості про авторів

Назва проекту	Посада	Ініціали, прізвища	Підпис
Звіт про стратегічну екологічну оцінку Стратегії розвитку Херсонської міської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)	Директор	Костирка В.І.	
	Еколог	Бартосевич Р- І.В.	

ДОДАТОК А

№ п.п.	Назва об'єкта	Датування	Місцезнаходження	Вид об'єкта	№ та дата наказу МКТ/Мінкультури про занесення до Реєстру	Охор. №
	1	2	3	4	5	6
			ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ			
			м. Херсон			
11.	Комерційне училище (мур.) (охоронний номер №230001 (32-Хр)	1908 р.	вул. Олеся Гончара (Белінського), 3	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230001-Хр
12.	Лікарня Російського товариства Червоного хреста (мур.) (охоронний номер №230002 (33-Хр)	Кінець XIX ст.	вул. Олеся Гончара (Белінського), 6	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230002-Хр
13.	Брама (мур.) (охоронний номер №230003 (34-Хр)	1866 р.	вул. Олеся Гончара (Белінського), 26	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230003 -Хр
14.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230004 (35-Хр)	Кінець XIX ст.	вул. Гоголя, 13	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	№230004-Хр
15.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230005 (11-Хр)	Початок XX ст.	вул. Гоголя, 16	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230005 Хр
16.	Природо-історичний музей (мур.) (охоронний номер №230006 (36-Хр)	1906 р.	вул.Театральна, (Горького), 5	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230006 -Хр
17.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230007 (37-Хр)	1910 р.	вул.Театральна, (Горького), 9	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230007-Хр
18.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230008 (38-Хр)	1910 р.	вул.Театральна, (Горького),13	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230008-Хр
19.	Кінотеатр "Ампір"(мур.) (охоронний номер №230009 (12-Хр)	Початок XX ст.	вул.Театральна, (Горького), 17	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230009-Хр
20.	Адміністративний будинок (мур.) (охоронний номер №230038 (13-Хр)	1910 р.	вул.Театральна, вул. Горького, 18	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230038-Хр
21.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230010 (39-Хр)	Друга половина XIX ст.	вул.Театральна, (Горького),19	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230010 -Хр
22.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230011 (40-Хр)	Середина XIX ст.	вул.Театральна, (Горького), 20	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230011 -Хр
23.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230012 (41-Хр)	Середина XIX ст.	вул.Театральна (Горького), 22	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230012 -Хр
24.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230013 (42-Хр)	1910 р.	вул. Театральна (Горького), 26	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230013 -Хр
25.	Лікарня (мур.) (охоронний номер №230014 (44-Хр)	1910 р.	вул. Театральна (Горького), 27	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230014 -Хр
26.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230015 (45-Хр)	1890 р.	вул. Театральна (Горького), 28	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	охоронний номер 230015 -Хр
27.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230016 (46-Хр)	1900 р.	вул. Театральна (Горького), 32	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230016 -Хр
28.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230017 (47-Хр)	Початок XX ст.	пров. Готельний, 2	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230017 -Хр
29.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230018 (48-Хр)	1890 р.	пров. Готельний, 7	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230018 -Хр
30.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230019 (49-Хр)	1910 р.	пров. Готельний, 9	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230019 -Хр
31.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230020 (55-Хр)	Кінець XIX ст.	вул.Преображенська (Декабристів), 12	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230020 -Хр
32.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230021 (56-Хр)	Перша половина XIX ст.	вул.Преображенська (Декабристів), 14	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230021-Хр
33.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230022 (57-Хр)	Друга половина XIX - початок XX ст.	вул.Преображенська (Декабристів), 25	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230022 -Хр
34.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230023 (58-Хр)	1900-1910 рр.	вул.Преображенська (Декабристів), 43-45	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230023 -Хр
35.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230024 (59-Хр)	1900 р.	вул.Віктора Гошкевича (Дзержинського), 13	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230024 -Хр
36.	Російський банк для зовнішньої торгівлі (мур.) (охоронний номер №230025 (60-Хр)	1900 р.	вул.Віктора Гошкевича (Дзержинського),15	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230025 -Хр
37.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230026 (61-Хр)	1858-1900 рр.	вул.Віктора Гошкевича (Дзержинського),29	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230026 -Хр

Стратегічна екологічна оцінка

Арк.

99

Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата
------	------	----------	--------	------

38.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230028 (80-Хр)	Початок XX ст.	вул.Ришельєвська (Жовтневої революції), 12	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230028 -Хр
39.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230029 (81-Хр)	1910 р.	вул.Ришельєвська (Жовтневої революції), 38	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230029 -Хр
40.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230030 (82-Хр)	Початок XX ст.	вул.Ришельєвська (Жовтневої революції), 39/28	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230030 -Хр
41.	Житлова садиба (мур.) (охоронний номер №230031 (83-Хр)	Середина XIX ст.	вул.Ришельєвська (Жовтневої революції), 43	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230031 -Хр
42.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230032 (84-Хр)	1910 р.	вул.Ришельєвська (Жовтневої революції), 45	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230032 -Хр
43.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230034 (62-Хр)	Початок XX ст.	вул. Лютеранська (Кірова), 4	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230034 -Хр
44.	Будинок голови міської думи (мур.) (охоронний номер №230035 (2-Хр)	Початок XX ст.	вул. Лютеранська (Кірова), 18	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230035-Хр
45.	Лікарня Тропініних (мур.) (охоронний номер №230036 (63-Хр)	1914 р.	вул. Комарова, 2	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230036 -Хр
46.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230037 (64-Хр)	Кінець XIX ст.	вул.Старообрядниць ка (Комсомольська), 5	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230037 -Хр
47.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230039 (14-Хр)	1910 р.	вул.Старообрядниць ка (Комсомольська), 10	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230039 -Хр
48.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230040 (15-Хр)	Початок XX ст.	вул.Старообрядниць ка (Комсомольська), 18	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230040 -Хр
49.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230041 (16-Хр)	Початок XX ст.	вул.Старообрядниць ка (Комсомольська), 20	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230041 -Хр
50.	Адміністративний будинок (мур.) (охоронний номер №230042 (17-Хр)	1910 р.	вул.Старообрядниць ка (Комсомольська), 21	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230042 -Хр

51.	Гімназія (мур.) (охоронний номер №230043 (65-Хр)	Середина XIX ст.	вул.Старообрядниць ка (Комсомольська), 22	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230043-Хр
52.	Афішна тumba (мур.) (охоронний номер №230044 (66-Хр)	Кінець XIX ст.	вул.Старообрядниць ка (Комсомольська), 30/27	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230044-Хр
53.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230045 (67-Хр)	Середина XIX ст.	вул.Старообрядниць ка (Комсомольська), 31	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230045 -Хр
54.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230046 (68-Хр)	Середина XIX ст.	вул.Старообрядниць ка (Комсомольська), 33	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230046 -Хр
55.	Лікарня (мур.) (охоронний номер №230047 (18-Хр)	1910 р.	вул.Старообрядниць ка (Комсомольська), 35	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230047 -Хр
56.	Житлова садиба (мур.) (охоронний номер №230048 (71-Хр)	Початок XIX ст.	вул.Соборна (Леніна), 4	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230048-Хр
57.	Успенський собор (мур.) (охоронний номер №230049 (19-Хр)	1728 р.	вул.Соборна (Леніна), 5	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230049 -Хр
58.	Міське зібрання (мур.) (охоронний номер №230050 (72-Хр)	1860 р.	вул.Соборна (Леніна), 7	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230050 -Хр
59.	Окружний суд (мур.) (охоронний номер №230051 (3-Хр)	1893 р.	вул.Соборна (Леніна), 9	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230051 -Хр
60.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230052 (73-Хр)	Початок XIX ст.	вул.Соборна (Леніна), 10	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230052 -Хр
61.	Житловий будинок Антара (мур.) (охоронний номер №230053 (20-Хр)	1905 р.	вул.Соборна (Леніна), 18	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230053 -Хр
62.	Готель "Європейський" (мур.) (охоронний номер №230054 (21-Хр)	1915 р.	вул.Соборна (Леніна), 26	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230054-Хр
63.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230055 (74-Хр)	Друга половина XIX ст.	вул.Соборна (Леніна), 30	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230055-Хр
64.	Конторська будівля (мур.) (охоронний номер №230056 (75-Хр)	Початок XX ст.	вул.Соборна (Леніна), 32-б	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230056 -Хр
65.	Міська дума (мур.) (охоронний номер №230057 (4-Хр)	1905 р.	вул.Соборна (Леніна), 34	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230057 -Хр
66.	Особняк П.Соколова (мур.)	1900 р.	вул.Соборна	Пам'ятка	Наказ МКІП від	230058 -Хр

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>		Арк.
							100
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата			

	(охоронний номер №230058 (76-Хр)		(Леніна), 36	архітектури	15.10.2020 № 2197	
67.	Гімназія (мур.) (охоронний номер №230059 (77-Хр)	Початок XX ст.	пров. сестер Гозадінових (Дори Любарської), 19	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230059 -Хр
68.	Губернська земська управа (мур.) (охоронний номер №230060 (23-Хр)	1828, 1894 рр.	пров. сестер Гозадінових (Дори Любарської), 28	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230060 -Хр
69.	Житловий будинок Лобрі (мур.) (охоронний номер №230061 (22-Хр)	Кінець XIX ст.	вул.Карла Маркса (Потьомкінська), 20	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230061 -Хр
70.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230062 (78-Хр)	1910 р.	вул.Карла Маркса (Потьомкінська), 26	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230062 -Хр
71.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230063 (79-Хр)	1950 р.	вул.Карла Маркса (Потьомкінська), 30	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230063 -Хр
72.	Яхтклуб (мур.) (охоронний номер №230033 (1-Хр)	1883 р.	вул. Карантинний острів, 1	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230033 -Хр
73.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230064 (23-а-Хр)	1900 р.	вул. Морська, 5	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230064 -Хр
74.	Житлова садиба (мур.) (охоронний номер №230071 (85-Хр)	Кінець XIX ст.	вул. Ярослава Мудрого (Радянська), 24-26	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230071 -Хр
75.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230072 (86-Хр)	Початок XX ст.	вул. Ярослава Мудрого (Радянська), 36	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230072 -Хр
76.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230073 (87-Хр)	1890- 1910 рр.	вул. Ярослава Мудрого (Радянська), 38-42	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230073 -Хр
77.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230075 (52-Хр)	Початок XX ст.	вул. Пилипа Орлика (9 Січня), 8/5	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230075 -Хр
78.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230076 (53-Хр)	1911 р.	вул. Пилипа Орлика (9 Січня), 10	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230076 -Хр
79.	Житловий будинок (мур.)	1910 р.	вул. Пилипа	Пам'ятка	Наказ МКІП від	230077 -Хр

	(охоронний номер №230077 (54-Хр)		Орлика (9 Січня), 30	архітектури	15.10.2020 № 2197	
80.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230078 (50-Хр)	Початок XX ст.	вул. Торгова (21 Січня), 29	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230078 -Хр
81.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230079 (51-Хр)	Середина XIX ст.	вул. Торгова (21 Січня), 31	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230079 -Хр
82.	Присутні місця (охоронний номер №230080 (88-Хр)	1880 р.	вул. Суворова, 1-а	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230080 -Хр
83.	Брама клубу "Трудові резерви" (мур.) (охоронний номер №230081 (89-Хр)	1950 р.	вул. Суворова, 3	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230081-Хр
84.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230082 (90-Хр)	Середина XIX ст.	вул. Суворова, 5	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230082 -Хр
85.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230083 (91-Хр)	Перша половина XIX ст.	вул. Суворова, 6-б	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230083 -Хр
86.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230084 (92-Хр)	1890 р.	вул. Суворова, 8	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230084-Хр
87.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230085 (93-Хр)	1950 р.	вул. Суворова, 9	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230085 -Хр
88.	Брама (мур.) (охоронний номер №230086 (94-Хр)	Друга половина XIX ст.	вул. Суворова, 17- 19	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230086-Хр
89.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230087 (95-Хр)	1910	вул. Суворова, 21	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230087 -Хр
90.	Будинок купця (мур.) (охоронний номер №230088 (96-Хр)	Друга половина XIX ст.	вул. Суворова, 22	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230088 -Хр
91.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230089 (97-Хр)	Початок XX ст.	вул. Суворова, 25	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230089 -Хр
92.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230090 (27-Хр)	1910	вул. Суворова, 28	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230090 -Хр
93.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230091 (98-Хр)	Початок XIX ст.	вул. Суворова, 31-а	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230091 -Хр
94.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230092 (99-Хр)	1900 р.	вул. Суворова, 31-в	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 15.10.2020 № 2197	230092-Хр

					Стратегічна екологічна оцінка		Арк.
							101
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата			

95.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230093 (108-Хр))	1900 р.	вул. Суворова, 31-г	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230093 -Хр
96.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230094 (28-Хр))	1909 р.	вул. Суворова, 35	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230094 -Хр
97.	Банк (мур.) (охоронний номер №230095 (10-Хр))	1894 р.	вул. Суворова, 37	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230095 -Хр
98.	Лікарня (мур.) (охоронний номер №230096 (100-Хр))	Кінець XIX ст.	вул. Суворова, 40	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230096 Хр
99.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230097 (101-Хр))	1910 р.	вул. Суворова, 51	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230097 -Хр
100.	Будинок управління робіт Херсонського порту (мур.) (охоронний номер №230098 (102-Хр))	1902 р.	просп. Ушакова, 4	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230098 -Хр
101.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230099 (103-Хр))	1950 р.	просп. Ушакова, 12/2	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230099 -Хр
102.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230100 (104-Хр))	1950 р.	просп. Ушакова, 13	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230100 -Хр
103.	Денисівський парк (мур.) (охоронний номер №230103 (29-Хр))	1785 р.	просп. Ушакова, 12-14	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230103 -Хр
104.	Морехідне училище (мур.) (охоронний номер №230105 (106-Хр))	1953 р.	просп. Ушакова, 14	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230105 -Хр
105.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230104 (105-Хр))	1953 р.	просп. Ушакова, 15	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230104 -Хр
106.	Лікарня Російського товариства Червоного хреста (мур.) (охоронний номер №230106 (107-Хр))	1914 р.	просп. Ушакова, 22	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230106 -Хр
107.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230107 (30-Хр))	1900 р.	просп. Ушакова, 27	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230107 -Хр
108.	Житловий будинок (мур.) (охоронний номер №230101 (69-Хр))	1890 р.	вул. Гімназична (Червоноstudentська а), 6	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230101 -Хр
109.	Пивоварний завод (мур.) (охоронний номер №230102 (70-Хр))	1906 р.	вул. Гімназична (Червоноstudentська а), 36	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230102 -Хр
110.	Стретенська церква (мур.) (охоронний номер №230027 (31-Хр))	Кінець XIX ст.	вул. Василя Стуса (Енгельса), 45	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230027 -Хр
111.	Жіноча гімназія церква (мур.)	1909 р.	вул. Перекопська, 3	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230065 -Хр

	(охоронний номер №230065 (6-Хр))			архітектури	15.10.2020 № 2197	
112.	Жіноча церква (мур.) (охоронний номер №230108 (5-Хр))	1909 р.	вул. Перекопська, 3	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230108 -Хр
113.	Банк (мур.) (охоронний номер №230066 (124-Хр))	1902 р.	вул. Перекопська, 5	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230066 -Хр
114.	Народний будинок (мур.) (охоронний номер №2300 (25-Хр))	1903 р.	вул. Перекопська, 9	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230067 -Хр
115.	Будинок купця Медведєва (мур.) (охоронний номер №230068 (7-Хр))	1900 р.	вул. Михайлівська (Петренка), 6	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230068 -Хр
116.	Всіхсвятська церква (мур.) (охоронний номер №230070 (8-Хр))	Початок XX ст.	вул. Пугачова, 1	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230070 -Хр
117.	Церква Різдва Богородиці (мур.) (охоронний номер №230069 (9-Хр))	Кінець XIX ст.	вул. Купецька (Піонерська), 14 (Кіндійка)	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230069 -Хр
118.	Панкратівський міст (мур.) (охоронний номер №230074 (26-Хр))	Друга половина XVIII – перша половина XIX ст.	вул. Робоча	Пам'ятка архітектури	Наказ МКПІ від 15.10.2020 № 2197	230074 -Хр

ПЕРЕЛІК

пам'яток культурної спадщини національного значення Херсонської області, занесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України

№ п.п.	Найменування пам'ятки	Датування	Місцезнаходження	Вид пам'ятки	Охоронний номер	№ та дата рішення про взяття під охорону
			м. Херсон			
1.	Пам'ятник суспільному діячеві і лікареві Джону Говарду	1818 - 1820 роки	просп. Ф. Ушакова	пам'ятка історії	210001-Н	Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2009 № 928
2.	Пам'ятник адміралу Ф. Ф. Ушакову	1957 рік, 1970 рік	просп. Ф. Ушакова	пам'ятка монументального мистецтва		Постанова Кабінету Міністрів України від 10.11.2023 №1186

						Арк.
						102
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Стратегічна екологічна оцінка	